

Arkiel. n. 342/7.10.1992

ENONTEKIÖ OUNASJÄRVI

Koekaivaus ja inventointi
Petri Halinen 1991

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYS	1
JOHDANTO	2
KOhteet	
Enontekiö 198 Suonttajoki W 1	4
Enontekiö 199 Suonttajoki W 2	10
Enontekiö 200 Suonttajoki W 3	15
Enontekiö 201 Majava	19
Enontekiö 202 Majava SW	23
Enontekiö 203 Ounistieva	27
Enontekiö 204 Sahaniemi	31
Enontekiö 205 Ahkutieva	35
Enontekiö 206 Aittalahti	38
Enontekiö 207 Salmenkorva	44
Enontekiö 208 Valkeajärvi E	48
Enontekiö 209 Myllymaa 1	52
Enontekiö 210 Myllymaa 2	54
Enontekiö 211 Suonttajoensuu E	59
Enontekiö 212 Närpistönjoensuu W	61
Enontekiö 77 Närpistönniemi	63
Enontekiö 213 Ungelo W	65
Enontekiö 214 Matkailuhotelli N	67
Enontekiö 215 Kotatieva	69
LUUANALYYSIN TULOKSET	71
LUETTELOT KOEKUOPISTA, PYYNTIKUOPISTA JA KIVLATOMUKSISTA	90
HIILINÄYTTEET	102
KARTAT	103
DIA- JA NEGATIILIVUETTELO	144
VALOKUVATAULUT	146

ORIG. KARTAT S. 111, 125, 132 L 112

JOHDANTO

Arkeologiset tutkimukset Enontekiön kirkonkylässä heinä- ja elokuussa 1991 rahoitettiin valtion velvoitetyöohjelmasta. Kaikkiaan rahaa tutkimuksiin käytettiin 117.117,-. Työn aikana työllistettiin 8 enontekiöläistä pitkäaikaistyötöntä eri pituisiksi ajoiksi, keskimäärin 12 työpäiväksi. Yhtä aikaa työskenteli työllistämistavoitteen mukaisesti enimmillään neljä henkilöä. Tutkimuksia johti FK Petri Halinen.

Tutkimusten tavoitteena oli löytää lisää muinaisjäännöksiä Ounasjärven rannalta, selvittää niiden ja aikaisemmin tunnettujen muinaisjäännösten laajuus ja luonne sekä kivikautisista asuinpaikoista myös niiden ajoitus. Lisäksi koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää kunkin muinaisjäännöksen tutkimustarve tulevia kaivaustutkimuksia varten.

Jotta tutkimustavoitteet saavutettaisiin, oli välttämätöntä saada löytöaineistoa riittävästi analyysiä varten. Tämän vuoksi havaittujen löytökeskittymien kohdalle tehtiin koeruutuja, joiden toivottiin antavan typologisesti ajoitettavia löytöjä. Esineiden lisäksi toivottiin löytyvän riittävästi kontekstiltään selviä hiiliä ajoitusta varten. Koeruutujen lisäksi alueet tutkittiin koekuoppilla.

Tutkimukset aloitettiin heinäkuun 1. päivänä Ounasjärven pohjoisrantojen inventoinnilla. Tätä kesti viisi päivää, minkä vuoksi inventointi käsitti vain järven ranta-alueet eikä koekuoppia ehditty tekemään yhtä intensiivisesti kuin olisi ollut mahdollisuus pidemmän ajan puitteissa. Löydetyt kohteet kartoitettiin vasta koekaivauksen yhteydessä, joka alkoi heinäkuun 8. päivänä ja kesti elokuun 23. päivään asti.

Tutkitut kohteet ja tutkimustulokset on esitelty kohde kerrallaan tutkimusjärjestyksessä.

Helsingissä 10.1. 1992

Petri Halinen
Petri Halinen
tutkija

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: valtionmaa

Maanomistaja: Metsähallitus, Ylälapin hoitoalue

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7587 73

y=480 94

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26750:1-62

Valokuvat: neg. no: 87768-79

dia no: 24175-82

Tutkimusajankohta: 8.-11.7.1991

ALUEEN SIJAINNIT JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 198 Suonttajoki W 1 sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannan tuntumassa, n. 4,3 km kirkolta länsilounaaseen. ^{Suonttajoki} Sonkajoen suusta on paikalle matkaa n. 300 m. Muinaisjäännösalue on loivasti etelään viettävää rinnettä, jonka lähes tasaisella terassilla sijaitsee kivikautinen asuinpaikka-alue, todennäköisesti historialliseen aikaan sijoitettavia liesiä ja pyyntikuoppia. Terassin alapuolella (eteläpuolella) on toinen, kapea terassi ennen suoaluetta, mutta siellä ei tavattu merkkejä muinaisjäännöksistä. Asuinpaikalta on järven rantaan matkaa n. 50 m.

Alueen kasvillisuus on tunturikoivua ja harvakseltaan lyhyitä mäntyjä. Aluskasvillisuus on poronjäkälää, variksenmarjaa ja puolukkaa (koivujen juurella). Maaperä on hienoa hiekkaa, jossa ei ole luontaisesti kiviä.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Kivikautisesta asuinpaikasta havaittiin merkkejä suppealla (n. 2x5 m) alueella; palaneita luita, kvartsi-iskoksia ja aavistus lika-
maasta. Havainnointia helpotti hiekkapohjainen tie, joka oli kulluttanut humuskerroksen lähes kokonaan pois.

Mahdollisesti historialliseen aikaan sijoitettavat liesistä havaittiin inventoinnissa 1-3 ja 6. Koekaivauksen ja kartoituksen yhteydessä löydettiin lisää, kaikkiaan 11 kpl. Liesien muodot on kuvattu piirroksilla kartassa. Koekaivauksessa ei tutkittu kaivamalla yhtään liettä.

Pyyntikuoppia havaittiin inventoinnissa kaksi, jotka osoittautuivat tarkemman tutkimisen jälkeen ainoiksi.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Koeruudut

Pintalöytöjen ja likamaa-alueen perusteella avattiin 1x2 m²:n suuruinen alue terassin päälle (30/60). Ruudun löydöt otettiin talteen 50x50 cm:n ruuduissa ja niille annettiin koordinaattien lisäksi kirjaintunnus. Pintaturvetta ei tarvinnut kuluneisuuden vuoksi poistaa ollenkaan, vaan aluetta peitti harmaa huuhtoutumis-kerros, jonka alla oli pääsääntöisesti n. 4-5 cm:n paksuinen likamaakerros. Tässä (No 1) kerroksessa oli runsaasti palanutta luuta pieniksi palasiksi murtuneena. Tosin joukossa oli suurempiakin palasia, joista on mahdollista tunnistaa luut lajilleen. Luiden lisäksi kerroksessa oli kvartsi-iskoksia.

Kerroksessa No 2 hävisi osa likamaasta kaivausalueen länsi- ja itäosassa. Tummaa likamaata oli edelleen palaneita kiviä sisältävillä alueilla kaivausalueen keskiosassa. Löydöt keskittyivät pääasiassa näille tummille likamaa-alueille, joskin edellä esitettyjen häviävien likamaa-alueisiin liittyi myös löytöjä. Tässäkin kerroksessa löydöt olivat pääasiassa palanutta luuta.

Kerroksessa No 3 tummat likamaa-alueet supistuivat edelleen muodostaen kerroksen pohjalla enää pieniä tumman likamaan, palaneen hiekan ja hiilen sekaisia alueita. Näistä kahdessa oli myös runsaasti pieniksi muruiksi hajonneita palaneita kiviä. Löydöt keskittyivät likamaa-alueisiin. Tämän kerroksen jälkeen kaivettiin vain likamaan kattamat alueet, jotka supistuivat edelleen kerroksessa No 4 ja hävisivät kokonaan pian tämän jälkeen. Palaneita kiviä, hiiltä ja palaneita luita tavattiin aivan pohjaan asti.

Koska kaivajina oli ennen arkeologiaan tutustumattomia miehiä, jotka eivät olleet aiemmin nähneet muinaisjäännöksiin liittyviä löytöjä, oli välttämätöntä seuloa vielä kerran seulottu hiekka omassa valvonnassani. Tämä osoittautuikin tulokselliseksi, koska runsaasti huomaamatta jääneitä palaneen luun fragmentteja sekä kvartsi-iskoksia ja -esineitä oli jäänyt havaitsematta.

Koekuopat

Koekuoppia tehtiin terassille kaikkiaan 15 kpl. Niiden koko oli pääsääntöisesti 50x50 cm, mutta myös isompia tehtiin (30/25 ja

32,5/25). Kuoppien syvyys oli yleensä 25 cm.

Ainoat koekuopat, joista todettiin löytöjä olivat 30/25, 32,5/25 ja 35/25. Ensimmäisestä löydettiin turpeen poiston jälkeisessä kerroksessa melko runsaasti kvartsi-iskoksia ja pieniä murusia palanutta luuta. Huuhtoutunut hiekka oli värjäytynyt osittain punertavaksi ja sen alla oli rikastumiskerroksen hiekka myös värjäytynyt punertavaksi. Lisäksi rikastumiskerros oli hienokseltaan likaista. Selviä merkkejä liedestä ei havaittu, mutta punertavan ja likaisen hiekan seassa oli melko runsaasti pieniksi murusiksi rapautuneita kiviä.

Kivikautiseen asutukseen viittaavat löydöt koekuopassa ovat todennäköisesti vanhempaa kerrostumaa kuin läheinen suurehkoista kivistä koostuva liesi No 2. Tämä siksi, että koekuopasta 30/30 ei löydetty kivikauteen viittaavaa löytöaineistoa, vaikka sen vieressä on vastaavanlainen liesi. Lisäksi koekuoppa 32,5/25 kaivettiin lieteen kiinni ja todettiin sen olevan kivikautisen kulttuurikerroksen päällä; kaikki löydöt tulivat likamaakerroksesta tai punaiseksi palaneesta kerroksesta ison liesikiven alapuolelta. Kivikautinen löytöalue jatkuu vielä aavistuksen koekuopassa 35/25, mutta ei enää kuopassa 40/25. Kyseessä on melko suppea-alainen asuinpaikka; halkaisijaltaan 5-6 m.

Koekuopassa 30/65 havaittiin huuhtoutumiskerroksessa pieni punaiseksi värjäytynyt alue, mutta mitään löytöjä ei todettu. Punertava läikkä oli ohut ja se hävisi huuhtoutumiskerroksen kestäessä. Sen alla oli puhdas hiekka.

Tulisijat

Tulisijat ovat kaikki (11 kpl, ks. liesikartta) kivikehällisiä, osa lähes suorakaiteen muotoisia ja osa soikeita. Kaikkien muotoa ei kuitenkaan voitu pintahavaintojen perusteella määrittää. Osasta tulisijoja oli nähtävissä vain yksi tai kaksi kiveä, mutta kohouman ja metallitikulla tehtyjen pistojen perusteella kivikehät voitiin havaita.

Tulisijojen ikäsuhteesta ei voitu tämän tutkimuksen puitteissa päästä selville, mutta todennäköisesti ne ovat kivikautta nuorem-

pia (vrt. koekupat).

Peurakuopat

Peurakuoppia oli kaksi, joihin ei tehty koekaivauksia. Toisen (24/49) muoto on tyypillisen soikea (2,9x2,1x0,35 m) ja toisen (41/22) hieman pyöreämpi (2,3x2,1x0,2 m).

TUTKIMUSTULOKSET

Koekaivauksissa tutkittiin pääasiassa kivikautisen asutuksen leviittäytymistä topografisesti rajatulle alueelle. Kaivettuja koekuoppia oli 15 ja yksi laajempi (2 m²) alue. Näiden perusteella asutusta havaittiin kahdella suppealla alueella, jotka viittaavat leiripaikkamaiseen asuinpaikkaan.

Havaituilla kivikautisilla paikoilta (n. 30/25 ja 30/60) löydettiin kvartsiesineitä, -iskoksia ja palanutta luuta seuraavasti. Alueelta 30/25 löytyi 2 kvartsimikroliittia ja 2 kvartsiveistä sekä 45 kvartsi-iskosta, joiden paino on 68 g. Palanutta luuta löytyi 82 g. Alueelta 30/60 löytyi 5 kvartsiveistä ja 3 retusoitua kvartsi-iskosta sekä 120 kvartsi-iskosta, joiden paino on 78,5 g. Palanutta luuta löytyi 1149 g.

Löytöjen perusteella alueen 30/25 löydöt viittaavat mesoliittiseen kivikauteen, kun taas alueen 30/60 löydöistä ei saatu ajoittavia esineitä. Sieltä saatiin tosin hiilinäyte (3), joka on lähetetty ajoitettavaksi.

Osteologisen analyysin teki fil. yo Pirkko Ukkonen. Sen perusteella ainoa lajilleen tunnistettu eläin on peura (*Rangifer tarandus*); 101 tunnistettua fragmenttia. Tämän lisäksi tunnistettiin nisäkkäiden luita 83 kpl, mutta niitä ei voitu määrittää tarkemmin. Tässä tapauksessa voidaan kuitenkin melko suurella varmuudella puhua peurasta, koska muita lajeja ei tunnistettu. Nämä luut ovat kaikki kylkiluita, selkärangan nikamien tai hampaiden fragmentteja. Alueelta 30/25 tunnistettiin 19 ja alueelta 30/60 165 fragmenttia.

Nuorempia tulisijoja on kaikkiaan 11. Niiden ajoituksesta ei voida sanoa mitään varmaa. Pyyntikuoppia on kaksi, jotka muodoltaan ja mitoiltaan ovat tyypillisiä tämän alueen kuoppia.

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: valtionmaa

Maanomistaja: Metsähallitus, Ylälapin hoitoalue

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7587 30 ja 7587 30

y=480 62 ja 480 68

z=n. 290 ja n. 287-8

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26751:1-91

Valokuvat: neg. no: 87780-2

dia no: 24183-4

Tutkimusajankohta: 11-16.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 199 Suonttajoki W 2 sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannalla, n. 4,7 km kirkolta länsilounaaseen. Suonttajoen suusta on paikalle matkaa n. 800 m. Muinaisjäännösalue on sijoittunut kahdelle alueelle hiekkapohjaiselle mäntykankaalle; läntisempi alue sijaitsee aivan rannassa jyrkän n. 5 m korkean rantatörmän päällä ja itäisempi sijaitsee n. 2 m korkean törmän päällä. Kumpikin kohde on tasaista maastoa. Itäisemmän alueen länsipuolella maasto alkaa kohota melko jyrkästi n. 3 m muodostaen tasaisen alueen, jonka päällä läntisempi alue sijaitsee. Näiden alueiden välinen etäisyys on n. 100 m.

Alueen kasvillisuus on tunturikoivua, lyhyitä mäntyjä ja harvakseltaan isompia mäntyjä. Aluskasvillisuus on poronjäkälää, variksenmarjaa ja puolukkaa. Maaperä on hienoa hiekkaa, jossa ei ole luontaisesti kiviä.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Läntisellä alueella havainnot olivat eroosion syömän rantatörmän rinteeseen valuneet palaneet luut, kvartsi-iskokset ja palaneet kivet. Ne olivat varsin suppealla alueella. Törmän päällä ei voitu havaita tiiviin turpeen vuoksi mitään.

Itäisellä alueella rantatörmässä havaittiin palaneita kiviä ja kvartsi-iskos. Mitään muuta muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Itäiselle alueelle (a) tehtiin 13 kpl 50x50 cm koekuoppia 5 m:n välein. Läntiselle alueelle (b) avattiin kaksi 1x2 m:n suuruista kaivausaluetta rannan suuntaisesti. Tämän lisäksi alueelle tehtiin 50x50 cm:n suuruisia koekuoppia keskimäärin 5 m:n välein

kaikkiaan 10 kpl. Koska kaivausten yhteydessä havaittiin rinteessä n. 50 m lännempänä punaista hiekkaa, päätettiin kaivaa tälle tasaiselle (c) terassille koekuoppia seuraavasti: rantaan 1 m²:n, 1x0,5 m:n ja 4 kpl 50x50 cm:n suuruista kuoppaa.

Jokaiselle alueelle luotiin oma koordinaatistonsa, joiden suunta noudatti neulapohjoisen (0°) suuntaa.

Alueella a oltiin havaittu rantatörmässä palaneita kiviä ja löydetty yksi kvartsi-iskos. Tehdyistä koekuopista ei kuitenkaan löydetty koekuopan 15/10 palaneita kiviä lukuunottamatta mitään. Paikalla ollut asuinpaikka on todennäköisesti huuhtoutunut järveen.

Alueella b havaittiin ruudun 9/31 luoteisnurkassa palanutta hiekkaa ja palaneita kiviä, jonka vuoksi kaivettiin vielä 50x50 cm:n koekuoppa tämän viereen. Kivet jatkuivat koekuopassa, mutta rajoittuivat pienelle alueelle. Kyseessä on todennäköisesti kivetty liesi, josta ei saatu otettua kuitenkaan hiilinäytteitä. Sen loppuosa on todennäköisesti kaivamattomalla alueella. Aivan törmän reunalla oli likamaa-alue, josta löytyi runsaasti luuta. Tästä löytökeskittymästä oli osa sortunut törmän reunalta alas. Ruutujen 9/30 ja 9/31 sekä koekuopan 10/32 löydöt luiden lisäksi olivat kvartsi-iskoksia ja -esineitä sekä jaspisiskos.

Koeruudussa 9/25 voitiin havaita selvä likakuoppa, jossa oli palanutta luuta, hiiltä ja likaista ruskeaa hiekkaa. Tästä saatiin myös otettua hiilinäyte. Luiden lisäksi löytöjä olivat kvartsi-iskokset ja -esineet, joista eräs ajotettava esine oli pieni nuolenkärki, sekä kvartsiitti-iskos. Lähelle törmän reunaa tehdyistä koekuopista löytyi lähes jokaisesta yksi tai kaksi kvartsi-iskosta. Merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä ei kuitenkaan havaittu. Kauemmaksi rannasta tehdyistä koekuopista ei löydetty mitään eikä niissä ollut normaalia poikkeavia värejä.

Mitään kulttuurikerrosta, likamaa-aluetta, ei voitu havaita koe-kaivausalueella. Löydöt tulivat pääasiassa huuhtoutumiskerroksen alaosasta ja rikastumiskerroksesta.

Alueella c oltiin havaittu sortuvassa törmässä punaiseksi palanut-

ta hiekkaa. Kahdessa koekuopassa törmän reunalla havaittiin punaista hiekkaa, mutta ei muita merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Löytöinä tuli vain yksi kvartsi-iskos ja liuskeiskos sekä joitakin palaneen luun kappaleita. Sisämaahan tehdyissä koekuopissa ei havaittu mitään poikkeavaa.

TUTKIMUSTULOKSET

Alueella a ei todettu kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa lukuunottamatta yhtä koekuoppaa, josta löytyi palaneita kiviä. Tällä alueella ollut asuinpaikka oli todennäköisesti huuhtoutunut järveen.

Alueella b asuinpaikan valtaosa oli sortunut törmältä alas. Todennäköisesti alueella on ollut kaksi keskittymää lähellä toisiaan. Toisessa (9/30-31) oli jäljellä tulisija ja jätekuoppa, jossa oli runsaasti palaneita luita. Toisessa (9/25-6) oli jätekuoppa palaneine luineen ja hiilineen sekä kvartsiesineitä ja -iskoksia. Vaikka rannan läheisistä koekuopista löytyikin kvartsi-iskoksia, olivat ne kuitenkin asuinpaikan keskeisimmän osan ulkopuolella. Esinelöytöjen perusteella asuinpaikka voidaan ajoittaa mesoliittiseen kivikauteen. Tältä alueelta otettu hiilinäyte (6) on lähetetty ajoitettavaksi.

Löytöjä tuli alueelta b seuraavasti:

kvartsikaavin	1	
kvartsiveitsi	3	
retusoitu kvartsi-iskos	3	
kvartsimikroliitti	3	
kvartsinuolenkärki	1	
retusoitu jaspisiskos	1	
kvartsiydin	1	
kvartsi-iskos	82	49 g
kvartsiitti-iskos 1	2 g	
palanutta luuta		130 g

Alueella c havaittiin punaiseksi palanutta hiekkaa, mutta vain

kaksi liuskeiskosta, jotka viittasivat kivikautiseen asuinpaikkaan. Näiden lisäksi löydettiin vain jokunen palaneen luun muru. Alueella ollut mahdollinen asuinpaikka on pääosiltaan tuhoutunut.

Osteologisen analyysin teki fil. yo Pirkko Ukkonen. Lajilleen pystyttiin määrittämään vain peuraa (*Rangifer tarandus*), jota määritettiin 27 fragmenttia. Nisäkkäiden luita määritettiin 11 fragmenttia ja ne ovat lähes kaikki joko kylkiluun tai nikamien fragmentteja. Tässä tapauksessa voidaan näidenkin olevan varsin suurella todennäköisyydellä peuraa. Harvinaisena piirteenä tunnistetuissa luissa on sarven fragmentit, joita ei yleensä palaneista luista olla tunnistettu.

ENONTEKIÖ 200 SUONTTAJOKI W 3

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: valtionmaa

Maanomistaja: Metsähallitus, Ylälapin hoitoalue

Peruskartta: 2813 04 MUOTKAJÄRVI ja 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7587 34

y=480 10

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26752:1-90

Valokuvat: neg. no: 87783

dia no: 24185

Tutkimusajankohta: 17.-19.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kohde sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 5,1 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannan tuntumassa olevan länsiluode-itäkaakko-suuntaisen harjanteen päällä. Ounasjärven rantaan on matkaa n. 200 m. Harjannetta kiertävät suot ja tunturikoivikkoiset hiekkalueet. Itse harjanne on paikoin eroosion syömä.

Harjanne on kapea, juurialueeltaan 30-40 m ja päälliseltä alueeltaan lähes tasainen ja n. 5 m leveä. Harjannetta kiertää, ja osittain sen päälläkin kulkien, pyyntikuopparivi, joka alkaa läheltä järveä ja jatkuu aina Palojoensuu-Hetta-tien ylitse.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Ensimmäisenä harjanteella havaittiin pyyntikuoppajono, jonka toinen pää alkoi harjanteen itäpuolelta läheltä järven rantaan jatkuen harjanteen päällä. Asuinpaikasta havaittiin ensimmäiset merkit eroosiopaljastuman reunassa harjanteen keskellä. Paljastuman reunaan oli valunut runsaasti palaneita luita ja joitakin kvartsi-iskoksia. Merkit viittasivat ainakin osittain tuhoutuneeseen kivikautiseen asuin- tai leiripaikkaan.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Aluksi eroosiopaljastuman päälle avattiin 2x1,5 m:n kaivausalue, jota laajennettiin vähitellen aina 4x1,5 m:n suuruisiksi, kun havaittiin likamaa-alueen ja löytöjen sijoittuvan laajemmalle alueelle. Eroosiorinteen hiekka seulottiin ja tästä saatiin talteen runsaasti palanutta luuta ja joitakin kvartsi-iskoksia.

Kaivausalueen länsireunassa turpeen alla oli n. 5 cm:n paksuinen tuulen kuljettama lentohiekkakerros ja tämän alla oli vanha turvekerros ja normaali podsolimaannos. Lentohiekkakerros oli paksuimmillaan kaivausalueen itäosassa, n. 70 cm, jossa rinne oli alkanut

laskea jo melko jyrkästi.

Voimakkaan likaisen ruskeaksi värjäytynyt alue sijoittui kaivausalueen - eroosiopaljastuman reunalle. Tämä tuli esille kaivettaessa ensimmäistä kerrosta. Samassa kerroksessa havaittiin palaneita kiviä, jotka keskittyivät harjanteen korkeimmalla kohdalla olevalle tumman likamaan ja punertavan tumman likamaan alueelle. Likamaa-alueen keskustassa oli tummanpunaista hiekkaa, jonka laajuus tuli esille toisessa kerroksessa. Se laajeni itää kohti lähes 2 m:n pituiseksi ja 0,75 m:n levyiseksi. Paksuudeltaan punainen hiekka oli lähempänä korkeinta aluetta yli 10 cm, mutta rinteessä vain n. 5 cm. Punaisessa alueessa oli melko runsaasti pieniä rapautuneita palaneita kiviä, jotka eivät kuitenkaan muodostaneet selkeää kokonaisuutta. Tässä oli hiiltä melko vähän. Korkeimman alueen likamaa-alueet olivat kutistuneet toisessa kerroksessa pieniksi läikiksi. Näissä ei ollut paljoakaan hiiltä, vaikka palaneita kiviä oli aivan pohjalle asti.

Palaneita luita löytyi pelkästään likamaa-alueilta ja punaisen hiekan alueelta. Kvartsi-iskoksia löytyi pääasiassa samoilta alueilta, mutta myös tämän ulkopuoliselta alueelta, joka ei ollut värjäytynyt kovinkaan voimakkaasti. Kvartsien lisäksi löytyi kvartsiittiä ja retusoitu kvartsiitti-iskos.

Kaivausalueen lisäksi tehtiin 50x50 cm:n suuruinen koekuoppa lähelle kaivausaluetta, mutta siitä ei löydetty mitään. Tämä kertoo leiripaikan aktiivisimman alueen ja löytöjen keskittyneen likamaa-alueelle, eikä sen ulkopuolella enää ollut merkittäviä löytöjä. Yksittäisiä iskoksia saattaa löytyä vieläkin kaivausalueen ulkopuolelta, mutta niiden määrä jää todennäköisesti vähäiseksi.

PYYNTIKUOPAT

Pyyntikuoppia löydettiin kaikkiaan 29, joista tien järven puoleisella alueella oli 25 kpl. Kuoppiin ei tehty koekaivauksia. Kuoppien sijainti on merkitty karttaan ja niiden mitat on lueteltu listassa.

Kuoppien keskimääräinen etäisyys on 18 m. Keskimääräinen pituus on 3,0 m, keskimääräinen leveys 2,4 m ja syvyys 0,5 m.

TUTKIMUSTULOKSET

Harjanteen päällä oleva kivikautinen asuinpaikka on luonteeltaan leiripaikka, jonka laajuus kuvastuu valitusta paikasta; harjanteen miltei tasaisen alueen leveys on vain 5-6 m. Alueella on pidetty tulta, mutta selkeää tulisijaa ei voitu paikallistaa. Se on todennäköisesti hajonnut tai tuhoutunut.

Asuinpaikalta löytyneiden kvartsiesineiden määrä on varsin niukka. Vain kaksi mikroliittia, yksi veitsi ja kolme retusoitua iskosta löytyi kahden kvartsiytimen (27 g) ja 80 kvartsi-iskoksen (52 g) lisäksi. Kvartsin lisäksi löytyi kaksi retusoitua kvartsiitti-iskosta, kvartsiittiydin (12 g) ja kolme kvartsiitti-iskosta (1,5 g). Kvartsimikroliittien perusteella asuinpaikka voidaan liittää mesoliittiseen kivikauteen, vaikkakin kvartsiitin käyttö kielii nuoremasta iästä; kvartsiitti on yleensä yhdistettävissä epineoliittiseen kulttuuriin. Hiiltä ei saatu riittävästi ajoitusta varten (1 ja 6 g.). Näin ollen ainoaksi ajoittavaksi tekijäksi jäävät mikroliitit, jotka typologisesti ovat vastaavanlaisia kuin muilta Enontekiön mesoliittisilta asuinpaikoilta saadut.

Luuanalyysin perusteella, jonka teki fil. yo Pirkko Ukkonen, kaikki lajilleen tunnistetut eläimet ovat peuraa (*Rangifer tarandus*). Nisäkkään luiksi on tunnistettu kylkiluiden, hampaan ja nikamien fragmentteja. Luita löydettiin yhteensä 413 g. Koska tunnistettujen luiden joukosta puuttuvat phalangit lähes kokonaan, on kyseenalaistettava pyyntikuoppien ja asuinpaikan suora yhteys. Alue on todennäköisesti peuran pyynnin kannalta edullinen, mutta tunnistetun luuaineiston jakauma viittaa enemmänkin sellaisen peuran suontiin (polttamiseen), joka on pyydetty kauempana asuinpaikalta.

Näin ollen löytöaineistossa ja alueen topografiassa on ristiriita, joka ei ehkä vielä ole ratkennut.

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: rasite

Maanomistaja:

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 53

y=483 36

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26754:1-115

Valokuvat: neg. no: 87784

dia no: 24186

Tutkimusajankohta: 22.-7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 1,7 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannalla tasaisella melko korkealla, n. 5 m, rantatörmällä. Alue on tasaista aluetta, joka on ollut pitkään viljelyksessä. Viljellyn alueen takana on mäntymetsä. Aluskasvillisuus on variksenmarjaa, puolukkaa ja poronjäkälää. Maaperä on hienoa hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Inventoitaessa havaittiin eroosion kuluttamassa jyrkässä rantatörmässä palaneita kiviä, palaneita luita ja kvartsi-iskoksia. Löydöt olivat suppealla alueella rannan suuntaisesti; luut ja kvartsit olivat pääasiassa noin puolen metrin ja palaneet kivet hieman laajemmalla alueella. Merkit viittasivat ainakin osittain tuhoutuneeseen kivikautiseen asuinpaikkaan.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Kaivausalue

Aluksi avattiin törmän reunalle 3x2 m:n suuruinen kaivausalue törmässä havaittujen löytöjen kohdalle. Turpeen alla oli 5-10 cm paksu eroosiohiekkan kerros, joka poistettiin lapiolla. Tämän tason alla oli huuhtoutumiskerros lähes koko alueella - lounaiskulmassa oli hieman palanutta hiekkaa ja koilliskulmassa rikastumiskerroksen hiekkaa. Alueella oli runsaasti puun juuria vieressä olevan männyn vuoksi.

Löytöjä alkoi tulla heti ensimmäisessä kerroksessa. Ne sijoittuivat aivan rannan tuntumaan ja kaivausalueen koillisnurkkaan. Kvartsin ja palaneen luun sijoittumisella ei ollut suurtakaan eroa; mistä löytyi kvartseja sieltä löytyi myös palanutta luuta. Likamaa-alueet sijoittuivat samoille alueille kuin mistä löydöt

tulivat. Palaneita kiviä oli vain muutama.

Toisessa kerroksessa löytöjä tuli samoilta alueilta kuin ensimmäisessäkin. Likamaa-alueet loppuivat pääsääntöisesti tässä kerroksessa, vaikka joissakin paikoissa sitä oli vielä seuraavassakin kerroksessa. Palaneet kivet muodostivat keskittymän lähelle törmän reunaa kaivausalueen keskellä. Hiiltä saatiin talteen kolmannessa kerroksessa kohdassa, jossa oli myös palaneita kiviä (näytteet 9 ja 10). Niitä ei kuitenkaan ollut riittävästi, jotta ne olisi voitu lähettää analysoitavaksi.

Koekuopat

Koekuoppia tehtiin kaikkiaan 8 kpl viiden m:n verkossa, johon tarpeen tullen tehtiin poikkeuksia. Kuopasta 5/12,5 löytyi kvartsi-iskos, mutta ei muuta merkkiä ihmisen toiminnasta. Kuopasta 7,5/20 löytyi likamaata, palaneita kiviä, palanutta luuta ja kvartsi-iskoksia. Muut koekuopat olivat löydöttömiä. Näiden perusteella asuinpaikka voidaan rajata melko suppealle, koordinaattien $x=3-10$ ja $y=12-22$ väliselle, alueelle.

TUTKIMUSTULOKSET

Sekä laajemman kaivauksen että koekuoppien perusteella asuinpaikka sijoittuu suppealle alueelle rannan tuntumaan. Siitä on osa tухoutunut rantatörmän sortumisen vuoksi.

Ainoa selvä rakenteellinen kokonaisuus oli törmän lähellä palaneiden kivien keskittymä, joka on mahdollisesti tulisija. Likamaa-alueet sijoittuivat kaivausalueen koillis- ja lounaiskulmiin. Näistä löytyivät myös lähes kaikki palaneet luut ja kvartsit.

Palaneet luut ovat kaikki peuran (Rangifer tarandus) luita, vaikka luuanalyysin tehnyt fil. yo Pirkko Ukkonen esittääkin yhden luun olevan mahdollisesti hirven (Alces alces) luu. Tämä ei todennäköisestikään pidä paikkaansa, vaan luu on kutistunut poikkeuksellisen vähän ja siten se poikkeaa kokonsa puolesta peuran luusta. Tunnistetut nisäkkäiden (Mammalia sp.) luut ovat myös todennäköi-

sesti peuraa.

Kvartsien joukossa oli joitakin esineitä, joiden perusteella asuinpaikka voidaan sijoittaa mesoliittiseen kivikauteen. Kvartsimikroliitteja löytyi melko runsaasti (8-9 kpl) ja niiden valmistukseen liittyvää jätettä (mikrouurrin) yksi kappale. Muut löydöt ovat:

kvartsiveitset	2	
kvartsiporat	2	
retusoidut kvartsi-iskokset	4	
kvartsiuurtimet	1	
kvartsiydin	1	3 g
kvartsi-iskokset	71	41,5 g
jaspisiskos	1	
palanut luu		947 g

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: 41:11 Ounasmaa

Maanomistaja: Esa Sonkamuotka, 99400 ENONTEKIÖ

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 41

y=483 38

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26754:1-22

Valokuvat: neg. no: 87785-7

dia no: 24187-8

Tutkimusajankohta: 26-30.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 1,8 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannalla lähes tasaisella rantatörmällä. Maasto laskee pohjoisestapäin tasaiselle alueelle, joka on n. 1,5 m veden yläpuolella. Alueen eteläosassa on havaittavissa joitakin vanhoja rantavalleja, joista rantaa lähinnä olevalla oli yksi löytöalue. Alue on tausta-alueeltaan vanhaa niittyä. Ranta-alueen kasvillisuus pohjoisessa on mäntyä, puolukkaa, variksenmarjaa ja sammalta. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Inventoinnissa havaittiin tien päätekohtaan tehdyssä rantatörmän leikkauksessa palaneita kiviä, vähän palanutta luuta ja liusketta. Tästä etelälounaaseen n. 50 m havaittiin vanhan rantatörmän päällä kvartsi-iskos ja palaneita kiviä. Merkit viittasivat kummassakin tapauksessa suppea-alaiseen kivikautiseen asuinpaikkaan.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Alueet nimettiin 1:si (pohjoinen) ja 2:si (eteläinen). Pohjoiselle alueelle tehtiin 10 kpl 50x50 cm:n suuruista koekuoppaa. Koekuoppien syvyys oli keskimäärin 25 cm.

Alueen 1 kuopista vain kahdesta (0/88 ja 0/95) tehtiin muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja. Kuopasta 0/88 löydettiin kvartsi-iskoksia, mutta vain muutama. Kuopassa 0/95 oli tulisijan jäännökset, mutta siitä löydettiin vain muutama palaneen luun siru. Liedestä saatiin talteen hiiltä (näyte 11), jonka avulla asuinpaikka on mahdollista ajoittaa. Hiiltä ei kuitenkaan lähetetty ajoitettavaksi.

Eteläiselle alueelle tehtiin 10 vastaavanlaista koekuoppaa. Niistä löytyi kvartsia, kvartsiittia, jaspista, palanutta luita ja pa-

laneita kiviä. Löydöt sijoittuivat pienelle alueelle vanhalle rantatörmälle. Kvartsi-iskokset löytyivät kuopista 20/35, 20/40, 25/35, jaspikset kuopista 20/35 ja 20/40, kvartsiittia löyötyi kuopista 20/40 ja 25/35, palaneet luut löytyivät kuopista 20/40 ja 25/35 ja palaneita kiviä 20/35, 20/40, 25/35 ja 25/40. Kuopassa 25/35 oli tulisija, joka tutkittiin vain koekuopan osalta eli sen loppuosa jätettiin kaivamatta. Siitä saatiin riittävä määrä hiiltä (näytteet 12 ja 13) ajoituksen selvittämiseksi. Tulisijan yhteydestä löytyi melko runsaasti luuta, joka vaikutti pienemmältä nisäkkäältä kuin peura.

TUTKIMUSTULOKSET

Kivikautiset asuinpaikka-alueet sijoittuivat suppeille alueille, toinen rannan tuntumaan ja toinen vanhan rannan tuntumaan. Asuinpaikat ovat luonteeltaan leiripaikkoja, joissa on käyty useamman kerran. Niiden kronologinen asema ei esinetytologian avulla selvinnyt, vaan on turvauduttava tulisijoista saatuihin hiiliin.

Alue 1 on osittain tuhoutunut rannan sortuessa. Sen syvyys sisämaahan päin on erittäin pieni; muinaisjäännökseen viittaavia merkkejä havaittiin vain lähinnä rantaa olevissa kuopissa. Myös alue 2 on osittain tuhoutunut rannan sortuessa, mutta se ei ole yhtä helposti havaittavissa, koska veden pinta on laskenut eikä selvää sortunutta jyrkkää reunaa ole enää näkyvissä. Asuinpaikan sijainti maastoon voidaan hyvin nähdä pintaprofiilikartasta, joka on esitetty yleiskartan yhteydessä. Useiden rantatörmien olemassaolo viittaa järven veden pinnan korkeuden muutoksiin ja se saattaa siten ilmaista kronologisia suhteita; muistettakoon, että useat mesoliittiset asuinpaikat saman järven rannalla ovat lähes kolme metriä korkeammalla kuin epineoliittiset. Poikkeuksen muodostaa Proksin kenttä, jossa sekä mesoliittinen että epineoliittinen asutus ovat samalla korkeudella eli n. 288 m. Mesoliittisessä osassa oli täällä kuitenkin havaittavissa veden sekoittamaa hiekkaa ja osa luista oli selvästi veden sekoittamaa. Näin ollen vesi on mahdollisesti noussut Proksin kentän mesoliittisen vaiheen jälkeen. Onko se noussut pysyvämmiin vai vain tilapäisesti on mahdollista vielä tässä vaiheessa sanoa.

Kaikki tunnistetut luut ovat fil. yo Pirkko Ukkosen tekemän analyysin perusteella majavaa (Castor fiber). Ne ovat kaikki alueelta 2 koekuopasta 25/35.

Alueelta 1 löytyi vain neljä kvartsi-iskosta (0,5 g), yksi liuskeiskos pintalöytönä ja kaksi g palanutta luuta. Alueelta 2 löytyi 8 (8,5 g) kvartsi-iskosta, retusoitu jaspiskos, kolme jaspiskosta (7 g), retusoitu kvartsiitti-iskos, kvartsiitti-iskos ja palanutta luuta 24 g.

ENONTEKIÖ 203 OUNISTIEVA

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: 41:6 Ounistieva

Maanomistaja: Pirjo Konttinen, 99400 ENONTEKIÖ

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 33

y=483 08

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26755:1-29

Valokuvat: neg. no: 87799-87800

dia no: -

LTutkimusajankohta: 31.7-2.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 1,8 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannalla lähes tasaisella rantatörmällä. Terassi on vain hieman yli metrin korkeudella järven pinnasta. Sen itäpuolella on suoalue tavallaan lahdelmana. Lännessä ja pohjoisessa maasto nousee koekeammalle muodostaen melko jyrkän rinteeseen (vanhan rantatörmän?). Tämän korkeamman maaston ja järven väliin jää tasainen terassi. Alueen kasvillisuus on mäntyä, puolukkaa, variksenmarjaa ja sammalta. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Suon länsipuolella (alue 1) olevan tasanteen sortuneessa törmässä oli palaneita kiviä ja kvartsi-iskos. Tämän lisäksi tasanteen päältä löydettiin kvartsi-iskoksia. Inventointia jatkettiin koe-kaivauksen yhteydessä ja löydettiin veden rajasta tasatalta ja joitakin kvartsi-iskoksia hieman rajapyykin länsipuolelta (alue 2) kohdasta, jossa maasto alkaa nousta hieman sisämaassa. Tämän lisäksi löydettiin vesirajan tuntumasta kvartsi-iskoksia ja -esineitä lomarakennuksen edestä (alue 3).

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Koordinaatiston peruspisteeksi valittiin Ounistievan läntisestä rajapyykistä 2 m rajalinjan suuntaisesti. Rannansuuntaisen linjan suunta on $46,5^{\circ}$. Koekuoppia tehtiin pääsääntöisesti 5 m:n välein, mutta joissakin tapauksissa hieman tiheämmin. Kuoppien koko oli 50x50 cm ja niitä kaivettiin kaikkiaan 39 kpl.

Alueen 1 koekuopista löydettiin aluksi vain vähän löytöjä. Ensimmäiset havainnot olivat vain punaiseksi palanutta hiekkaa koekuopissa 5/100, 10/100, 2,5/92,5 ja 2,5/100, joissa se sijoittui aivan pintaan. Palaneita kiviä ja palanutta hiekkaa löydettiin koekuopasta 5/102-102,5, josta löytyi myös kvartssia ja palanutta luu-

ta. Vain koekuopasta 5/92,5 löytyi tämän lisäksi kvartssia; muut kuopat olivat löydöttömiä. Löytöjen ja maaperän värihavaintojen perusteella asuinpaikka-alue sijoittuu rannan tuntumaan koekuoppien 5/92,5 ja 5/102-102,5 väliselle alueelle. Suurin osa asuinpaikan länsiosasta on sortunut veteen, mutta itäosasta on jäljellä vielä melko paljon.

Alueen 2 koekuopasta 10/70 löytyi kvartsiitti-iskos ja palaneita luita, mutta ei palaneita kiviä. Palaneita kiviä löytyi koekuopista 15/70 ja 12,5/67,5, mutta niistä ei puolestaan löytynyt varsinaisia löytöjä. Tämä asuinpaikka-alue rajautuu selkeästi löytöjen ja muiden havaintojen sekä vesirajasta tehtyjen löytöjen perusteella suppealle alueelle.

Alueen 3 koekuopista löytyi vain vähän; kuopasta 20/40 jaspisiskos ja kuopasta 20/30 palanutta luuta, palaneita kiviä ja palanutta hiekkaa. Havainnot viittaavat tehtyjen vesirajalöytöjen ohella kivikautiseen asuinpaikkaan, joka rajautuu suppealle alueelle.

TUTKIMUSTULOKSET

Koekaivauksen perusteella muinaisjäännösalueelta löytyi kolme suhteellisen pienialaista kivikautista asuinpaikkaa tai leiripaikkaa (alueet 1-3). Jokaisesta kokonaisuudesta on osa sortunut järveen. Niiden ajoitus on osittain ongelmallinen. Alueelta 1 ei löydetty mitään typologisesti ajoitettavaa esinettä, mutta täältä saatiin pieni määrä hiiltä (näyte 14), jota ei kuitenkaan vielä tässä yhteydessä lähetetty ajoitettavaksi. Alueen 2 edestä vedestä löytyi alkeellinen kirves (:18), joka on ajoitettavissa mesoliittiseen kivikauteen. Koekuopasta 10/70 löydetty retusoitu kvartsiitti-iskos (:13) puolestaan viittaa nuorempaan aikaan; kvartsiitti on yleensä yhdistettävissä epineoliittiseen kivikauteen. Lisäksi asuinpaikan korkeus (n. 288 m) viittaa epineoliittiseen kivikauteen. Alueen 3 rannasta löydettiin kvartsisen tasakantaisen nuolenkärjen teelmä (:20), joka on typologisesti ajoitettavissa epineoliittiseen kivikauteen. Lisäksi löydetty retusoitu jaspisiskos (:17) on raaka-aineensa puolesta ajoitettavissa myöhäiseen kivikauteen: Enontekiöltä on löydetty tähän mennessä pääpiirteissään

kahden laatuista jaspista - hyvä- ja huonompilaatuista. Värivariantteja jaspiksissa on useita, mutta pääsääntöisesti parempilaatuinen jaspis on mesoliittista ja huonompilaatuinen on epineoliittista. Tämä perustuu kuitenkin vain kokemuksen antamaan sormituntumaan eikä systemaattisesti tutkittuun tietoon. Alueelta löytyi lisäksi kvartsiveitsiä (:24 ja :25) kohdasta, jossa on melko jyrkkä rinne. Nämä ovat aivan kesämökin edestä ja saattavat olla jäännöksiä tuhoutuneesta asuinpaikasta, joka on tuhoutunut mökkiä rakennettaessa. Törmän päälle tehdyistä koekuopista ei kuitenkaan löytynyt mitään asuinpaikkaan viittaavaa merkkiä.

Löydöt alueittain:

alue 1

kvartsiesineitä	2	
kvartsi-iskoksia	8	10 g
liuskeiskoksia	2	
jaspisiskoksia	1	
palanutta luuta	25 g	

alue 2

liusketaltoa/kirves	1	
kvartsiesineitä	1	
kvartsiiti-iskoksia	3	10 g
palanutta luuta		3,5 g

alue 3

kvartsiesineitä	4	
kvartsi-iskoksia	8	78 g
jaspisesineitä	1	
palanutta luuta		0,5 g

Kaikilta alueilta saatiin pieniä määriä palanutta luuta, mutta luuanalyysin tehneen fil. yo Pirkko Ukkosen mukaan siinä ei ollut tunnistettavia luita.

ENONTEKIÖ 204 SAHANIEMI

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: 67 Sahaniemi

Maanomistaja: Aila Kristiina Magga, 99400 ENONTEKIÖ

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 04

y=482 72

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26756:1-16

Valokuvat: neg. no: 87788-9

dia no: -

Tutkimusajankohta: 2.-7.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Enontekiön kirkolta n.2,5 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannalla tasaisella rantatörmällä. Terrassin korkeus veden pinnasta vaihtelee 1 m:stä lähes 2,5 m:iin. Terrassialueen kummallakin puolella on suoalue, jotka rajoittuvat järveen ja muodostavat lahdelman tapaisen alueen. Terrassin päälle on n. 30 m:n etäisyydelle rakennettu kaksi asuinrakennusta. Kasvilisuus alueella on mäntyä, variksenmarjaa, puolukkaa ja jäkälää. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Inventoinnin yhteydessä havaittiin palaneita kiviä useassa kohdassa rantatörmässä ja terrassin päällä sen eteläosassa. Lisäksi havaittiin liesikiveys terrassin pohjoisosassa. Kvartsi-iskoksia löydettiin kahdesta paikasta terrassin päältä; toinen alue sijaitsi lähellä rantatörmää (koordinaattien 10-17/40-50 kohdalla) ja toinen kauempana rannasta (koordinaattien 20-30/23-32).

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Koordinaatiston peruslinja tehtiin rannan suuntaiseksi ja sen suunta oli $194,5^{\circ}$. Koekuoppia, joiden koko oli 50x50 cm, kaivettiin pääsääntöisesti 10 m:n välein kahteen 5 m:n päässä toisistaan olevaan riviin, mutta tarpeen vaatiessa 5 m:n välein tai vieläkin tiheämmin. Kaikkiaan kuoppia tehtiin 29 kpl.

Löytöalueelta 10-17/40-50 tehtiin löytöjä koekuopista 15/40 ja 15/42,5. Kuopasta 1 löytyi vain yksi kvartsi-iskos, mutta myös punaiseksi palanutta hiekkaa ja likamaata. Kuopasta 15/42,5 löytyi kvartsi-iskoksia ja -esineitä ja runsaasti palanutta luuta sekä palaneita kiviä ja likamaata. Kvartsi-iskokset tulivat läheltä pintaa, mutta luut löytyivät vielä 15 cm:n syvyydeltä.

Löytöalueelta 20-30/23-32 löytyi melko runsaasti kvartsi-iskoksia ja yksi kvartsiesine koekuopista 25/25 ja 25/30. Näissä oli punaiseksi palanutta hiekkaa huuhtoutumiskerroksessa, mutta ei palaneita kiviä. Löydöt tulivat aivan pinnasta, osittain turvekerrokseen kiinnittyneinä.

Löytöalueen 20-30/23-32 ja rannan välissä löydettiin pinnassa palaneita kiviä ja läheisistä koekuopistakin niitä havaittiin. Ne sijoittuvat melko suppealle alueelle koekuopan 15/20 ympärille.

Terassin itäpäässä havaittiin koekuopissa 15/70, 10/70 ja 15/95 punaiseksi palanutta hiekkaa ja palaneita kiviä. Kuopassa 15/84 oli punertavaa hiekkaa. Näistä ei kuitenkaan tavattu mitään löytöjä.

TUTKIMUSTULOKSET

Kivikautinen asutus on tällä alueella sijoittunut suppeille alueille kahteen paikkaan. Löytöalueelta 10-17/40-50 löytyi runsaasti palaneita luita ja joitakin kvartsiesineitä ja -iskoksia, mutta mitään selkeästi ajoittavaa löytöä ei tavattu. Hiiltä saatiin koekuopasta 15/42,5 riittävästi ajoitusta varten (näyte 15). Löytöjä saatiin seuraavasti:

kvartsiveitsi	1	
retusoitu kvartsi-iskos	2	
kvartsiydin	1	7 g
kvartsi-iskoksia	5	8,5 g
palanutta luuta		258 g

Fil. yo Pirkko Ukkosen tekemän analyysin perusteella palanut luu on peuraa (*Rangifer tarandus*). Muita eläimiä ei tunnistettu lajilleen, vaan jotkut kylkiluiden ja nikamien fragmentit on määritetty nisäkkääksi (*Mammalia sp.*). Nämä on kuitenkin mahdollista liittää peuran luiden kanssa samaan kokonaisuuteen.

Löytöalueelta 20-30/23-32 löytyi runsaasti kvartsi-iskoksia, mutta niistä ei löydetty mitään typologisesti ajoitettavaa esinettä.

Luut puuttuivat kokonaan, mutta on todennäköistä, että niitäkin oltaisiin löydetty, jos koekuoppia olisi tehty useampia. Hiiltä ei saatu talteen eli alueen kronologinen asema kivikauden sisällä ei selvinnyt. Löytöjä saatiin seuraavasti:

kvartsiveitsi	1	
kvartsi-iskoksia	78	28 g

Löytöalueen 20-30/23-32 ja rannan välisen alueen, pohjoisen alueen palaneet kivet ja liesi (1) sekä eteläosassa oleva liesi (2) ovat todennäköisesti rautakaudelta tai historialliselta ajalta, koska osa kivistä on melko pinnassa ja niistä ei löydetty mitään kivi-kauteen viittaavia löytöjä.

Kussakin neljässä kokonaisuudessa on kyse leiripaikasta, jossa on viivytty melko lyhyen ajan. On todennäköistä, että asuinpaikka-alue on kuulunut vuotuiskiertojärjestelmään osana; Ounasjärven alue on kuulunut yhtenä osana suurempaan kiertojärjestelmään, jossa on pienempiä leiripaikkoja vakiintuneempien asuinpaikkojen rinnalla.

ENONTEKIÖ 205 AHKUTIEVA

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: 17:13 Ahkutieva

Maanomistaja: Oili Kokkonen, Sopukatu 7, 40720 Jyväskylä; Kauko Sorjonen, Hämeenkatu 4, 40100 Jyväskylä

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 84

y=483 75

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26758:1-8

Valokuvat: neg. no: 87821-2

dia no: -

Tutkimusajankohta: 7.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 1,3 km länteen Ounasjärven pohjoisrannalla rantatörmällä. Närpistöjoen suusta on matkaa alueelle n. 0,3 km. Terassialueen itäpuolella on suoalue. Asuinpaikan viereen on rakennettu lomarakennus. Terassin korkeus veden pinnasta on n. 4 m. Matkaa veden äärelle terassilta on n. 45 m; terassin alapuolella on nuorempaa rantamuodostumaa rantavalleineen (ks. pintaprofiilikartta yleiskartan yhteydessä). Asuinpaikka-alueen kasvillisuus on mäntyä, variksenmarjaa, puolukkaa ja poronjäkälää. Maaperä on hienoa hiekkaa. Asuinpaikan on tuhonnut voimakas eroosio, jonka vaikutusalue ulottuu koko asuinpaikalle.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Koska terassin päällinen alue on eroosion vaikutuksen alainen, olivat asuinpaikan merkit halposti havaittavissa. Jyrkän rantatörmän päällä näkyi maan pinnassa runsaasti palaneita kiviä ja kvartsi-iskoksia sekä jonkin verran palanutta luuta ja pieni kourutaltta. Palaneet kivet ja kvartsi-iskokset olivat osittain valuneet rinnettä alas. Rannan tuntumassa paljaalta hiekalta löytyi melko runsaasti kvartsi-iskoksia ja -esineitä. Niitä löytyi melko laajalta alueelta lähes tasaisesti niin, etteivät ne muodostaneet selviä keskittymiä. Palaneita kiviä ei löydetty eikä muitakaan merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin tekemällä peruslinja terassin päälle rannan suuntaisesti (268°). Koekairauksella havaittiin eroosioalueella olleen asuinpaikan tuhoutuneen pintaosiltaan kokonaan. Eroosioalueen ulkopuolelle tehtiin koekuoppia, jotta nähtäisiin onko asuinpaikasta ehjiä alueita jäljellä. Koekuopat olivat 50x50 cm:n kokoisia ja niitä tehtiin 6 kpl. Kuopista ei kuitenkaan löydetty mitään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Asuinpaikka on sijainnut eroosiopaljastuman alueella. Ainoa tapa saada löydöt talteen olisi ollut seuloa koko paljastuma-alueen hiekka, mutta siihen ei ryhdytty, vaan tyydyttiin poimimaan pintaan joutuneet löydöt ja merkitsemään niiden sijaintipaikat yleiskarttaan.

Rannasta poimittiin samalla tavalla kuin edellä kaikki havaitut löydöt talteen ja merkittiin niiden löytöpaikka yleiskarttaan.

TUTKIMUSTULOKSET

Asuinpaikat sekä törmän päällä että rannassa ovat eroosion tuhoamia. Mitään ehjää kulttuurikerrosta ei alueella enää ole.

Törmän päällä oleva asuinpaikka on sijainnut lähellä törmän reunaa melko suppealla alueella; n. 10x15 m:n suuruisella alueella. Se on lännessä päin loppunut rinteeseen alkaessa nousta jyrkemmin. Idässä asuinpaikka on rajautunut suoalueeseen.

Rannassa oleva asuinpaikka puolestaan on sijoittunut laajemmalle alueelle lähelle rantaa olevalle rantakohoumalle, josta löydöt ovat valuneet veden huuhdellessa rantaan. Tätä asuinpaikkaa on vaikeampi rajata, koska rannan suunnassa ei ole mitään topografisesti poikkeavaa aluetta, johon asuinpaikka olisi selkeästi sijoittunut. Asuinpaikka-alue on topografialtaan sellainen, että asutus on sijoittunut kapeasti sisämaahan päin, jolloin asuinpaikan merkit (löydöt) ovat usean käyntikerran jäljiltä sijoittuneet pitkin rantaa laajalle alueelle. Vaikka tällä paikalla on käyty useammin kuin kerran, ovat ne olleet kuitenkin leiriytymisiä.

Asuinpaikkojen kronologiaa on vaikea määrittää esinelöytöjen perusteella.

ENONTEKIÖ 206 AITTALAHTI

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: 69 Lampimaa, 64 Hiekkaranta, 59 Kuusiniemi
Maanomistaja: Jari Näkkäläjärvi, 99400 ENONTEKIÖ (69)
Erkki Muotkajärvi, 99400 ENONTEKIÖ (64)
Labba Julie Marie Anne, 99400 ENONTEKIÖ (59)
Jorma Näkkäläjärvi, 99400 ENONTEKIÖ
Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ
Koordinaatit: x=7587 78
y=481 98
z=n. 290
Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: KM 26758:1-71
Valokuvat: neg. no: 87790-1
dia no: 24189
Tutkimusajankohta: 8.-14.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka-alue sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 3,2 km länsilounaaseen Ounasjärven pohjoisrannalla rantatörmällä. Suonttajoen suusta on matkaa alueelle n. 0,7 km. Alue on tasaista maastoa, josta työntyy järveen matalampi, selkeästi rantalinjasta erottuva, niemi alueen itäosassa ja alueen länsiosassa puolestaan on toinen matalampi rantatörmä järven rannassa, kun korkeampi törmä jää maastoon ylemmäksi ja pohjoisemmaksi. Alueen länsiosassa työntyy melko pitkä ja korkea niemeke järveen. Kasvillisuus on mäntyä, tunturikoivua, varkiksenmarjaa, puolukkaa ja jäkälää. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Löydettäessä asuinpaikka havaittiin rantatörmässä löytöjä ja palaneita kiviä useassa kohdassa. Alueen itäpäässä havaittiin pari palanutta kiveä matalan rantatörmän päällä (alue 7). Tästä n. 60 m lounaaseen pienellä kumpareella havaittiin palaneita luita, kvartssia ja palaneita kiviä rantatörmässä (alue 6). Tästä länteen rantaa pitkin kuljettuna n. 50 m niemekkeen kohdalla rantatörmän alla aivan rannassa palaneita kiviä ja kvartsiitti-iskos ja tuluspiitä (alue 5b), tästä vain 15 m itään on pieni kumpare, jonka rannasta ja päältä löydettiin kvartsi-iskoksia ja palaneita kiviä (alue 5a). Alueesta 5a länteen n. 20 m havaittiin törmän päällä lieden jäännökset ja palanutta luuta runsaasti sekä kvartsi-iskoksia (alue 4). Alueelta 4 länteen n. 30 m alkaa laaja asuinpaikka-alue, jonka pituus rannan suunnassa pintahavaintojen perusteella on n. 60 m (alue 3). Sen syvyys on paikoin lähes 15 m. Alueen 3 länsireunasta n. 60 m edelleen länteen koekeammalla törmällä, n. 20 m rannasta, havaittiin polulla kvartsi-iskoksia ja palanut kivi (alue 2). Tästä rantaan mentäessä ja n. 20 m edelleen länteen havaittiin rantatörmässä palaneita kiviä. Edelleen rantaa pitkin mentäessä n. 40 m kohdassa, jossa niemi alkaa löydettiin kvartsi-iskos ja palaneita kiviä (alue 1).

Alueella havaittiin kolme kuopannetta, jotka kokonsa ja muotonsa

puolesta muistuttavat pyyntikuoppia.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin tekemällä peruslinja rannan suuntaisesti (291,5⁰) ja tähän poikittaislinjoja tarpeen mukaisesti. Koekuoppia kaivettiin pääasiassa 5 m:n välein inventoinnissa havaituille löytöalueille niin, että kunkin löytöalueen rajat tulivat selville. Koekuoppia tehtiin pääasiassa kahdessa rivissä rannan suuntaisesti, mutta paikoin tehtiin myös kolme riviä. Kuoppien koko oli 50x50 cm ja niitä tehtiin kaikkiaan 75 kpl. Alueelle 7 tehtiin 3, alueelle 6 tehtiin 5, alueelle 4-5 19 kpl, alueelle 3 19 kpl, alueelle 2 14 kpl ja alueelle 1 15 kuoppaa.

Koekaivausten kiintopisteinä käytettiin rajakiviä (ks. yleiskartta) ja väliaikaisia kiintopisteitä, jotka eivät olleet tukevalla pohjalla. Kiintopiste siirrettiin Suonttajoen sillan pielessä olevasta valtion kiintopisteestä maitse.

Alueelta 7 ei koekuopista löydetty mitään kiinteään muinaisjään-
nökseen viittaavaa.

Alueelta 6 koekuopasta 310/50 löytyi kvartsi-iskos ja kuopasta 305/50 punaiseksi palanutta hiekkaa. Rinteestä oli löytynyt palanutta luuta ja palaneita kiviä. Paikalla on ollut suppea-alainen kivikautinen asuinpaikka, jonka vieressä on todennäköisesti nuorempi leiripaikka, jonka merkit ovat palaneet kivet rantatörmään leikatulla alueella idempänä. Asuinpaikka rajautuu todennäköisesti pienen kumpareen päälle.

Alueelta 5b ei löydetty koekuopista mitään, vaikka aivan rannan tuntumassa oli kivettyjen liesien jäännöksiä ja rannasta löytyi kvartsiitti-iskos ja piikaavin. Alueelta 5a puolestaan löytyi kuopasta 40/245 runsaasti palanutta luuta, jonkin verran kvartsi-iskoksia, palaneita kiviä ja likaiseksi värjäytyneitä maata. Löytöjä tuli aina 20 cm syvyydeltä asti. Löytöalue on suppea, koska tätä ympäröisistä kuopista ei löytynyt mitään lukuunottamatta kuopan 45/245 palaneita kiviä. Kuopasta 40/260 löytyi palaneita ki-

viä, mutta ei mitään muuta kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Alueella 5a on näin ollen suppea-alainen kivikautinen leiripaikka.

Alueelta 4 löydettiin koekuopasta 40/230 runsaasti palanutta luuta ja joitakin kvartseja sekä hieman likaiseksi värjäytynyttä hiekkaa. Kuopasta 45/230 löydettiin palanutta luuta ja punaiseksi värjäytynyttä hiekkaa. Kuopassa 45/235 havaittiin n. 30 cm:n syvyydessä toinen, vanha, turvekerros ja huuhtoutumiskerros sekä palaneita kiviä. Tämä on mahdollisesti aiheutunut puun kaatumisesta juurineen. Asuinpaikkalöydöt sijoittuvat suppealle alueelle. On mahdollista, että kyseessä on useamman käynnin leiripaikka, jossa eri käyntien jäljet näkyvät eri kuopissa.

Alueen 3 itäosasta löytyi palaneita kiviä kaikista muista koekuopista paitsi kuopasta 50/185. Näistä löytyi monesta myös kvartsi-iskoksia ja -esineitä. Varsinkin kuopasta 50/190 löytyi runsaasti kvartssia. Tästä kuopasta löytyi myös punaiseksi värjäytynyttä hiekkaa. Kuopassa on todennäköisesti ollut tulisija. Alueen länsiosasta löytyi palaneita kiviä lähes jokaisesta kuopasta (45/140, 45/150, 45/160, 45/175, 50/150, 55/150), kvartssia löytyi myös monesta kuopasta (45/140, 45/150, 45/160, 45/170, 50/150) rannan tuntumasta ja kuopista 45/170 ja 50/150 löytyi myös palanutta luuta (kuopasta 50/150 runsaasti aina 20 cm:n syvyydestä). Kuopasta 45/170 löytyi myös puhaiseksi palanutta hiekkaa ja kuopasta 50/150 likaiseksi värjäytynyttä hiekkaa. Alueella on havaittavissa mahdollisesti kaksi erillistä keskittymää, joiden väliin jää pieni löydötön alue, joka saattaa olla vain harhaa; pinnasta löytyi palaneita kiviä ja alueella oli kaivamista haitannut luonnollinen este - koira ja sen koppi. Kummallakin alueella on käyty todennäköisesti useamman kerran. Asuinpaikka-alue on poikkeuksellisen syvä; löytöjä tuli myös lähes 10 m:n päästä rannasta. Löydöt sijoittuvat kohtiin, joista löydettiin myös pintalöytöjä.

Alueelta 2 löydettiin kuopasta 74,5/75 keramiikkaa, kvartssia ja palaneita kiviä. Tämän kuopan ympäriltä löydettiin, kuopista 75/80 ja 75/70, kvartssia, mutta ei mitään muuta. Muista kuopista ei löydetty mitään. Löytöalue on melko suppea. Se ulottuu törmän suuntaisesti n. 15 m:n matkalle, mutta sisämaahan päin alle 10 m. Samoille seuduille sijoittuvat myös pintalöydöt.

Alueelta 1 löydettiin kuopasta 25/15 palaneita kiviä, punaiseksi palanutta hiekkaa ja kvartssia, kuopasta 27,5/22,5 palaneita kiviä sekä kuopista 20/10, 27,5/15 ja 35/30 kvartssia. Löydöt sijoittuvat niemen juureen ja rannan suuntaiselle rantavallin päälle kaapealle kaistalle eli hieman laajemmalle alueelle kuin pintahavaintojen perusteella. Kuopan 40/45 läheltä löydetyistä kivistä huolimatta ympäristöön tehdyistä koekuopista ei löydetty mitään.

Alueella havaittuihin kuoppiin tehtiin lapion pistoja, joiden perusteella voitiin havaita turpeen alla huuhtoutumiskerros. Tämä viittaa "vanhaan" kuoppaan eli kun kuoppien koko ja muoto (pyöreähkö) viittaavat pyyntikuoppaan, voidaan sitä pitää ensimmäisenä vaihtoehtona kuoppien funktiota määriteltäessä.

TUTKIMUSTULOKSET

Asuinpaikka-alueella on 6-8 erillistä kivikauteen sijoittuvaa aluetta. Alueen 2 löydöt voitiin ainoana varmoina ajoittaa typologisesti; talteen saatu keramiikka on ns. imitoitua tekstiilikeramiikkaa eli se sijoittuu epineoliittiseen kivikauteen. Alueen 5a löydöt ovat mahdollisesti mesoliittisia, mutta täyttä varmuutta siitä ei ole. Tästä saatiin hiilinäyte (näyte 16), joka on lähetetty ajoitettavaksi.

Asuinpaikalta löydetyin palaneen luun analysoi fil. yo Pirkko Ukkonen. Analysoidut luut ovat neljästä koekuopasta kolmelta eri alueelta (3, 4 ja 5a). Alueiden 3 ja 4 tulosten välillä on selvä ero; alueelta 3 tunnistettiin vain peuraa (rangifer tarandus) ja alueelta vain majavaa (Castor fiber). Alueen 5a ainoa tunnistettu luu on nisäkstä (Mammalia sp.). Tämän alueen luu on pahoin murskaantunut, mutta siinä voitiin kuitenkin havaita putkiluun fragmentteja, joiden koko viittaa isoon nisäkkääseen - todennäköisimmin peuraan. Näin ollen tämän alueen luuaineisto poikkeaisi viereisen (4) alueen luuaineistosa selvästi.

Asuinpaikka-alueen eri kohteet ovat pääasiassa suppea-alaisia leiripaikkoja, jotka ovat olleet lyhytaikaisia. Alueilla 1 ja 3, on

havaittavissa laajempaa asutusta; leiripaikkoja ei voida erottaa toisistaan, vaan eri käyntikerrat ovat jättäneet merkkejä limitäin maastoon. Asuinpaikka-alue on näin ollen ollut mahdollisesti vakituinen osa alueella kiertäneen yhteisön järjestelmää.

ENONTEKIÖ 207 SALMENKORVA

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: Salmenkorva, 61:0
Maanomistaja: Mauri Vieltojärvi, 99400 ENONTEKIÖ
Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ
Koordinaatit: x=7587 78
y=483 24
z=n. 290
Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: KM 26759:1-13
Valokuvat: neg. no: -
dia no: -
Tutkimusajankohta: 15-16.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka-alue sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 3,0 km länsilou-
naaseen Ounasjärven pohjoisrannalla rantatörmällä. Suonttajoen
suusta on matkaa alueelle n. 1,0 km. Alue on tasaista maastoa,
korkeaa rantatörmää, kahden niemekkeen välissä. Järven vastakkai-
sella puolella on niemeke, jonka johdosta tässä on yksi järven ka-
peimmista kohdista. Maanomistajan mukaan porot ylittävät järven
usein juuri tästä kohdasta nykyäänkin. Kasvillisuus on mäntyä,
harvaa tunturikoivikkoa, varkiksenmarjaa, puolukkaa ja poronjäkä-
lää. Maaperä on karkeaa hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Ainoat inventointihavainnot tällä alueella olivat venevalkamaan
johtavan tien rakentamisesta aiheutunueessa lähes 5 m leveässä
leikkauksessa. Leikkauksen kummassakin reunassa näkyi punaiseksi
palanutta hiekkaa, palaneita kiviä ja kvartsi-iskoksia.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin tekemällä peruslinja rannan suuntaisesti (246°)
ja tätä vastaan 10 m:n välein poikittaislinjoja. Koekuoppia teh-
tiin rannan suuntaisesti 10 m:n välein kahdessa 5 m:n etäisyydellä
toisistaan olevassa rivissä. Kaikkiaan kuoppia tehtiin 16 kpl.
Niiden koko oli 50x50 cm ja syvyys keskimäärin 25 cm.

Löytöjä tuli n. 40 m:n matkalta rannan suuntaisesti ja sisämaahan
pään asuinpaikan syvyys on paikoin n. 10 m. Koekuopista 5/20,
5/30, 10/20, 10/30, 15/40, 15/50 ja 15/55 löytyi palaneita kiviä.
Kuopissa 5/30, 10/20, 10/30, 10/40, 15/30 ja 15/40 oli punaiseksi
värjäytynyttä hiekkaa. Kuopista 10/30, 10/40 ja 15/55 löytyi
kvartssia, joista selkeäksi esineeksi voidaan mainita kuopan 15/55
kaavin. Palanutta luuta löytyi kuopasta 5/30 ja pintalöytönä
leikkauksen reunasta.

Asuinpaikka on näin ollen säilynyt 5 m:n leikkausta lukuunottamatta lähes ehjänä. Siitä ei ole sortunut järveen kovinkaan paljoa, koska alueen maaperä on erittäin karkeaa hiekkaa ja alueella on tiivis aluskasvillisuus.

LÖYDÖT

Kaivauksissa saatiin kuusi esinettä, joista kaksi oli kaapimia, yksi uurrin ja kolme retusoitua iskosta. Kvartsiytimiä löytyi yksi (21 g) ja kvartsi-iskoksia 18 (38 g). Palanutta luuta löytyi n. 5 g.

Löydöt sijoittuivat lähes tasaisesti eri puolille asuinpaikkaa n. 50 metrin matkalle ja 10-15 metrin syvyydelle. Samalla tavalla olivat levinneet myös palaneet kivet. Löytöjen perusteella ei voi erottaa pienialaisia kokonaisuuksia ainakaan tässä vaiheessa, vaan löydöt viittaavat useampaan käyntikertaan.

Selkeästi typologista ajoitusta ei esineistä voi saada, mutta viitteitä mesoliittiseen ajoitukseen silti erään kaapimen (:7) kohdalla on. Luuta ei ollut riittävästi, jotta oltaisiin saatu määrityksiä.

TUTKIMUSTULOKSET

Asuinpaikka on laajuudeltaan n. ⁵⁰40 m rannan suuntaisesti ja n. 10-15 m sisämaahan päin. Se voidaan epävarmasti ajoittaa ainakin mesoliittiseen kivikauteen koekuopasta 15/60 löytyneen kaapimen avulla, koska se on muodoltaan samaa tyyppiä kuin mesoliittisilta asuinpaikoilta löytyneet kaapimet. Vaikka kaapimia onkin vaikea ajoittaa, ovat yleispiirteet kuitenkin mahdollista havaita. Todennäköistä on kuitenkin, että asuinpaikkaa on käytetty myöhemminkin eli pidemmän aikaa.

Palaneiden kivien laaja levintä viittaa asuinpaikan pitkäaikaiseen käyttöön. Jos yhdistetään tieto nykyisen poron käyttämästä järven

ylitysreitistä edelliseen, on mahdollista olettaa asuinpaikan olevan järveä ylittävien peurojen pyynnin tukikohta. Selkeät esi-
neet, jotka yksiselitteisesti viittaisivat tähän puuttuvat. Mahdollisesti pyynti on tapahtunut veneestä käsin keihäillä. Valittavasti luuta saatiin talteen niin vähän, ettei siinä ollut tunnistettavia luita.

ENONTEKIÖ 208 VALKEAJÄRVI EI

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: Ounasranta, 39:9; Alatörmä, 39:25; Tuulensuoja, 17:22

Maanomistaja: Sirpa Lindström (39:9), Vaasankatu 5, 40100 Jyväskylä

Anneli Frantti (39:25), Kyllikinraitti 1 A 5, 94600 Kemi

Ritva ja Kauko Laitinen (17:22), 94400 Enontekiö

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 86

y=483 58

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26760:1-28

Valokuvat: neg. no: 87792-3, 87820

dia no: 24190

Tutkimusajankohta: 19.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka-alue sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 1,5 km länsilou-
naaseen Ounasjärven pohjoisrannalla rantatörmällä. Närpistöjoen
suusta on matkaa alueelle n. 0,5 km. Asuinpaikka jakautuu kahteen
kokonaisuuteen, joista Ounasrannan ja Alatörmän mailla (alue 1)
sijaitseva on maastossa korkeammalla ja Tuulensuojan maalla (alue
2) sijaitseva on alempana. Alue on sisämaahan päin mentäessä ta-
saista maastoa, mutta se laskee hieman itäistä aluetta kohti.
Alueen 1 kasvillisuus on mäntyä, tunturikoivua, variksenmarjaa,
puolukkaa ja poronjäkälää. Alue 2 on piha-alueita. Maaperä on
hienoa hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Alueella 1 havainnot olivat sortuneessa korkeassa rantatörmässä
näkyvät palaneet luut, kvartsit ja palaneet kivet, joita oli run-
saasti. Rinteessä oli havaittavissa kaksi löytökeskittymää, jotka
olivat n. 10 m:n päässä toisistaan. Ounasrannan ja Alatörmän ra-
jakivi jäi näiden alueiden väliin. Alueella 2 havaittiin joitakin
palaneita luita ja kvartsikaavin sekä kvartsi-iskoksia sorretussa
hiekkarinteessä. Alueelle on tehty venevalkama, jonka johdosta
(mahdollisesti) rinnettä on kaivettu loivemmaksi.

Alatörmän maalla oli kolme pyyntikuoppaa rannasta poispäin suun-
tautuvassa rivissä. Niiden pisin suunta oli kuopparivin suuntaan
nähdessä poikittain. Kuoppien sijainti ja mitat on merkitty yleis-
karttaan.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Alueella 1 työt aloitettiin ensin tutkimalla törmän reunaa, miten
laajalle alueelle asuinpaikan merkit ulottuvat. Alatörmän maalla
ne alkoivat rajakiveltä ja ulottuivat n. 4 m länteen päin. Ounas-
rannan maalla ne alkoivat n. 5 m rajakivestä ja ulottuivat n. 5 m

itään.

Tämän jälkeen sortunut rinne lapioitettiin ja seulottiin löytökeskitymien kohdalta niin, että löydöt saatiin talteen. Alatörmän maalla näytti siltä, että suurin osa löydöistä oli sortunut törmältä alas, eikä siinä enää tavattu selkeää kulttuurikerrosta. On todennäköistä, että asuinpaikan reuna-alueet ovat edelleen ehjiä.

Ounastörmän maalla puolestaan voitiin ehjään maahan tehdyssä profiilileikkauksessa havaita kulttuurikerroksen paksuus ja luonne. Syvimmillään se oli jätekuopan tai kuoppalieden kohdalla, jossa se vanhan turvekerroksen pinnasta ulottui n. 35 cm:n syvyydelle. Kuopassa oli palaneita kiviä, hiiltä, palanutta hiekkaa, palaneita puita ja kvartssia. Tästä saatiin talteen runsaasti hiiltä mahdollista ajoitusta varten. Kuopan ympäristössä kulttuurikerros oli likaisen ruskea ja "täynnä" palaneita luita. Ounastörmän ja Alatörmän väliin jäi selkeä puhdas alue.

Tämän jälkeen tehtiin törmän päälle n. 5 m:n päähän reunasta 5 m:n välein koekuoppia (linjan suunta riviä vastaan on 307°). Niitä tehtiin kaikkiaan 5 kpl. Kuopasta 1 löydettiin palaneita kiviä ja kuopasta 2 kvartsi-iskos. Muissa ei havaittu mitään. Kuoppien profiilista voitiin havaita lähes 20 cm paksu eroosiohiekkakerros, joka ulottui melko laajalle alueelle.

Alueelle 2 tehtiin linja, rannan suuntaisesti (suunta riviä vastaan on $0,5^{\circ}$) ja koekuoppia tehtiin pääsääntäisesti 5 m:n välein, vaikka niitä tihennettiin tarpeen mukaan. Kuoppia tehtiin kaikkiaan 8 kpl, niiden koko oli 50x50 cm ja syvyys keskimäärin 25 cm. Kuopasta 20/30 löytyi kvartssia ja palanutta luuta. Kuopasta 17,5/30 löytyi palaneita kiviä, runsaasti palanutta luuta ja kvartssia sekä punaiseksi värjäytynyttä hiekkaa. Löytöjä tästä kuopasta tuli runsaasti vielä 20 cm:n syvyydeltä. Kuopasta 10,3/12 löytyi palaneita kiviä. Reunassa eroosiohiekkakerros oli lähes 20 cm paksu. Edellä esitetyn perusteella jäljellä oleva asuinpaikka on erittäin suppealla alueella koekuoppien 10,5/12, 20/20 ja 20/30 tienoilla. Suuri osa asuinpaikkaa on tuhoutunut luiskattaessa rantatörmää.

TUTKIMUSTULOKSET

Löytöalueet ovat suppea-alaisia leiripaikkoja, joista osa on sortunut järveen. Löytöaineistot jokaisessa olivat runsaasti luuta ja kvartsia. Ounasrannan maalla olevassa keskittymässä havaittiin profiilileikkauksessa joko kuoppaliesi tai jätekuoppa. Tämä on aivan vastaavanlainen kuin mitä on löydetty Museotontilta ja Proksin kentältä. Tämän perusteella on mahdollista pitää sitä mesoliittisena.

Alueelta 1 löytyi kvartsiesineitä 9, joista uurtimia oli kaksi, veitsiä yksi, kaapimia kaksi, mikroliitteja kaksi ja retusoituja iskoksia kaksi. Mikroliittien valmistusjätettä, mikrouurrin (microburin), löytyi yksi. Kvartsiytimiä löytyi yksi (5 g) ja kvartsi-iskoksia 42 (23 g). Myös yksi jaspisiskos löytyi tältä alueelta. Palanutta luuta löytyi 731 g.

Alueelta 2 löytyi kvartsiesineitä neljä, joista yksi oli kaavin, kaksi retusoitua iskosta ja yksi mahdollinen mikroliitti. Jaspiesineitä löytyi yksi. Kvartsiytimiä löytyi yksi (42 g) ja kvartsi-iskoksia 18 (14 g). Palanutta luuta löytyi 132 g.

Kvartsiesineistä voidaan ajoittaa mesoliittiseen kivikauteen mikroliitit ja mikroliittien valmistusjäte. Kun otetaan huomioon muinaisjäännöksen rakenne, voidaan näiden seikkojen perusteella pitää asuinpaikkaa melko varmasti mesoliittisena.

Palanutta luuta oli runsaasti, joista tunnistettiin myös runsaasti. Kaikki luut yhtä lukuun ottamatta on peuraa (rangifer tarandus) tai nisäkästä (Mammalia sp.). Poikkeava luu on karhun (Ursus arctos) alaraajan luu. Tämä on tähän mennessä ensimmäinen karhun luu Enontekiön aineistossa. Peuran luut ovat pääasiassa raajojen luita, joskin myös hammasta, kylkiluita ja selkärangan luita todettiin. Luut analysoi fil. yo Pirkko Ukkonen.

ENONTEKIÖ 209 MYLLYMAA 1

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: Valtionmaa
Maanomistaja: Metsähallitus, Ylä-Lapin hoitoalue
Peruskartta: 2813 04 MUOTKAJÄRVI
Koordinaatit: x=7586 36
y=479 30
z=n. 290
Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: -
Valokuvat: neg. no: 87796-8
dia no: -
Tutkimusajankohta: 20.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Kivilatomusalue sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 6,3 km länsilou-
naaseen Ounasjärven pohjoisrannasta 50-100 m pohjoiseen pitkänmal-
lisen suon ja siihen liittyvän lammen rannalla. Ounasjärven län-
sipäästä on matkaa alueelle n. 1,4 km. Alue on melko tasaista,
vaikka se hieman nouseekin länttä kohti. Kasvillisuus on mäntyä,
tunturikoivua, puolukkaa, variksenmarjaa ja poronjäkälää. Maaperä
on hiekkaa.

KIVILATOMUKSET

Kivilatomuksia on kaikkiaan 7 kpl. Ne ovat suorakaiteen muotoi-
sia pituuden vaihdellessa 1,4-2,0 m, leveyden 0,7-1,7 m ja korkeu-
den 0,1-0,25 m. Latomus 3 on melko suuri ja se on röykkiömäinen,
kun muut ovat suorakaiteen muotoisia. Latomukset ovat rivissä
niin, että niiden pisin mitta on poikittain latomusriviin nähden.
Niiden välinen etäisyys vaihtelee 8-16 m. Latomusten pituusakse-
lin suunta vaihtelee 157° - 182° välillä.

Erilliselle listalle on luetteloitu latomusten suunnat ja mitat.

ENONTEKIÖ 210 MYLLYMAA 2

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: Valtionmaa
Maanomistaja: Metsähallitus, Ylä-Lapin hoitoalue
Peruskartta: 2813 04 MUOTKAJÄRVI
Koordinaatit: x=7586 20
y=47 30
z=n. 290
Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: KM 26762:1-29
Valokuvat: neg. no: 79802-6
dia no: -
Tutkimusajankohta: 21-23.8.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Asuinpaikka-alue sijaitsee Enontekiön kirkolta n. 6,4 km länsilou-
naaseen Ounasjärven pohjoisrannassa. Ounasjärven länsipäästä on
matkaa alueelle n. 1,2 km. Alue on tasaista, vaikka se hieman
nouseekin pohjoista kohti. Alueen länsipuolella alkaa kallioinen
alue ja itäpuolella on niemeke. Kasvillisuus on mäntyä, tunturi-
koivua, puolukkaa, variksenmarjaa ja poronjäkälää. Maaperä on
hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Inventoitaessa aluetta havaittiin kivikautiseen asutukseen viit-
taavia löytöjä polulla (alue 3) niemekkeen alkupäässä kivilatomuk-
sista n. 100 m etelään. Mentäessä tästä länteen laskee maasto
selvästi rantaan tultaessa. Aivan rannan tuntumasta (alue 2) löy-
tyi palaneita kiviä ja kvartsi-iskoksia sekä soikea rannan suun-
tainen painanne. Löytöjä havaittiin rannassa n. 30 m:n matkalla,
jolloin vanha rantatörmä alkaa kääntyä sisämaahan päin ja uusi
rantaviiva jatkaa edelleen samaan suuntaan. Soikeasta painantees-
ta n. 35 m vanhan törmän päällä havaittiin palaneita kiviä ja lä-
hes suorakaiteen muotoinen painanne, jonka lyhyt sivu oli rantaan
päin. Rannan suuntaisesti n. 140 m länteen rantapenkereellä ha-
vaittiin palaneita kiviä ja kvartsia (alue 1). Tästä vielä n. 50
m länteen lähellä kallioita havaittiin rannassa palaneita kiviä ja
vanhan rantatörmän päällä n. 10 m sisämaahan päin oli lähes suora-
kaiteen muotoinen painanne, jonka lyhyt sivu oli tässäkin rantaan
päin.

TÖIDEN KULKU JA HAVAINNOT

Työt aloitettiin alueella 3 tekemällä peruslinja rinteen suuntai-
sesti ($233,55^{\circ}$). Koekuoppia tehtiin tämän linjan suuntaisesti 5
m:n välein yhteensä 4 kpl ja niiden koko oli 50x50 cm. Koekuopas-
ta 5/10 löytyi palaneita kiviä, mutta ei muita kivikautiseen asu-

tukseen viittaavia merkkejä. Näin ollen asuinpaikan merkit ovat erittäin suppealla alueella.

Tämän jälkeen siirryttiin länteen n. 160 m rannan suunnassa (alue 2), johon tehtiin rannan (248°) suuntainen peruslinja. Tämän mukaisesti tehtiin koekuoppia 5-20 m:n välein tarpeen mukaan. Tälle alueelle tehtiin 7 koekuoppaa sekä uuden että vanhan rantatörmän päälle. Lisäksi tehtiin 1 kuoppa soikeaan painanteeseen (merkitty yleiskarttaa numerolla 3) ja 2 kuoppaa suorakaiteen muotoiseen painanteeseen (yleiskartassa numero 2).

Koekuopasta 10/110 löydettiin tulisijan jäänteet, jonka yhteydessä oli punaiseksi palanutta hiekkaa ja palaneita kiviä sekä löytöinä hiotun liuske-esineen katkelma, kvartsi-iskoksia ja palaneita luuta. Löytöjä tuli n. 15 cm:n paksuudelta.

Kuopista 12/100, 15/110 ja 17/85 löytyi palaneita kiviä, mutta ei muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Kuopasta 18/80 löytyi palaneiden kivien lisäksi myös punaiseksi palanutta hiekkaa ja kvartssia. Kuopasta 21/75 löytyi punaiseksi värjäytynyttä hiekkaa, hiiltä ja palanutta luuta.

Soikeaan painanteeseen tehdystä kuopasta ei löytynyt mitään, mutta suorakaiteen muotoiseen painanteeseen (2) tehdystä kuopasta 24/73 löytyi runsaasti palanutta luuta, hiiltä, kvartssia ja jaspista. Luuta löytyi aina 45 cm:n syvyydeltä. Myös toisesta kuopasta löytyi palanutta luuta.

Edellä esitetyn ja inventointihavaintojen perusteella voidaan asuinpaikan tässä osassa havaita ainakin kaksi löytökokonaisuutta, joista toinen (itäisempi) on rannan suuntaisena lähes 30 m:n levyinen ja toinen (lämpisempi) keskittyy suorakaiteen muotoisen (2) painanteen ympärille. Sekä soikea että suorakaiteen muotoinen painanne ovat todennäköisesti asuinpainanteita.

Alueella 1 tehtiin peruslinja rannan suuntaisesti (266°), jonka mukaisesti tehtiin koekuoppia 5-20 m:n välein kaikkiaan 10 kpl ja suorakaiteen muotoiseen painanteeseen (kartalla numero 1) 4 kuoppaa. Koekuopista 7,5/7,5, 10/24, 10/60, 11/9, 11/40 ja 11/75 löytyi palaneita kiviä ja lisäksi kuopista 10/24, 10/60 ja 11/75 löy-

tyi myös punaiseksi palanutta hiekkaa. Kuopista 10/60, 11/10 ja 11/75 löytyi kvartssia, kuopista 11/10 ja 11/75 löytyi jaspista sekä kuopasta ^{10/60} kuopasta-17 keramiikkaa. Suorakaiteen muotoiseen painanteeseen tehdyistä koekuopista löytyi kvartssia ja jaspista. Tämä on todennäköisesti asuinpainanne.

Selkeän oman kokonaisuutensa muodostaa suorakaiteen muotoisen painanteen ympäristön löydöt. Muut löytöalueet saattavat muodostaa 2-3 erillistä leiripaikkaa tai yhden laajemman kokonaisuuden. Kolmen erillisen leiripaikan puolesta puhuvat löydöttömät kuopat eri alueiden välillä.

TUTKIMUSTULOKSET

Alueella 3 on ollut erittäin pieni ja lyhytaikainen leiripaikka, josta ei ole jäänyt paljoakaan merkkejä. Alueella 2 on puolestaan mahdollisesti kaksi asuinpainannetta, joista toinen on soikea ja toinen lähes suorakaiteen muotoinen. Soikea painanteen itäpuolella on n. 20 m:n pituinen yhtenäinen löytöalue, joka ulottuu myös painanteen eteen. Tässä on mahdollisesti asuinpainanne, pysyvämpi asuinpaikka, ja sen itäpuolella useista leiriytymisistä syntynyt asuinpaikka-alue. Suorakaiteen muotoinen painanne on pysyvemmän asumuksen jäännös ja sen vieressä olevat lieden jäänteet kuuluvat mahdollisesti samaan kokonaisuuteen, joskaan näin ei kuitenkaan tarvitse olla. Alueella 1 on kolme leiripaikkaa ja yksi pysyvämpi, samanlainen kuin alueella 2, suorakaiteen muotoinen asuinpainanne.

Keramiikan lisäksi asuinpaikka-alueista ei saatu mitään selvää tyypologisesti ajoitettavaa esinettä. Keramiikka on ns. Anttilan keramiikka epineoliittiselta ajalta. Suorakaiteen muotoiset painanteet löytävät vastineensa Norjasta, josta on löydetty samanlaisia myöhäiskivikauteen ajoitettuna. Näin ollen asuinpaikka-alueen ajoitettavat piirteet ovat kaikki epineoliittiseen kivikauteen liittyviä. Kaikkia kokonaisuuksia ei niiden avulla voida kuitenkaan ajoittaa, vaikka olisikin houkuttelevaa liittää ne yhteen.

Asuinpaikalta löydetty palanut luu on kaikki peuraa (*Rangifer ta-*

randus) tai nisäkästä. Nisäkkääksi (Mammalia sp.) on määritetty hampaan ja selkärangan luiden fragmentteja, joista enemmistö voidaan kuitenkin löytösuhteidensa perusteella olettaa olevan peuraa. Luuanalyysin teki fil. yo Pirkko Ukkonen.

ENONTEKIÖ 211 SUONTTAJOENSUU E

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: valtionmaa

56:0 Suonttajoenniemi

Maanomistaja: Metsähallitus, Ylälapin hoitoalue
Johannes Valkeapää

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7587 68

y=481 40

z=n. 287

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26763:1-7

Valokuvat: neg. no: -

dia no: -

Tutkimusajankohta: 4.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 211 Suonttajoensuu E sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannalla, n. 3,9 km kirkolta länsilounaaseen. Suonttajoen suusta paikalle on matkaa n. 100 m. Muinaisjäännösalue on osittain kaapealla (5-10 m) kannaksella (kivikautiset löydöt), joka muodostuu suon ja järven väliin, ja osittain suossa olevalla saarekkeella (pyyntikuoppa).

Alueen kasvillisuus on mäntyä ja tunturikoivua. Aluskasvillisuus on poronjäkälää, variksenmarjaa ja puolukkaa. Maaperä on hiekkaa, jossa ei ole luontaisia kiviä.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Löytöjä havaittiin joensuun sekä länsi- että itäpuolella. Länsipuolelta löytyi rantahiekasta kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta, mutta ei mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa.

Joensuun itäpuolelta löytyi n. 150 m suon ja kuivan maan yhtymäkohdasta länteen päin tulisijan vierestä kvarssi-iskos ja kvartsiittikaavin. Tästä n. 50 m itään löytyi liuskeiskos, kvartsi-iskoksia ja kvartsiitti-iskoksia. Palaneita kiviä löytyi sieltä täältä tulisijan lisäksi. Kyseessä on todennäköisesti leiripaikka-alue, jossa on vierailtu useita kertoja.

Pyyntikuoppa havaittiin asuinpaikka-alueelta n. 160 m pohjoiskoilliseen sijaitsevalla mäntyä kasvavalla suosaarekkeella. Kuoppa oli hieman mäen keskikohdasta sivussa, sen itärinteellä. Kuopan pituussuunta osoitti pohjoiskoilliseen. Kuopan mitat ovat 2,8x2,2x0,5 m.

Asuinpaikalla ei tehty koekaivausta.

ENONTEKIÖ 212 NÄRPISTÖJOENSUU W

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: yhteismaa

17:27

Maanomistaja: Hetan jakokunta

Esko Kuusela, os. Suvantokatu 1 B 48, 33100 TAM-
PERE

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 78

y=484 00

z=n. 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26764:1

Valokuvat: neg. no: -

dia no: -

Tutkimusajankohta: 4.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 212 Närpistöjoensuu W sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannan tuntumassa, n. 1,1 km kirkolta länsilounaaseen. Se sijaitsee aivan Närpistöjoen suussa. Löytöalue on lähes tasaista rantaa, jonka alta alkaa jyrkkä ja melko korkea (n. 5 m) rantatörmä.

Alueen kasvillisuus on tunturikoivua ja mäntyä. Aluskasvillisuus on jäkälää, varkiksenmarjaa ja puolukkaa. Maaperä on melko karkeaa hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Kivikautisesta asuinpaikasta havaittiin merkkejä suppealla alueella. Ainoat löydöt olivat kvartsi-iskoksia törmän päällä. Näiden lisäksi löytyi palaneita kiviä rannan suuntaiselta polulta.

Asuinpaikkaan viittaavat löydöt tulivat melko suppeilta alueilta kahdesta kohdasta, mikä viittaa leiripaikkamaiseen asuinpaikkaan. Asuinpaikan ikää ei löytöjen niukkuudesta johtuen voitu määrittää.

Asuinpaikalla ei tehty koekaivausta.

NONTEKIÖ 77 NÄRPISTÖNNIEMI

Kunta: Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: Närpistönniemi 32:10

Maanomistaja: Paavo Isohanni, os. 99400 ENONTEKIÖ

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7588 60

y=484 18

z=n. 288

Aikaisemmat tutkimukset: M. Torvinen 1984

J. Kankaanpää 1989

Aikaisemmat löydöt: KM 22634

Löydöt: KM 26765:1-3

Valokuvat: neg. no: -

dia no: -

Tutkimusajankohta: 5.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 77 Närpistönniemi sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannalla Närpistönniemen itäosassa, n. 0,9 km kirkolta länsilounaaseen. Närpistöjoen suusta on alueelle matkaa n. 100 m. Muinaisjäännösalue sijaitsee löytöjen perusteella niemen itäosassa perunapellon alueella. Alue on hiekkaista rinnettä eikä selvää terassia alueella tavattu.

Alueen kasvillisuus on poistettu piha-alueen tieltä. Jäljellä oleva osa on niittyä ja peltoa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä havaittiin pellolla rannan suuntaisesti n. 10 m:n matkalla. Täällä havaittiin myös palaneita kiviä. Sattaa olla, että mentäessä niemen kärkeä kohti, löytyy lisää asuinpaikkalöytöjä. Tämä alue oli kuitenkin niittyä eikä siinä tarkastushetkellä voinut tehdä havaintoja. Todennäköisesti suurin osa asuinpaikan rakenteista on tuhoutunut, mutta peltokerroksen alla saattaa vielä jokin rakenteista olla osittain ehjänä.

Asuinpaikalla ei tehty koekaivausta.

ENONTEKIÖ 213 UNGELO W

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: Kota-Kaitti 12:17
Alatalo 12:21
Ungelo 12:1

Maanomistaja: Leo Rova ym. os. 99400 ENONTEKIÖ (12:17)
Kaija Kehys, os. 99400 ENONTEKIÖ (12:21)
Yrjö Kokko perill.

Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ

Koordinaatit: x=7589 27
y=485 98
z=n. 288

Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: KM 26766:1-4

Valokuvat: neg. no: -
dia no: -

Tutkimusajankohta: 5.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 213 Ungelo W sijaitsee Ounasjärven rannassa, niemen, jossa sijaitsee Ungelon torppa, juuressa, n. 1,9 km kirkolta itäkoilliseen. Maasto on lähes tasaistatörmää, joskin pohjoisemmassa, josta kannas Ungelon torpan saarelle alkaa, on rannan suuntainen kohouma. Maasto nousee melko jyrkästi pienen tasaisen alueen takana.

Alueen kasvillisuus on niittyä, joskin pohjoiseen ja länteen mentäessä mäntyä. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Kivikautisesta asuinpaikasta havaittiin merkkejä suppealla alueella hieman sortuneessa rantatörmässä. Löydöt olivat kvartsi-iskoksia, palanutta luuta ja palaneita kiviä. Tästä n. 60 m pohjoiseen löytyi rannan suuntaisen kumpareelta kvartsikaavin, mutta ei muuta asuinpaikkaan viittaavaa. Lisäksi löytyi Ungelon torpan saaren eteläpäästä kaksi kvartsi-iskosta kohdasta, jossa kannas päättyy. Tästäkään ei löydetty muuta asuinpaikkaan viittaavaa.

Varmasti kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavia löytöjä havaittiin siis vain kannakselta n. 60 m etelään olevalta rantatörmältä. Löydöt olivat suppealla alueella, mikä viittaa leiripaikkaan. Saattaa olla, että kyseessä on useamman käyntikerran leiripaikka.

Luiden joukossa ei ollut määritettäviä luita.

Alueella ei tehty koekaivauksia.

ENONTEKIÖ 214 MATKAILUHOTELLI N

Kunta: Enontekiö
Kylä: Hetta
Tila: Rasitetie
Maanomistaja: -
Peruskartta: 2813 07 ENONTEKIÖ
Koordinaatit: x=7589 96
y=486 55
z=n. 295
Aikaisemmat tutkimukset: -
Aikaisemmat löydöt: -
Löydöt: KM 26767:1-3
Valokuvat: neg. no: -
dia no: -
Tutkimusajankohta: 5.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 214 Matkailuhotelli N sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannan tuntumassa, 60 m rannasta, n. 1,7 km kirkolta itäkoilliseen. Muinaisjäännösalue on loivasti viettävää, lähes tasaista, rinnettä. Aluetta ympäröivät järveltä tulevat laaksot sekä koillisetä lounaispuolella. Pohjoispuolella on Jyppyrän vaara ja siihen liittyvä pyyntikuoppasysteemi (Enontekiö 7 Jyppyrä).

Alueen kasvillisuus on niittyä, mutta aluetta ympäröivät mäntymetsät. Maaperä on hiekkaa.

INVENTOINTIHAVAINNOT

Löydöt tehtiin pieneltä alueelta rantaan johtavan luonnonpohjaiselta tieltä. Löydöt olivat kvartsiuurrin, kvartsi-iskoksia ja palanutta luuta. Lisäksi löytyi yksi palanut kivi.

Löydöt viittaavat leiripaikkaan, jossa ollaan vierailtu ehkä vain yhden kerran.

Esineiden perusteella asuinpaikkaa ei voitu ajoittaa kivikautta tarkemmin. Luista ei löytynyt tunnistettavia piirteitä.

Alueella ei tehty koekaivauksia.

NONTEKIÖ 215 KOTATIEVA

Kunta Enontekiö

Kylä: Hetta

Tila: Valtionmaa

Maanomistaja: Metsähallitus, Ylälapin hoitoalue

Peruskartta: 2813 08 JYPPYRÄ

Koordinaatit: x=7590 06

y=487 40 - 54

z=n. 289 - 290

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Löydöt: KM 26768:1-3

Valokuvat: neg. no: -

dia no: -

Tutkimusajankohta: 5.7.1991

ALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Enontekiö 215 Kotatieva sijaitsee Ounasjärven pohjoisrannalla, Kotatievan leirintäalueella, n. 2,6 km kirkolta itäkoilliseen. Ounasjärven itäpäästä on alueelle matkaa n. 1,7 km. Muinaisjäännösalue on tasaista maastoa, jossa on jyrkkä ja korkea rantatörmä. Kaikki kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavat löydöt ovat joko sortuvasta rantatörmästä tai läheltä rantaa.

Alueen kasvillisuus on mäntyä ja koivua. Alue⁵kasvillisuus puuttuu rannasta täysin, koska leirintäalue-elämä on kuluttanut turvekerroksen lähes kokonaan pois. Maaperä on hiekkaa.

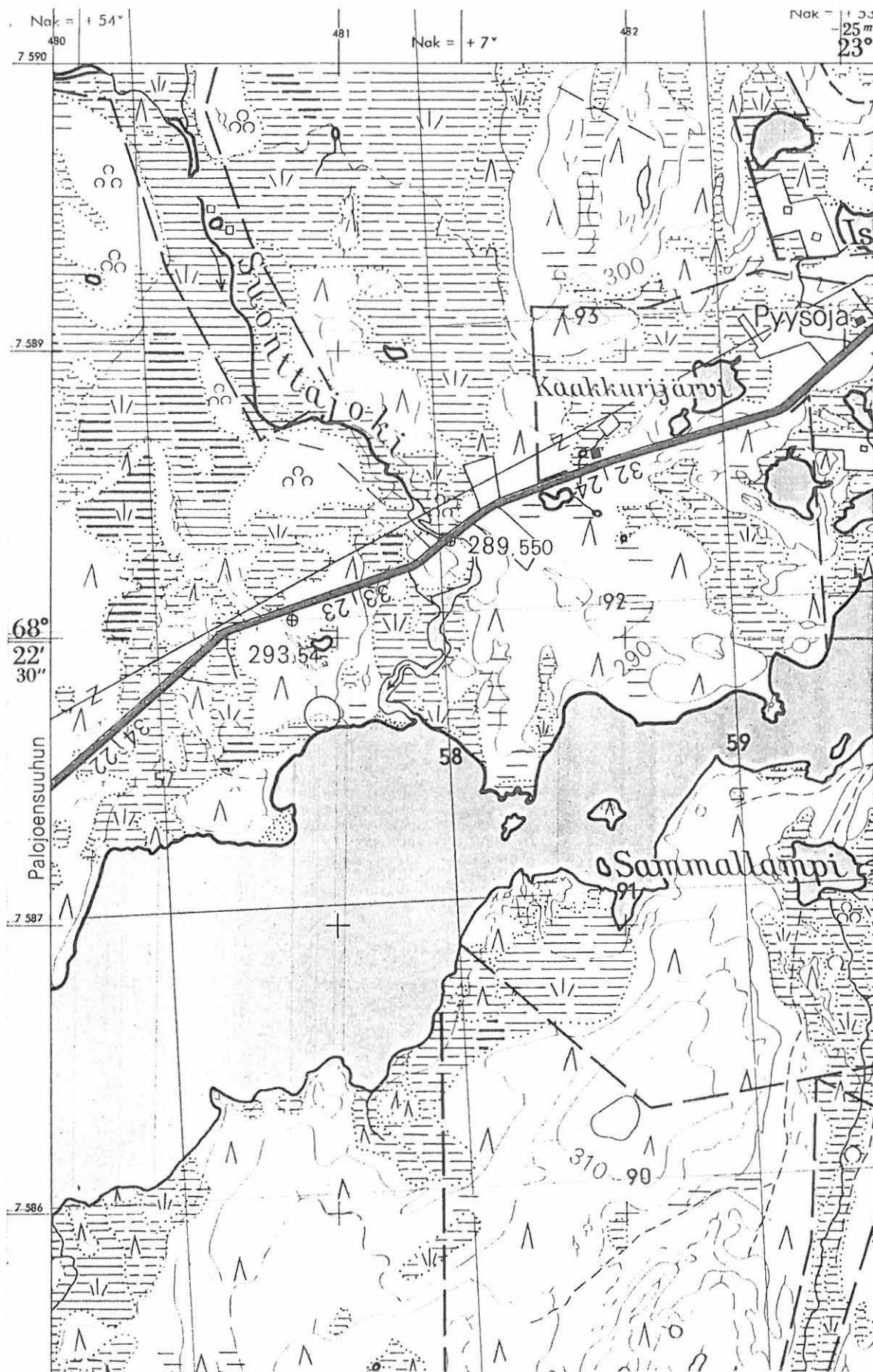
INVENTOINTIHAVAINNOT

Kivikautisista asuinpaikoista havaittiin merkkejä kolmella suppealla alueella: leirintäalueen länsirajan tuntumassa olevassa sortuvassa törmässä, tästä 20-30 m itään törmän päällä ja n. 15 m leirintäalueen itärajasta.

Löydöt ovat kaikki kvartsi-iskoksia. Mitään ajoittavaa löytöä ei aineistossa ollut. Jokaisessa löytökokonaisuudessa havaittiin myös palaneita kiviä.

Asuinpaikalla ei tehty koekaivauksia.

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 198 Suonttajoki W1 (KM26750) / P.Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991

26750:

2	2 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
6	1 tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 radius dex. dist. fr.	"
	1 radius sin./dex. prox. fr.	"
	2 mt III-IV dist. fr.	"
	1 calcaneum dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	6 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	3 costa fr.	"
9	1 femur sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
12	1 femur sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	2 radius sin. prox. fr.	"
	2 radius dex. prox. fr.	"
	1 centrotarsale sin. fr.	"
	1 astragalus dex. fr.	"
	2 costa fr.	Mammalia sp.
16	1 mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 radius dex. prox. fr.	"
	1 ulna dex., incisura semilunaris	"
	1 centrotarsale dex. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1 costa fr.	"
18	1 dens, radix dentis fr.	Mammalia sp.
19	1 dens fr.	Mammalia sp.
20	1 vertebra, corp. vert. epiph.	Mammalia sp.
	1 vertebra, corp. vert. diaph.	"
	1 vertebra, proc. spinosus fr.	"
	1 costa fr.	"
22	1 tibia sin. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1 costa fr.	Mammalia sp.
23	1 calcaneum fr.	Rangifer tarandus
	2 vertebra, corp. vert. epiph.	Mammalia sp.
	2 vertebra, proc. articulatus fr.	"
25	1 femur sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	2 humerus sin./dex. dist. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	1 dens, radix dentis	"
	1 os sacrum fr.	"
	1 vertebra thoracalis, corp. vert. fr.	"
	1 vertebra cervicalis, corp. vert. fr.	"

	4	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	4	vertebra, proc. articulosus fr.	"
26	1	humerus sin. dist. epiph. fr.	Rangifer tarandus
	2	radius dex. prox. fr.	"
	1	radius sin./dex. prox. fr.	"
	1	ulna dex., incisura semilunaris fr.	"
	1	mc/mt III-IV dist. fr.	"
	1	astragalus sin. fr.	"
	1	phal. (III/IV)2 prox. epiph.	"
	4	vertebra thoracalis, corp. vert. fr.	"
	2	vertebra cervicalis, corp. vert. fr.	"
	6	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	3	costa fr.	"
27	2	costa fr.	Mammalia sp.
29	1	humerus sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	mc/mt III-IV dist. fr.	"
	1	phal. (III/IV)3 dist. fr.	"
	2	dens, radix dentis fr.	Mammalia sp.
	2	vertebra fr.	"
30	1	centrotarsale sin. fr.	Rangifer tarandus
35	1	humerus dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	mc/mt III-IV prox. fr.	"
	1	mc/mt III-IV dist. fr.	"
	1	astragalus dex. fr.	"
	1	astragalus sin./dex. fr.	"
	1	phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1	phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	3	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	3	vertebra, proc. articulosus fr.	"
37	2	ulna sin., incisura semilunaris	Rangifer tarandus
	1	astragalus dex. fr.	"
	1	phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	2	phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1	phal. (III/IV) diaph. fr.	"
	2	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	2	costa fr.	"
44	2	tibia sin. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1	phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
	1	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1	vertebra, proc. articulosus fr.	"
	1	costa prox. fr.	"
46	1	ulna dex., incisura semilunaris	Rangifer tarandus
	1	astragalus dex. fr.	"
	2	vertebra, corpus vertebrae fr.	"
	11	costa fr.	"
47	1	radius-ulna dex. diaph. fr.	Rangifer tarandus
54	1	femur dex., trochanter minor	Rangifer tarandus
	1	centrotarsale sin. fr.	"
	1	astragalus sin. fr.	"
	1	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.

58	1 mc III-IV sin. prox. fr.	Rangifer tarandus	73
	1 mc/mt III-IV dist. fr.	"	
	1 astragalus sin. fr.	"	
	1 astragalus sin./dex. fr.	"	
	1 malleolare dex. fr.	"	
	1 pelvis, acetabulum fr.	"	
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"	
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"	
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.	
	2 vertebra, proc. articulosus	"	
	5 costa fr.	"	
61	1 humerus dex. dist. fr.	Rangifer tarandus	
	1 mc/mt III-IV dist. fr.	"	
	1 phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	"	
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"	
	1 phal. (III/IV)2 dist. fr.	"	
	4 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"	
	3 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.	
	2 vertebra, proc. articulosus fr.	"	
	1 vertebra fr.	"	
	6 costa fr.	"	

ENONTEKIÖ 199 Suonttajoki W2 (KM26751) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26751:

7	1 cornua fr.	Rangifer tarandus
8	1 tibia dex. diaph. fr.	Rangifer tarandus
	1 cornua fr.	"
	2 costa fr.	Mammalia sp.
10	1 cornua fr.	Rangifer tarandus
13	5 cornua fr.	Rangifer tarandus
15	1 costa fr.	Mammalia sp.
16	1 cornua fr.	Rangifer tarandus
19	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 maxillare fr.	Mammalia sp.
20	1 mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 os sesamoideus	"
	1 os sesamoideus fr.	"
	2 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
29	1 mc II/V dist. epiph.	Rangifer tarandus
50	1 radius sin. prox. fr.	Rangifer tarandus
54	1 calcaneum dex. fr.	Rangifer tarandus
	1 entocuneiforme dex.	"
	1 magnum+trapezoideum dex. fr.	"
63	1 pisiforme dex. fr.	Rangifer tarandus
82	1 radius dex. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1 calcaneum dex. fr.	"
	1 centrotarsale dex. fr.	"
	3 magnum+trapezoideum sin. fr.	"
	1 axis fr.	"
	1 vertebra, proc. articulosis	Mammalia sp.
	1 costa prox. fr.	"
	5 costa fr.	"

ENONTEKIÖ 200 Suonttajoki W3 (KM26752) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26752:

10	1	costa fr.	Mammalia sp.
31	1	pelvis, pubis sin. fr.	Rangifer tarandus
41	2	mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
55	1	astragalus sin./dex. fr.	Rangifer tarandus
57	1	centrotarsale dex. fr.	Rangifer tarandus
66	1	tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
69	1	dens, radix dentis	Mammalia sp.
76	1	ecto+mesocuneiforme dex. fr.	Rangifer tarandus
77	1	radius sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	mc/mt III-IV dist. fr.	"
78	1	mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
80	1	mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
81	1	tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
83	1	tibia sin. diaph. fr.	Rangifer tarandus
84	1	femur dex., caput femoris	Rangifer tarandus
	1	calcaneum sin. fr.	"
	1	axis fr.	"
87	1	mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	astragalus dex. fr.	"
	1	phal. (III/IV)3 prox. fr.	"
	1	vertebra, proc. articulatus	"
88	1	mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
90	1	tibia sin. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1	ulna dex., incisura semilunaris fr.	"
	1	astragalus dex. fr.	"
	1	astragalus sin. fr.	"
	1	scaphoideum sin. fr.	"
	1	lunare sin. fr.	"
	1	axis fr.	"
	1	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	2	vertebra, proc. articulatus	"

ENONTEKIÖ 201 Majava (KM26753) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26753:

7	1	astragalus sin. fr.	Rangifer tarandus
15	1	tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	pelvis, acetabulum fr.	"
	1	astragalus sin./dex. fr.	"
16	1	humerus sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
20	1	centrotarsale dex. fr.	Rangifer tarandus
21	1	malleolare dex. fr.	Rangifer tarandus
	1	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	2	vertebra, proc. articularis fr.	"
23	1	astragalus sin. fr.	Rangifer tarandus
	1	magnum+trapezoideum sin. fr.	"
	1	phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1	vertebra, proc. articularis fr.	Mammalia sp.
24	1	radius sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	astragalus sin. fr.	"
	1	phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
	1	vertebra, proc. articularis fr.	"
26	1	mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
34	1	calcaneum dex. fr.	Rangifer tarandus
	1	os sesamoideus fr.	"
43	1	cuneiforme dex. fr.	Rangifer tarandus
	1	costa fr.	Mammalia sp.
44	1	humerus sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	tibia dex. dist. fr.	"
	1	mt III-IV dist. fr.	"
	1	lunare dex. fr.	"
	2	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1	vertebra, proc. articularis fr.	"
	1	costa fr.	"
46	2	phal. (III/IV)1 dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	costa prox. fr.	Mammalia sp.
49	1	calcaneum dex. fr.	Rangifer tarandus
52	2	pelvis, acetabulum fr.	Rangifer tarandus
	2	centrotarsale dex. fr.	"
56	1	phal. (III/IV)1 prox. fr.	Rangifer tarandus

62	1 os sesamoideus fr.	Rangifer tarandus
	1 vertebra fr.	Mammalia sp.
64	1 calcaneum dex. fr.	Rangifer tarandus
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
65	1 centrotarsale sin./dex. fr.	Rangifer tarandus
67	1 mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
69	3 costa fr.	Rangifer tarandus
70	1 radius dex. prox.fr.	Rangifer tarandus
	1 mt III-IV diaph. fr.	"
	1 pelvis, acetabulum dex. fr.	"
	2 astragalus sin./dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1 vertebra, proc. articulosus fr.	"
75	1 radius dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
76	1 cuneiforme sin. fr.	Rangifer tarandus
	1 ecto+mesocuneiforme sin. fr.	"
	5 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
79	1 radius dex. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1 cuneiforme sin. fr.	"
80	1 astragalus sin./dex. fr.	Rangifer tarandus
84	1 radius sin. prox. fr.	Rangifer tarandus
	1 calcaneum sin. fr.	"
	1 centrotarsale dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1 vertebra, proc. articulosus fr.	"
85	1 radius dex. dist. epiph. fr.	Rangifer tarandus
86	1 calcaneum dex. fr.	Rangifer tarandus
91	1 tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	2 radius dex. dist. fr.	"
	1 mc/mt III-IV dist. fr.	"
	1 astragalus sin. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
92	1 astragalus sin./dex. fr.	Rangifer tarandus
	1 calcaneum sin. fr.	"
	1 entocuneiforme sin./dex.	"
	1 cs sesamoideus fr.	"
	2 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 os sesamoideus fr.	Cervidae sp. (Alces alces ?)

97	1 femur dex. diaph. fr.	Rangifer tarandus
	1 radius dex. prox. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
99	1 tibia sin. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 mt II/V dist. fr.	"
	1 centrotarsale dex.fr.	"
	1 astragalus sin. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 phal. (II/V)3 dist. fr.	"
	1 costa prox. fr.	Mammalia sp.
101	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
105	1 ulna dex., incisura semilunaris	Rangifer tarandus
	1 costa fr.	Mammalia sp.
106	1 tibia sin. diaph. fr.	Rangifer tarandus
	1 pelvis, acetabulum dex. fr.	"
	1 centrotarsale sin. fr.	"
	1 malleolare dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox.fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1 vertebra, proc. articularis fr.	"
109	1 tibia sin./dex. prox. fr.	Rangifer tarandus
115	1 humerus sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 tibia sin. dist. fr.	"
	1 tibia dex. dist. fr.	"
	1 centrotarsale sin. fr.	"
	1 centrotarsale dex. fr.	"
	2 calcaneum sin. fr.	"
	2 calcaneum dex. fr.	"
	1 astragalus dex. fr.	"
	2 astragalus sin./dex. fr.	"
	1 ecto+mesocuneiforme sin. fr.	"
	1 ecto+mesocuneiforme dex. fr.	"
	1 scaphoideum dex. fr.	"
	2 os sesamoideus	"
	4 phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	"
	2 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	4 costa fr.	"

ENONTEKIÖ 202 Majava SW (KM26754) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26754:

16	1	radius sin. dist. epiph.	Castor fiber
	1	ulna sin. dist. epiph.	"
	1	patella	"
	1	astragalus dex. fr.	"
	1	ectocuneiforme dex.	"
	1	phal. 1	"
	1	phal. 1 prox. fr.	"
	2	phal. 2	"
	3	phal. 3 prox. fr.	"
	4	phal. 1/2 dist. fr.	"
	6	phal. 1/2 diaph. fr.	"
	1	cranium, temporalis fr.	"
	1	cranium, bulla tympani sin. fr.	"
	1	cranium, bulla tympani dex. fr.	"
	2	vertebra, proc. articulatus	"
	7	costa fr.	"
18	1	phal. 1 prox. fr.	Castor fiber
	1	phal. 3	"
	5	costa fr.	"

ENONTEKIÖ 203 Ounistieva (KM26755) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26755: ei määritettävää

ENONTEKIÖ 204 Sahaniemi (KM26756) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26756:

6	2	humerus sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1	ulna sin., incisura semilunaris fr.	"
	1	radius sin. prox. fr.	"
	3	radius dex. prox. fr.	"
	4	tibia sin. dist. fr.	"
	1	pelvis, acetabulum dex. fr.	"
	4	pelvis, acetabulum fr.	"
	1	malleolare sin.	"
	1	malleolare dex. fr.	"
	9	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	14	vertebra, proc. articulatus fr.	"
	3	costa fr.	"

ENONTEKIÖ 205 Ahkutieva (KM26757) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26757:

5   1 vertebra

Teleostei sp.

ENONTEKIÖ 206 Aittalahti (KM26758) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26758:

27	1 mc/mt III-IV dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 ecto+mesocuneiforme sin./dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
39	1 phal. 2 dist. fr.	Castor fiber
45	1 pisiforme sin. fr.	Castor fiber
	1 pisiforme dex. fr.	"
	1 naviculare sin. fr.	"
	1 phal. 1 prox. epiph.	"
	1 phal. 1/2 diaph. fr.	"
	1 phal. 2	"
	1 phal. 2 prox. fr.	"
	1 phal. 3 prox. fr.	"
51	1 dens fr.	Mammalia sp.

ENONTEKIÖ 207 Salmenkorva (KM26759) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26759: ei määritettävää

ENONTEKIÖ 208 Valkeajärvi E (KM26760) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26760:

5	1 femur sin./dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	1 tibia dex. dist. fr.	"
	1 mc III-IV dex. prox. fr.	"
	1 calcaneum sin. fr.	"
	1 scaphoideum sin. fr.	"
	1 cuneiforme sin. fr.	"
	1 ecto+mesocuneiforme dex. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. fr.	"
	2 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	2 phal. (III/IV)3 prox. fr.	"
	1 axis fr.	"
17	1 phal. 2 prox. fr.	Ursus arctos
	1 pelvis, acetabulum fr.	Rangifer tarandus
	1 humerus dex. dist. fr.	"
	1 humerus sin./dex. dist. fr.	"
	1 radius dex. dist. fr.	"
	3 radius sin./dex. prox. fr.	"
	2 radius-ulna sin./dex. diaph. fr.	"
	4 ulna sin., incisura semilunaris fr.	"
	1 tibia sin. prox. fr.	"
	2 tibia sin. dist. fr.	"
	3 tibia sin./dex. prox. fr.	"
	1 tibia sin./ dex. dist. fr.	"
	4 mt III-IV diaph. fr.	"
	1 mc III-IV prox. fr.	"
	1 mc/mt III-IV prox. fr.	"
	4 mt II/V dist. fr.	"
	2 centrotarsale dex. fr.	"
	1 centrotarsale sin./dex. fr.	"
	3 astragalus sin. fr.	"
	3 astragalus dex. fr.	"
	1 calcaneum dex. fr.	"
	2 scaphoideum sin. fr.	"
	1 lunare sin. fr.	"
	1 ecto+mesocuneiforme sin. fr.	"
	3 os sesamoideus fr.	"
	3 phal. carpi (III/IV)1 prox. fr.	"
	4 phal. tarsi (III/IV)1 prox. fr.	"
	1 phal. (III/IV)1 prox. epiph.	"
	2 phal. (III/IV)1 diaph. fr.	"
	5 phal. (III/IV)2 prox. fr.	"
	3 phal. (III/IV)3 prox. fr.	"
	8 phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	6 phal. (III/IV)2 dist. fr.	"
	1 phal. (II/V)2 prox. fr.	"
	2 dens, radix dentis fr.	Mammalia sp.
	2 dens, substantia adamantina fr.	"
	3 vertebra, corpus vertebrae fr.	"
	3 costa fr.	"

21:	1	tibia dex. dist. fr.	Rangifer tarandus
	3	phal. (III/IV)1 dist. fr.	"
	1	astragalus dex. fr.	"

ENONTEKIÖ 210 Myllymaa 2 (KM26762) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26762:

15	1	phal. (III/IV)1 dist. fr.	Rangifer tarandus
19	1	dens fr.	Mammalia sp.
27	2	humerus, caput humeri fr.	Rangifer tarandus
	2	radius dex. prox. fr.	"
	1	radius dex. dist. fr.	"
	1	tibia sin. dist. fr.	"
	2	tibia dex. dist. fr.	"
	1	tibia sin./dex. prox. epiph. fr.	"
	1	mc/mt III-IV prox. fr.	"
	1	mc/mt III-IV dist. fr.	"
	1	scapula sin./dex., cav. glenoid. fr.	"
	4	astragalus sin./dex. fr.	"
	1	calcaneum dex. fr.	"
	1	calcaneum sin./dex. fr.	"
	1	centrotarsale sin. fr.	"
	1	centrotarsale dex. fr.	"
	2	malleolare sin. fr.	"
	1	malleolare dex. fr.	"
	1	pisiforme dex.	"
	4	vertebra, corpus vertebrae fr.	Mammalia sp.
	1	vertebra, proc. articulatus fr.	"

ENONTEKIÖ 211 Suonttajoensuu E (KM26763) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26763: ei määritettävää

ENONTEKIÖ 213 Ungelo W (KM26766) / P. Halinen 1991

Luuanalyysi 10.12.1991 Pirkko Ukkonen

26766: ei määritettävää

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

Koekuopat

x	y	korkeus	laajuus
25	40	289,79	50x50 cm
30	25	289,92	50x100 cm
30	30	289,97	50x50 cm
30	40	290,00	50x50 cm
30	45	290,12	50x50 cm
30	50	290,30	50x50 cm
30	55	290,54	50x50 cm
30	60	290,53	100x200 cm
30	65	290,47	50x50 cm
30	70	290,34	50x50 cm
30	75	290,01	50x50 cm
30	80	289,98	50x50 cm
30	85	289,93	50x50 cm
30	90	290,04	50x50 cm
32,5	25	290,17	50x50 cm
35	25	290,17	50x50 cm
40	25	290,28	50x50 cm

Pyyntikuopat

Koordinaatit	pituus	leveys	syvyys m
24/49	2,9	2,1	0,35
41/22	2,3	2,1	0,2

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

koekuopat

alue a

x	y	korkeus	laajuus
9	5	298,29	50x50 cm
11	0	298,56	50x50 cm
10	5	298,46	50x50 cm
10	10	198,41	50x50 cm
10	15	298,23	50x50 cm
15	0	198,80	50x50 cm
15	5	198,74	50x50 cm
15	10	198,58	50x50 cm
15	15	198,46	50x50 cm
20	0	299,29	50x50 cm
20	5	299,20	50x50 cm
20	10	299,07	50x50 cm
20	15	298,98	50x50 cm

alue b

x	y	korkeus	laajuus
9	30	292,14	100x200 cm
9	46	291,72	50x50 cm
9,50	25	292,00	100x200 cm
10	20	291,89	50x50 cm
10	32	292,10	50x50 cm
10	35	292,05	50x50 cm
10	41	291,89	50x50 cm
10,50	15	292,09	50x50 cm
15	20	292,18	50x50 cm
15	25	292,26	50x50 cm
15	30	292,35	50x50 cm
15	35	292,21	50x50 cm

alue c

x	y	korkeus	laajuus
0	5	291,31	100x120 cm
0	10	291,46	50x50 cm
0,5	0	291,41	50x100 cm
5	0	291,62	50x50 cm
5	5	291,59	50x50 cm
5	10	291,77	50x50 cm

ENONTEKIÖ SUONTTAJOKI W 3

pyyntikuopat

no	pituus	leveys	syvyys
1	2,7	2,0	0,35
2	2,5	1,5	0,25
3	3,9	2,8	0,5
4	4,0	2,7	0,6
5	3,8	3,2	0,4
6	4,2	2,8	0,5
7	2,8	2,2	0,2
8	3,0	2,6	0,4
9	2,9	2,3	0,7
10	3,0	2,5	0,7
11	3,5	2,6	0,6
12	2,5	1,8	0,3
13	4,2	3,7	0,55
14	2,9	2,7	0,5
15	2,3	1,8	0,4
16	2,8	2,5	0,4
17	3,1	3,0	0,6
18	3,8	3,0	0,6
19	3,6	2,2	0,7
20	2,5	1,7	0,5
21	2,3	1,5	0,3
22	2,2	1,3	0,2
23	3,0	2,0	0,4
24	3,2	2,8	0,8
25	4,5	4,0	0,6
26	2,3	1,1	0,1
27	2,6	2,0	0,3
28	2,0	2,0	0,6
29	2,0	2,0	0,3

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

koekuopat

x	y	korkeus	laajuus
5	10	292,50	50x50 cm
5	12,5	292,43	50x50 cm
5,5	25	292,67	50x50 cm
7,5	20	292,60	50x50 cm
10	10	292,62	50x50 cm
10	15	292,61	50x50 cm
10	20	292,61	50x50 cm
10	25	292,53	50x50 cm

kaivausalue

x	y	korkeus	laajuus
5	15	292,57	225x300 cm

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

koekuopat alue 1

x	y	korkeus	laajuus
0	85	288,36	50x50 cm
0	88	288,42	50x50 cm
0	95	288,54	50x50 cm
0	97,5	288,51	50x50 cm
0	100	288,48	50x50 cm
0	105	289,18	50x50 cm
2,5	95	288,41	50x50 cm
5	95	288,43	50x50 cm
5	100	288,78	50x50 cm

alue 2

x	y	korkeus	laajuus
17,5	50	288,32	50x50 cm
17	37	288,13	50x50 cm
20	35	288,11	50x50 cm
20	40	288,28	50x50 cm
20	45	288,22	50x50 cm
25	35	288,35	50x50 cm
25	40	288,11	50x50 cm
29,50	35	288,32	50x50 cm
30	40	288,10	50x50 cm

ENONTEKIÖ 203 OUNISTIEVA

koekuopat

alue 1

x	y	korkeus	laajuus
2,5	100	288,08	50x50 cm
5	92,5	288,11	50x50 cm
5	95	288,14	50x50 cm
5	100	288,15	50x50 cm
5	102	288,17	50x100 cm
5	105	288,20	50x50 cm
12,5	92,5	288,18	50x50 cm
12,5	95	288,19	50x50 cm
10	85	288,22	50x50 cm
10	90	288,24	50x50 cm
10	95	288,27	50x50 cm
10	97,5	288,28	50x50 cm
10	100	288,31	50x50 cm
10	105	288,21	50x50 cm

alue 2

x	y	korkeus	laajuus
10	65	288,23	50x50 cm
10	67,5	288,38	50x50 cm
10	70	288,20	50x50 cm
10	72,5	288,37	50x50 cm
10	75	288,23	50x50 cm
10	80	288,26	50x50 cm
12,5	67,5	288,29	50x50 cm
12,5	70	288,33	50x50 cm
12,5	72,5	288,30	50x50 cm
15	70	288,75	50x50 cm
20	65	289,17	50x50 cm

alue 3

x	y	korkeus	laajuus
15	25	297,93	50x50 cm
15	45	298,15	50x50 cm
15	50	298,25	50x50 cm
16	30	297,95	50x50 cm
20	25	288,27	50x50 cm
20	30	288,28	50x50 cm
19,5	35	288,34	50x50 cm
19,5	40	288,27	50x50 cm
25	32,5	288,87	50x50 cm
30	20	289,51	50x50 cm
30	25	289,57	50x50 cm
30	30	289,67	50x50 cm
30	35	289,75	50x50 cm
30	40	289,85	50x50 cm

ENONTEKIÖ 204 SAHANIEMI

koekuopat

	y	korkeus	laajuus
11	10	289,16	50x50 cm
10	20	289,37	50x50 cm
10	30	289,57	50x50 cm
10	40	289,51	50x50 cm
10	50	289,31	50x50 cm
10	60	288,97	50x50 cm
10	70	288,80	50x50 cm
10	80	288,65	50x50 cm
11	85	288,56	50x50 cm
12	90	288,50	50x50 cm
15	10	289,57	50x50 cm
15	20	289,55	50x50 cm
15	30	289,74	50x50 cm
15	35	289,76	50x50 cm
15	40	289,76	50x50 cm
14,5	42,5	289,72	50x50 cm
15	45	289,67	50x50 cm
15	50	289,29	50x50 cm
15	60	288,95	50x50 cm
15	70	289,05	50x50 cm
15	80	289,16	50x50 cm
14,5	84	289,05	50x50 cm
15	90	288,96	50x50 cm
20	25	289,86	50x50 cm
20	30	289,91	50x50 cm
25	22,5	289,94	50x50 cm
25	25	289,90	50x50 cm
24,5	30	289,91	50x50 cm
30	30	289,81	50x50 cm

ENONTEKIÖ 205 AHKUTIEVA

koekuopat

x	y	korkeus	laajuus
47	40	290,90	50x50 cm
48	47	290,87	50x50 cm
55	10	293,21	50x50 cm
55	45	291,63	50x50 cm

ENONTEKIÖ 206 AITTALAHTI

koekuopat

alue 1

x	y	korkeus	laajuus
15	10	288,79	50x50 cm
20	10	289,00	50x50 cm
20	15	288,54	50x50 cm
25	10	288,74	50x50 cm
24,5	15	288,63	50x50 cm
27,5	15	288,78	50x50 cm
28	23	288,40	50x50 cm
35	20	288,37	50x50 cm
35	30	288,41	50x50 cm
40	45	288,07	50x50 cm
45	45	288,20	50x50 cm
45	52,5	288,26	50x50 cm
50	60	288,20	50x50 cm
55	75	288,21	50x50 cm

alue 2

x	y	korkeus	laajuus
70	55	291,13	50x50 cm
70	60	291,05	50x50 cm
70	65	291,07	50x50 cm
70	75	290,32	50x50 cm
74	50	291,51	50x50 cm
75	57,5	291,45	50x50 cm
75	65	291,40	50x50 cm
75	70	291,13	50x50 cm
74,5	75	290,96	50x50 cm
75	80	290,96	50x50 cm
80	54	291,60	50x50 cm
80	65	291,49	50x50 cm
80	75	291,35	50x50 cm
80	85	291,29	50x50 cm

alue 3

x	y	korkeus	laajuus
45	140	288,81	50x50 cm
45	150	289,00	50x50 cm
45	160	289,19	50x50 cm
45	170	289,00	50x50 cm
45	175	288,85	50x50 cm
45	180	288,64	50x50 cm
45	190	288,37	50x50 cm
46	196	288,44	50x50 cm
45	200	288,50	50x50 cm
50	135	288,81	50x50 cm

50	140	289,92	50x50 cm
50	150	289,07	50x50 cm
50	160	289,22	50x50 cm
50	170	289,08	50x50 cm
50	185	288,85	50x50 cm
50	190	288,82	50x50 cm
50	195	288,76	50x50 cm
55	150	289,24	50x50 cm
55	190	289,07	50x50 cm
55	195	289,11	50x50 cm

alue 4

x	y	korkeus	laajuus
40	225	288,76	50x50 cm
40	229	288,64	50x50 cm
40	230	288,63	50x50 cm
40	235	288,68	50x50 cm
45	225	288,92	50x50 cm
45	230	288,87	50x50 cm
45	235	288,81	50x50 cm
47,5	230	288,82	50x50 cm

alue 5a

x	y	korkeus	laajuus
40	240	288,72	50x50 cm
40	245	288,90	50x50 cm
40	250	288,78	50x50 cm
40	255	288,50	50x50 cm
40	260	288,58	50x50 cm
45	240	288,85	50x50 cm
45	245	289,20	50x50 cm
45	250	288,96	50x50 cm
45	255,5	288,90	50x50 cm

alue 5b

x	y	korkeus	laajuus
35	260	288,58	50x50 cm
35	265	288,46	50x50 cm

alue 6

x	y	korkeus	laajuus
50	305	288,90	50x50 cm
50	310	289,00	50x50 cm
55	305	289,09	50x50 cm
55	310	288,94	50x50 cm
55	315	288,53	50x50 cm
60	320	288,48	50x50 cm
60	325	288,33	50x50 cm

alue 7

x	y	korkeus	laajuus
110	370,5	288,59	50x50 cm
113,5	372	288,60	50x50 cm
117	366	288,62	50x50 cm

ENONTEKIÖ 207 SALMENKORVA

koekuopat

x	y	korkeus	laajuus
5	10	290,40	50x50 cm
5	20	290,54	50x50 cm
5	30	290,71	50x50 cm
7,5	0	290,49	50x50 cm
10	10	290,92	50x50 cm
10	20	291,05	50x50 cm
10	30	291,32	50x50 cm
10	40	291,37	50x50 cm
10	50	291,38	50x50 cm
10	60	290,99	50x50 cm
15	30	291,37	50x50 cm
15	40	291,59	50x50 cm
15	50	291,67	50x50 cm
15	55	291,72	50x50 cm
15	60	291,54	50x50 cm
15	70	291,12	50x50 cm

ENONTEKIÖ 208 VALKEAJÄRVI E

koekuopat

alue 1

x	y	korkeus	laajuus
5	30	293,65	30x30 cm
5	35	293,74	30x30 cm
5	40	293,63	30x30 cm
5	45	293,50	30x30 cm
5	50	293,37	30x30 cm

alue 2

x	y	korkeus	laajuus
8	5,5	291,63	50x50 cm
10,5	12	291,23	50x50 cm
17,5	30	291,10	50x50 cm
20	20	291,34	50x50 cm
20	25	291,34	50x50 cm
20	30	291,10	50x50 cm
20	33	291,20	50x50 cm
22,5	30	291,50	50x50 cm

pyyntikuopat

no	pituus	leveys	syvyys
1	2,7	2,4	0,3
2	3,3	2,9	0,5
3	2,8	2,2	0,4

ENONTEKIÖ 209 MYLLYMAA 1

kivilatomukset

no	pituus	leveys	korkeus	suunta/360°
1	1,9	1,2	0,2	170
2	1,9	1,0	0,2	157
3	2,0	1,7	0,25	161
4	1,6	1,0	0,1	179
5	1,8	1,0	0,2	182
6	1,4	0,7	0,15	180
7	1,4	1,0	0,1	182

ENONTEKIÖ 210 MYLLYMAA 2

koekuopat

alue 1

x	y	korkeus	laajuus
7,5	7,5	288,55	50x50 cm
11	9,5	288,65	50x50 cm
10	24,5	288,47	50x50 cm
11	40	288,35	50x50 cm
10	50	288,50	50x50 cm
10	55	288,54	50x50 cm
10	59,5	288,50	50x50 cm
10	65	288,50	50x50 cm
11	75	288,41	50x50 cm
14	11	288,68	50x50 cm
14,5	8	288,69	50x50 cm
15	60	288,34	50x50 cm
16	8	288,70	50x50 cm
17	10	288,72	50x50 cm

alue 2

x	y	korkeus	laajuus
10	110	288,99	50x50 cm
12	100	288,74	50x50 cm
12,5	106	288,83	50x50 cm
15	110	289,19	50x50 cm
15	130	288,84	50x50 cm
17	85	289,17	50x50 cm
18	80	289,34	50x50 cm
21	75	289,40	50x50 cm
24	73	289,30	50x50 cm
26	74	289,35	50x50 cm

asunnonpohjat

no	pituus	leveys	syvyys	muoto
1	6,3	3,4	0,15	suorakaide
2	5,0	4,0	0,15	suorakaide
3	7,0	3,5	0,35	soikea

alue 3

x	y	korkeus	laajuus
6	5	290,90	50x50 cm
5	10	290,87	50x50 cm
5	15	291,01	50x50 cm
5	20	291,01	50x50 cm

ENONTEKIÖ 1991

Petri Halinen

HIILINÄYTTEET

näyte No kohde	koordinaatit		krs	abs. z	pääno
	x	y			
1 198 Suonttajoki W 1	30,34	61,48	1. krs		2 g
2 198 Suonttajoki W 1	30,70	60,70	4. krs		7 g
3 198 Suonttajoki W 1	30,35	61,60	3. krs	290,46	10 g
4 198 Suonttajoki W 1	30,30	61,20	2. krs		2 g
5 198 Suonttajoki W 1	30,95	60,90	2-3. krs		7 g
6 199 Suonttajoki W 2 b	9,65	25,25	3. krs	291,99	15 g
7 200 Suonttajoki W 3	ruutu 23:40/25		4. krs		6 g
8 200 Suonttajoki W 3	ruutu 17		2. krs		1 g
9 201 Majava	ruutu 16-22:0/35		4. krs		3 g
10 201 Majava	ruutu 2-3:0/0		4-5. krs		5 g
11 202 Majava SW	0	95	2.krs		14 g
12 202 Majava SW	20	35	2-3. krs		9 g
13 202 Majava SW	25	35	2-3. krs	288,35	30 g
14 203 Ounistieva	5,45	102,60	2. krs		6 g
15 204 Saunaniemi	15	42,5	2. krs	289,60	15 g
16 206 Aittalahti	40	245	1-2 krs	288,79	12 g
17 206 Aittalahti	50	190	2. krs		1 g
18 208 Valkeajärvi E	0	45			38 g

Tummennetut on lähetetty analyysiin v. 1991

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

P. HALINEN 1991

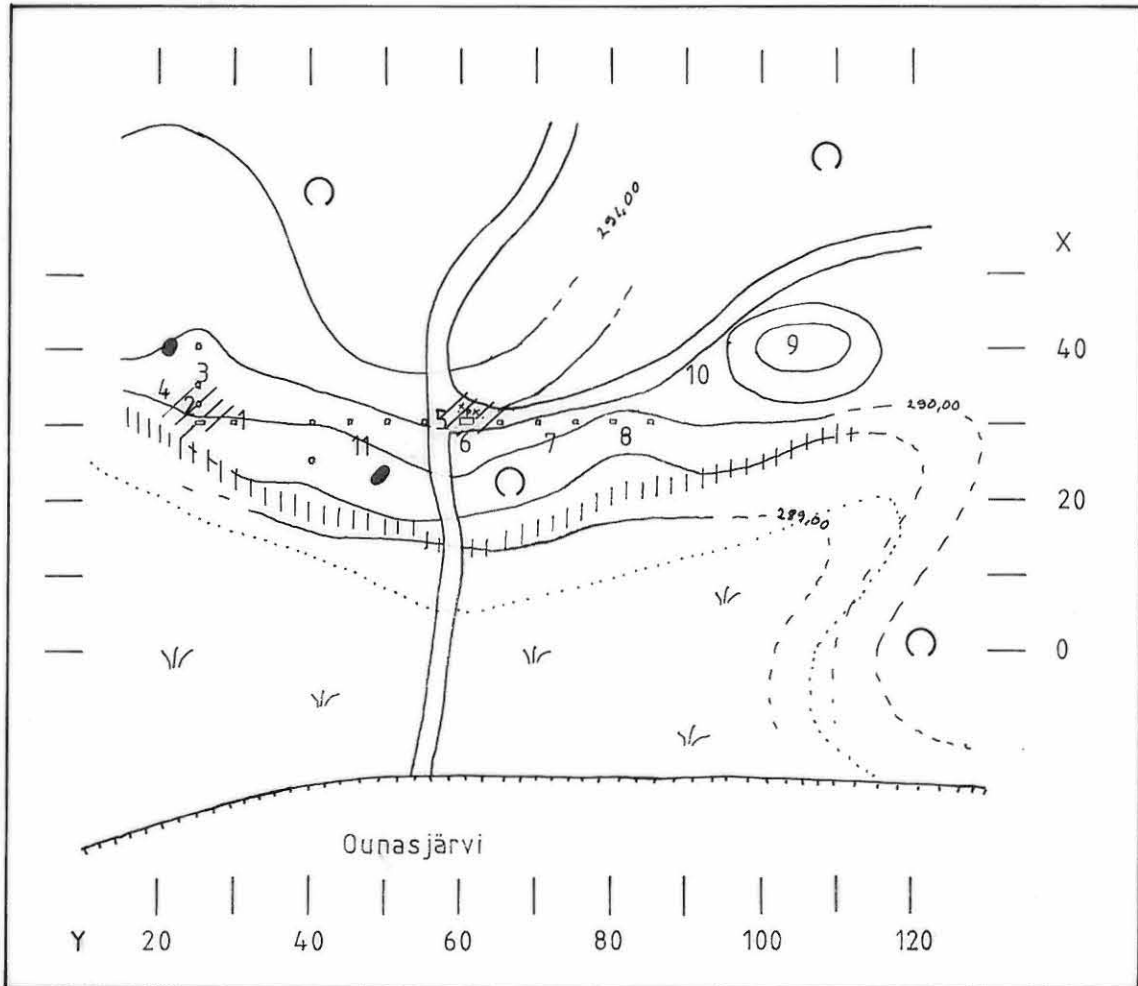
Yleiskartta

MK 1:1000

0 10 20 30 m

PIIRT.: P. Halinen

kvartsi-iskos	x
palanut kivi	.
palanutta luuta	p
pyyntikuoppa	●
tulisijan no.	1-11
kivikautinen löytöalue	///
terassin raja	

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

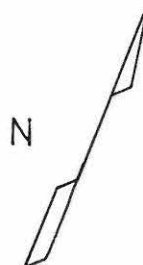
P. HALINEN 1991

TASOT 0,1,2,3,4,5

MK 1:50

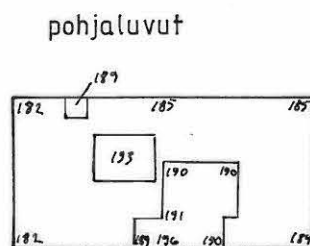
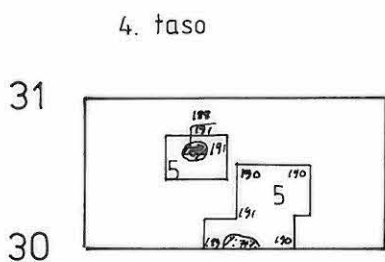
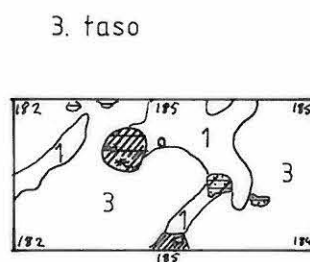
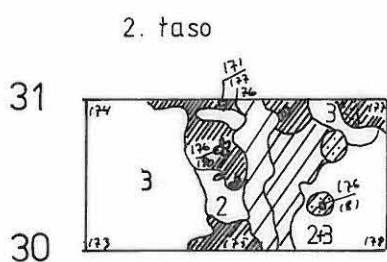
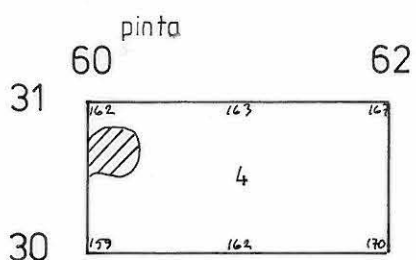
0 1 2 m

KP=211=290,15
PIIRT. P.Halinen

- tumma likamaa
- likamaa
- heikko likamaa
- punainen hiekka
- hiili
- noki

- 1 ruskea hiekka
- 2 vaalean ruskea hiekka
- 3 keltainen hiekka
- 4 huuhtoutunut hiekka
- puhdas hiekka

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

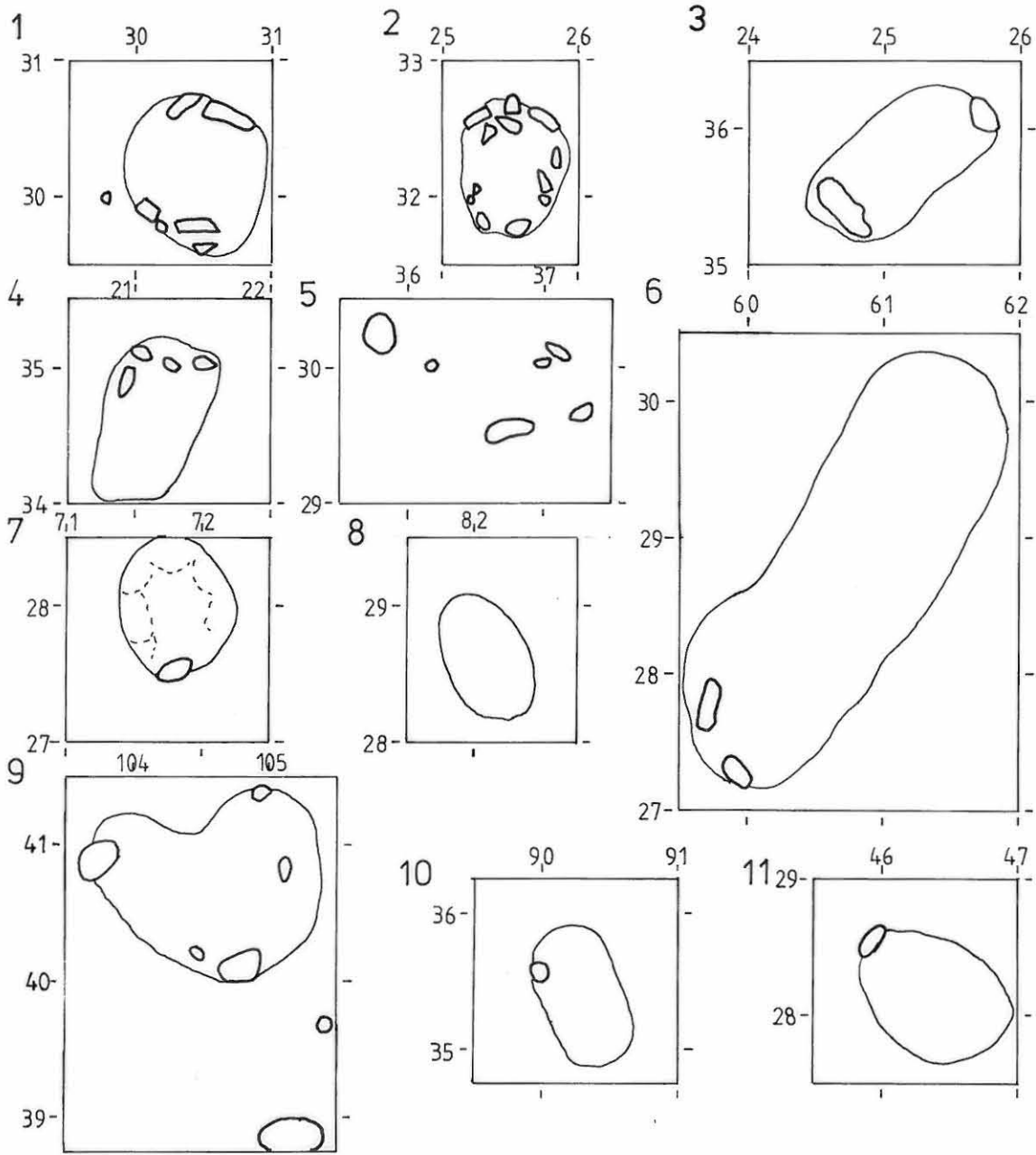
P. HALINEN 1991

LIESIKARTTA
MK 1:50

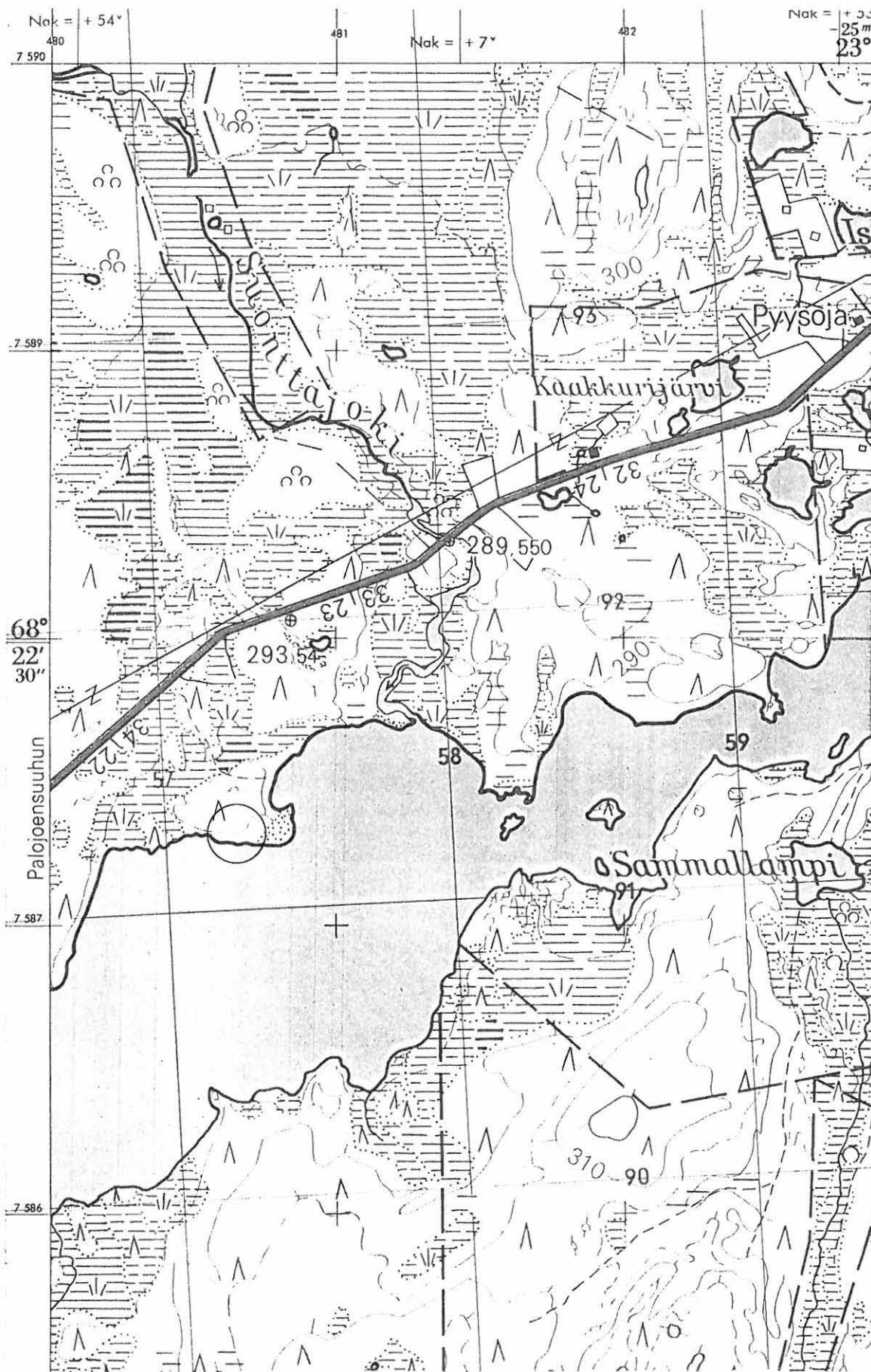
0 1 2 m

PIIRT. P. Halinen

~ kohouman raja
○ pinnalle näkyvä kivi

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

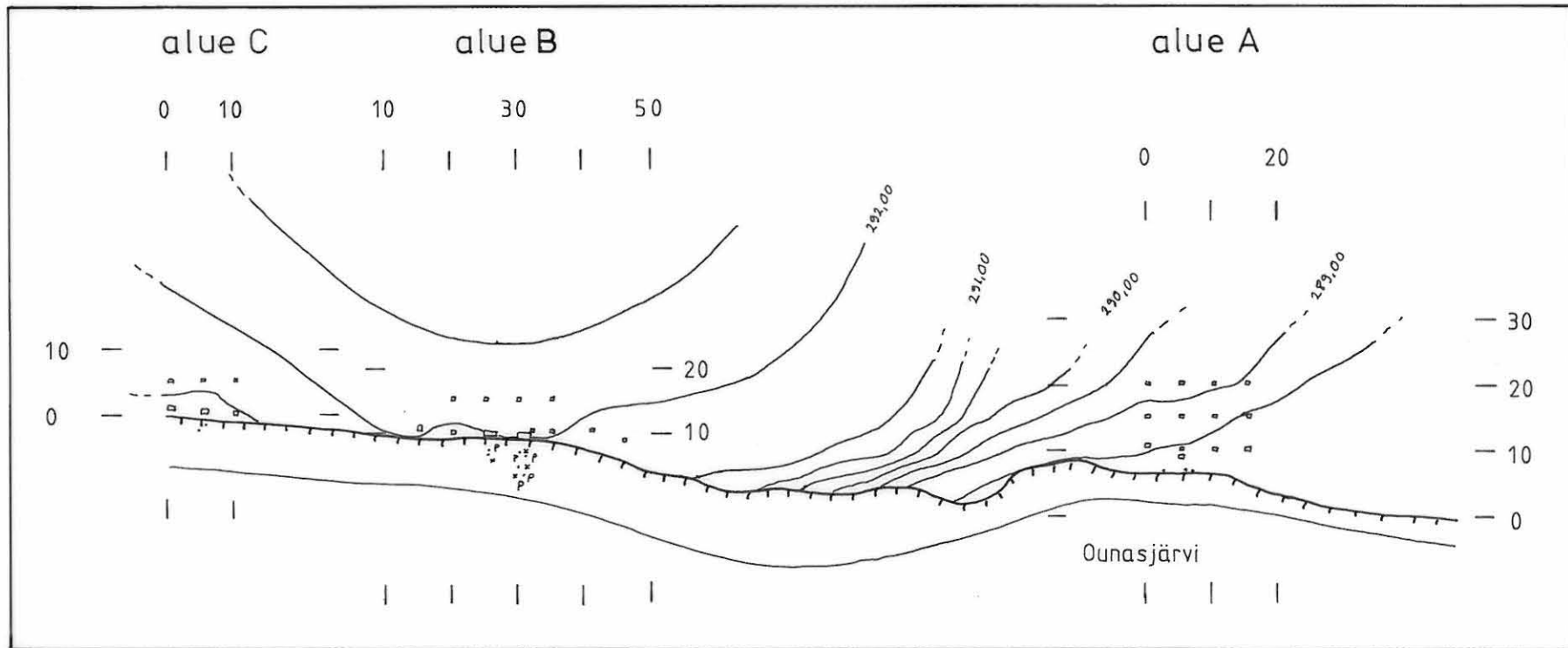
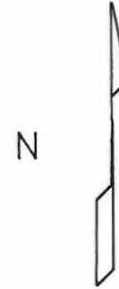
P. HALINEN 1991

Yleiskartta
MK 1:1000

0 10 20 30

PIIRT. P. Halinen

- x kvartsia
- palanut kivi
- p palanutta luuta
- koekuoppa

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

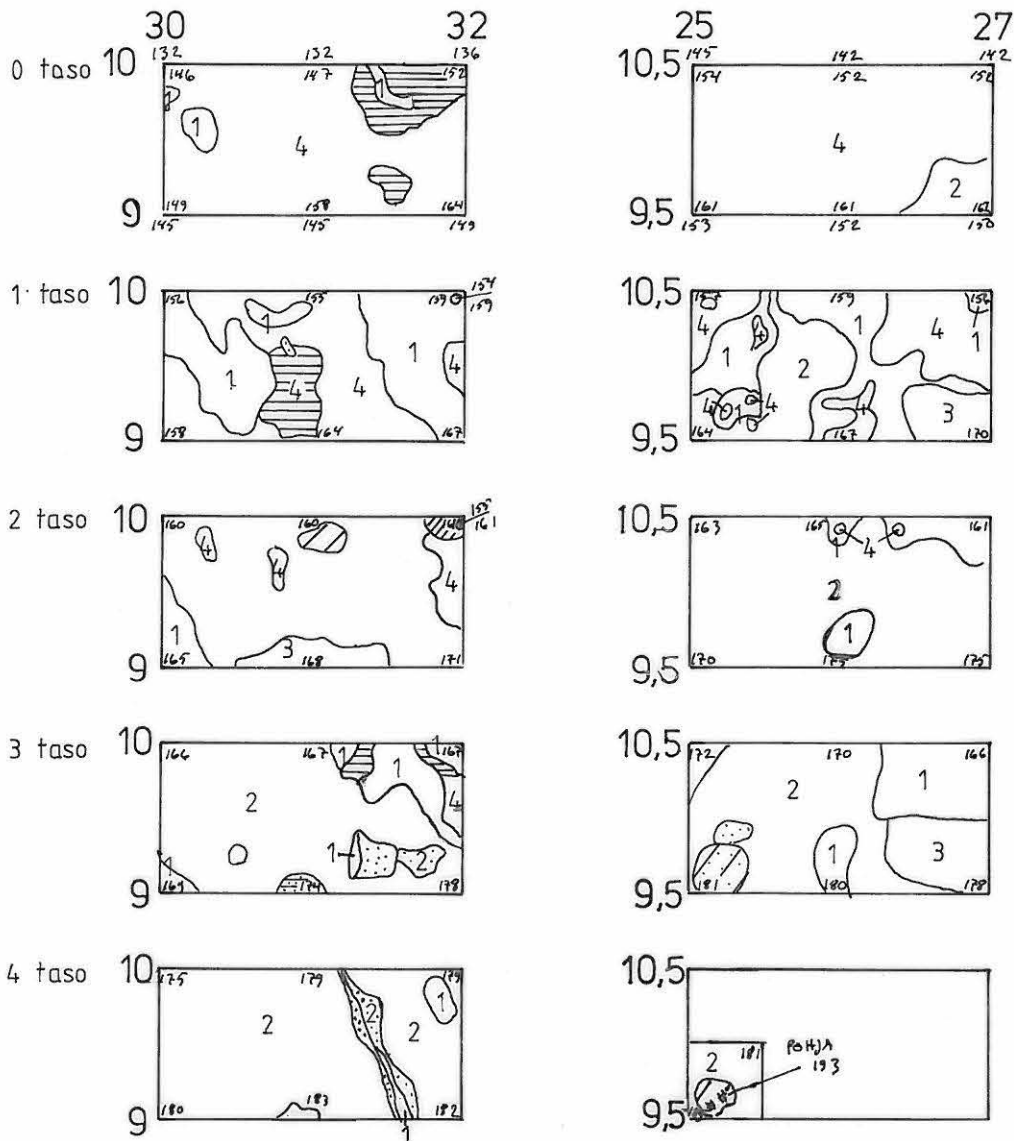
P. HALINEN 1991

TASOT 0, 1, 2, 3, 4; alue B
MK 1:50

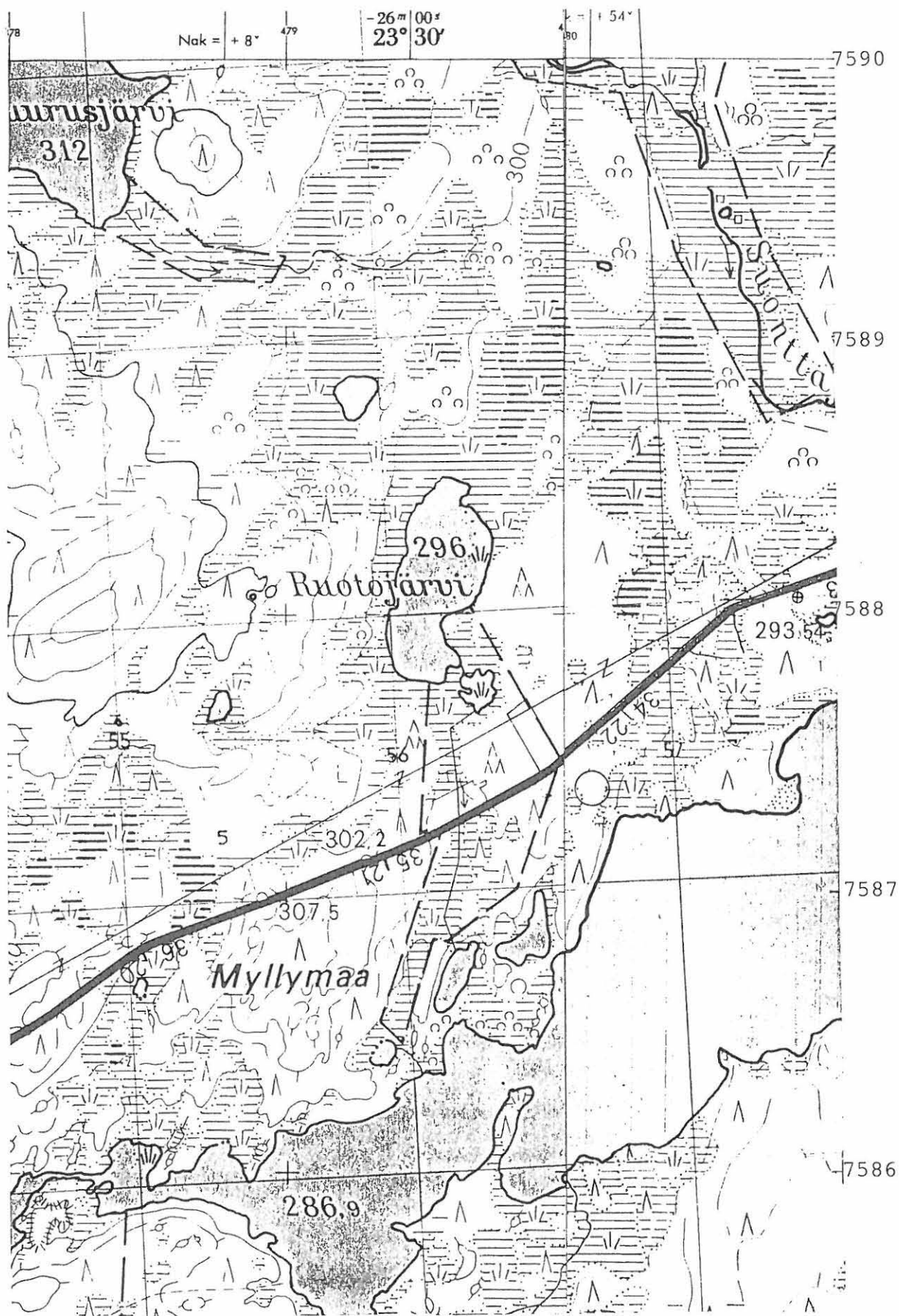

KP=174=291,97
PIIRT. P. Halinen

///	likamaa	1	ruskea hiekka
//	vaalea likamaa	2	vaalean ruskea hiekka
≡	punainen hiekka	3	keltainen hiekka
⋯	hiili	4	huuhtoutunut hiekka
**	noki		

ENONTEKIÖ 200 SUONTTAJOKI W 3

Ote top. kartoista 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
2813 04 MUOTKAJÄRVI, Helsinki 1969

○ kohde

ENONTEKIÖ 200 SUONTTAJOKI W 3

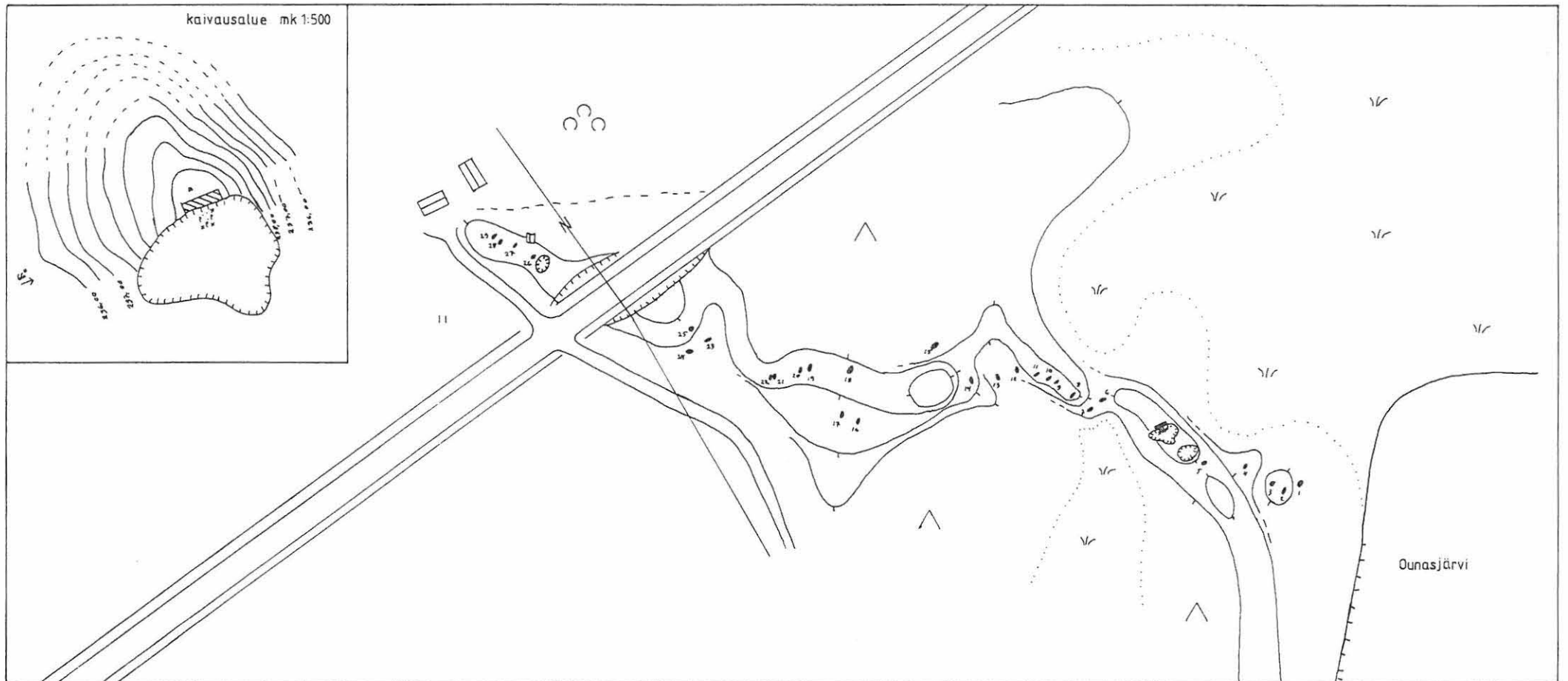
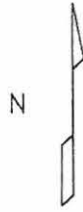
P. HALINEN 1991

Yleiskartta
MK 1:2000

0 10 20 30

PIIRT. P. Halinen

- x kvartsia
- p palanutta luuta
- palanut kivi
- pyyntikuoppa

ENONTEKIÖ 200 SUONTTAJOKI W 3

P. HALINEN 1991

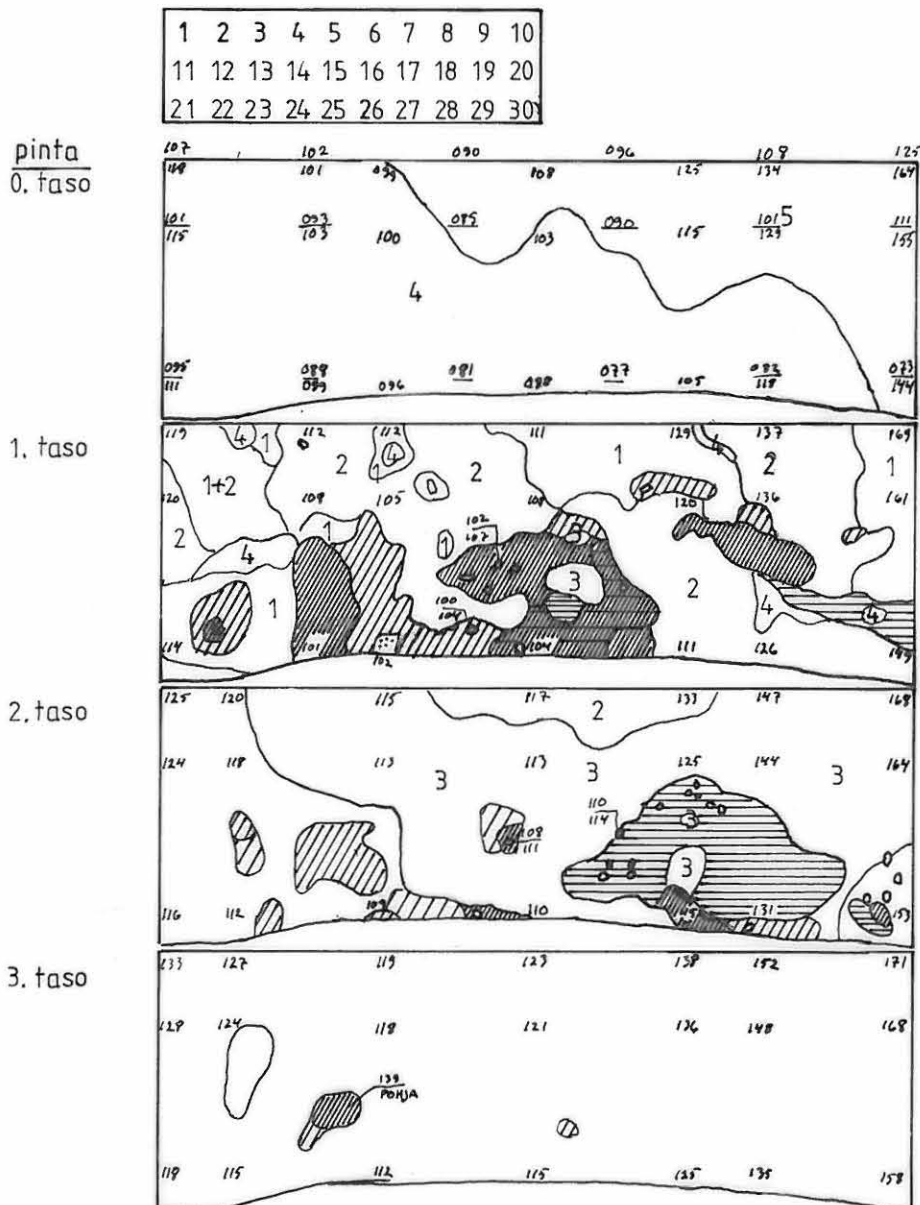
TASOT 0,1,2,3
MK 1:50

0 1 2 m

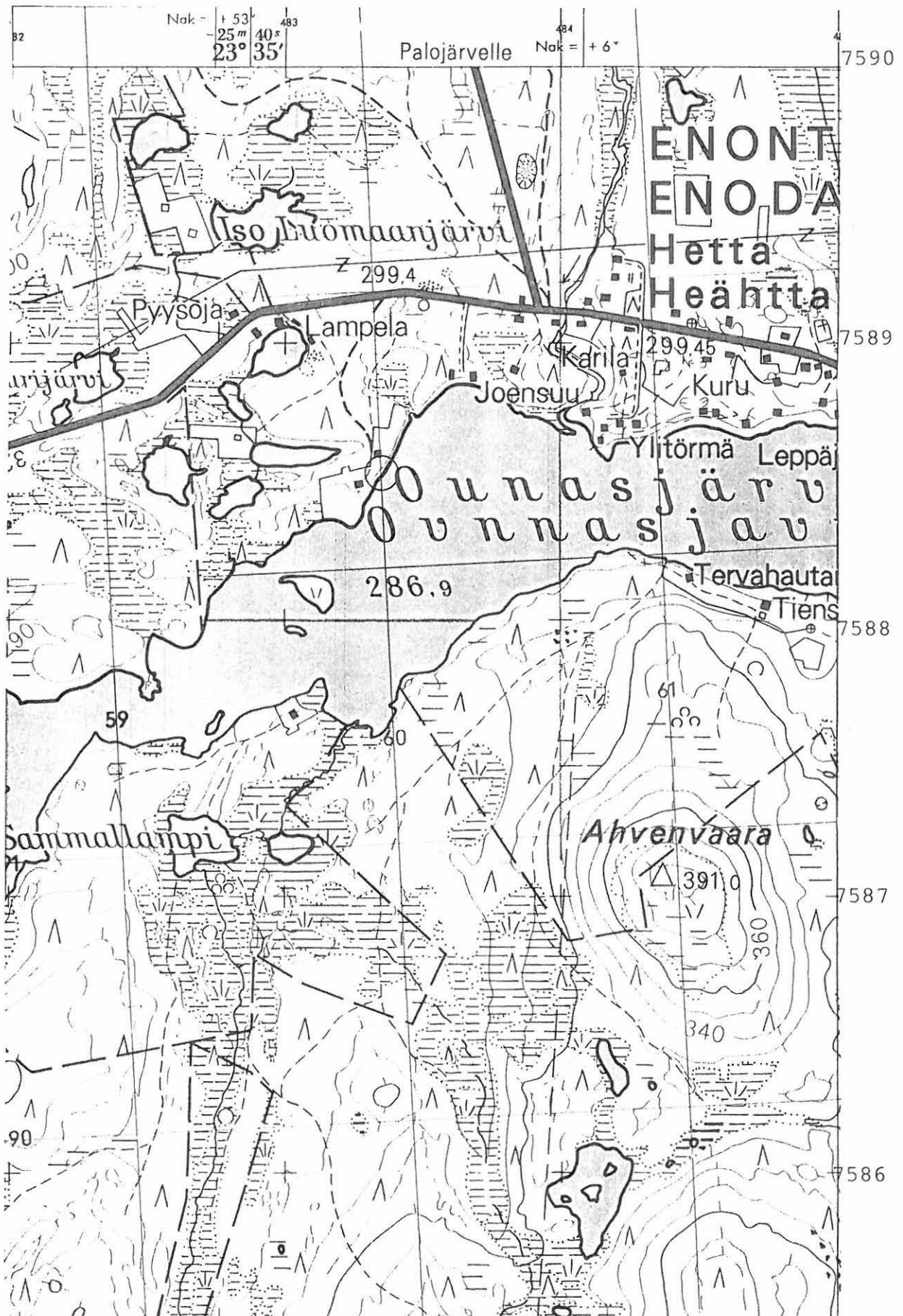
KP= 115 = 299,69 m
PIIRT. P. Halinen

////	tumma likamaa	**	hiili	3	keltainen hiekka
///	likamaa	o	noki	4	huuhtoutunut hiekka
///	vaalea likamaa	1	ruskea hiekka	5	erosiohiekka
≡	punainen hiekka	2	vaalean ruskea hiekka	o	kivi

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

P. HALINEN 1991

Yleiskartta

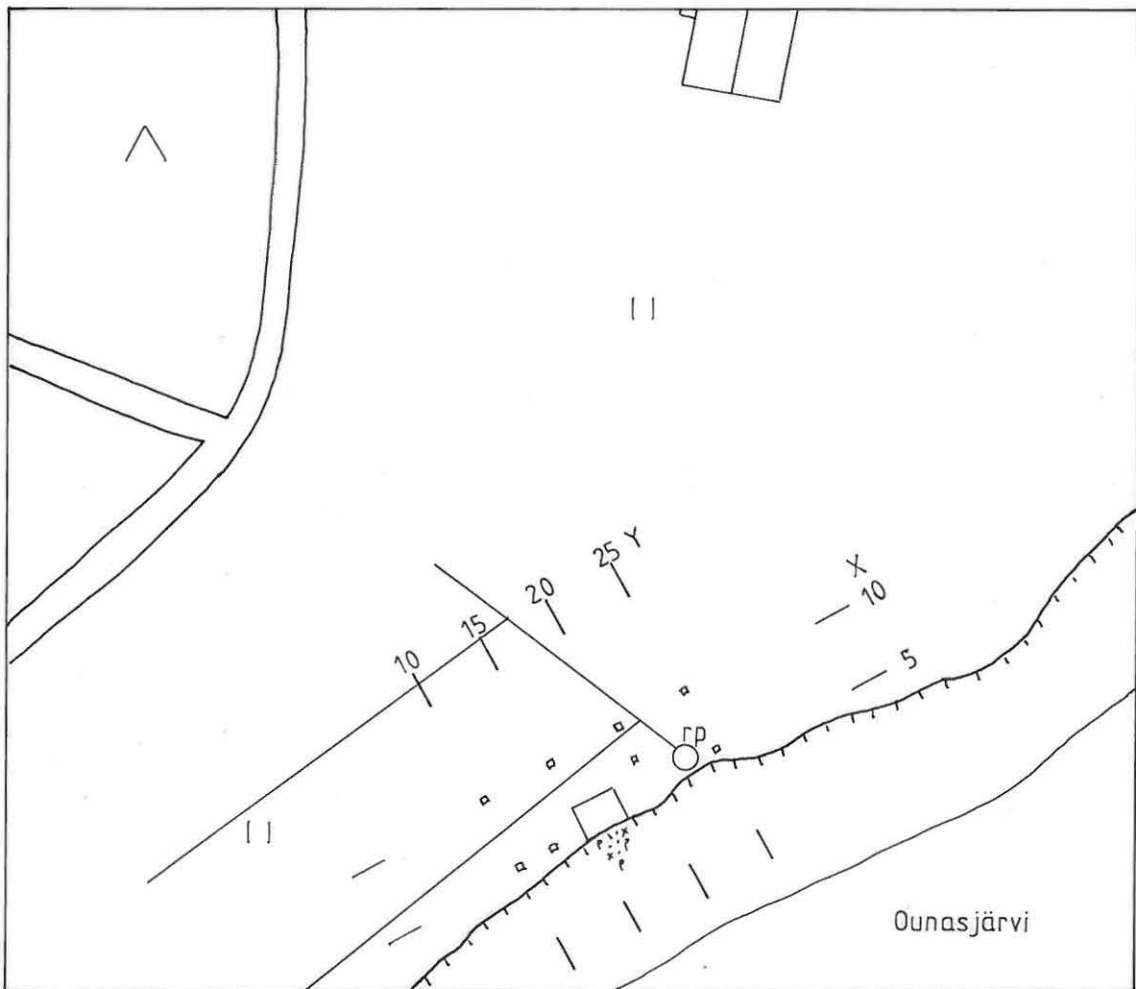
MK 1: 500

0 5 10 15

PIIRT. P. Halinen

- x kvartsia
- palanut kivi
- p palanutta luuta
- ▣ koekuoppa

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

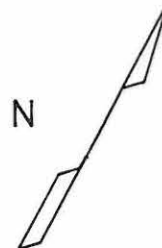
P. HALINEN 1991

TASOT 0,1,2,3,4

MK 1:50 KP=163=292,68 m

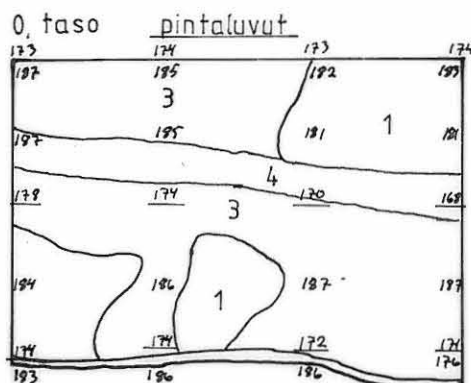
0 1 2 m

PIIRT. P. Halinen

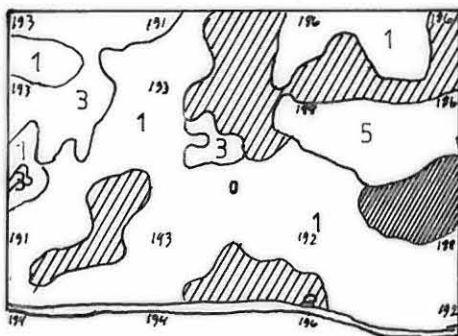

	tumma likamaa		noki	3	huuhtoutunut hiekka
	likamaa	1	ruskea hiekka	4	erosiohiekka
	punainen hiekka	2	vaalean ruskea hiekka	5	mullan sek. hiekka
•	kivi			6	puhdas vaalea hiekka

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24

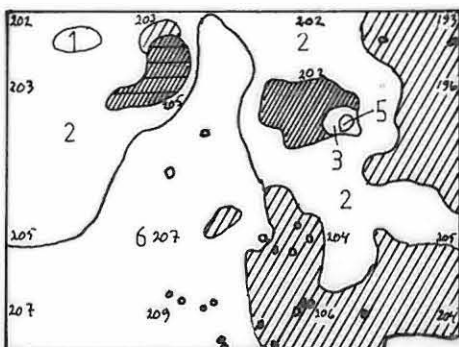
1. taso

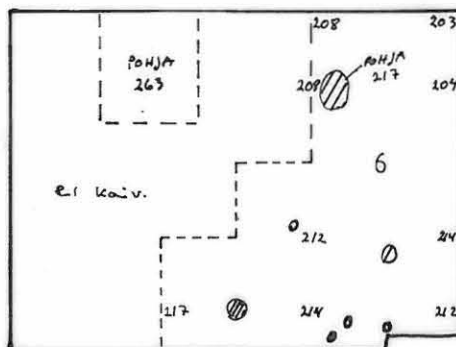
2. taso

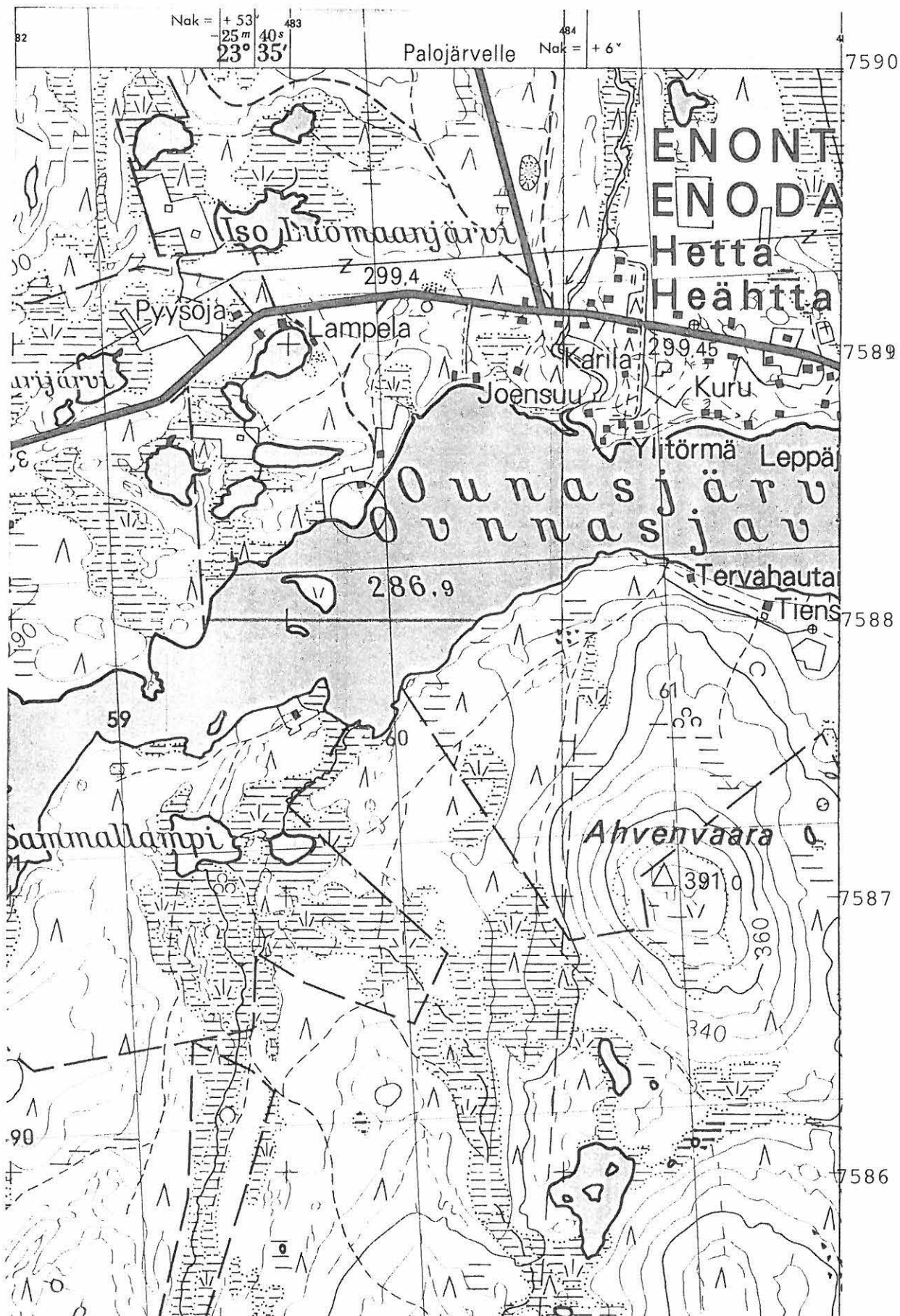
3. taso

4. taso

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

P. HALINEN 1991

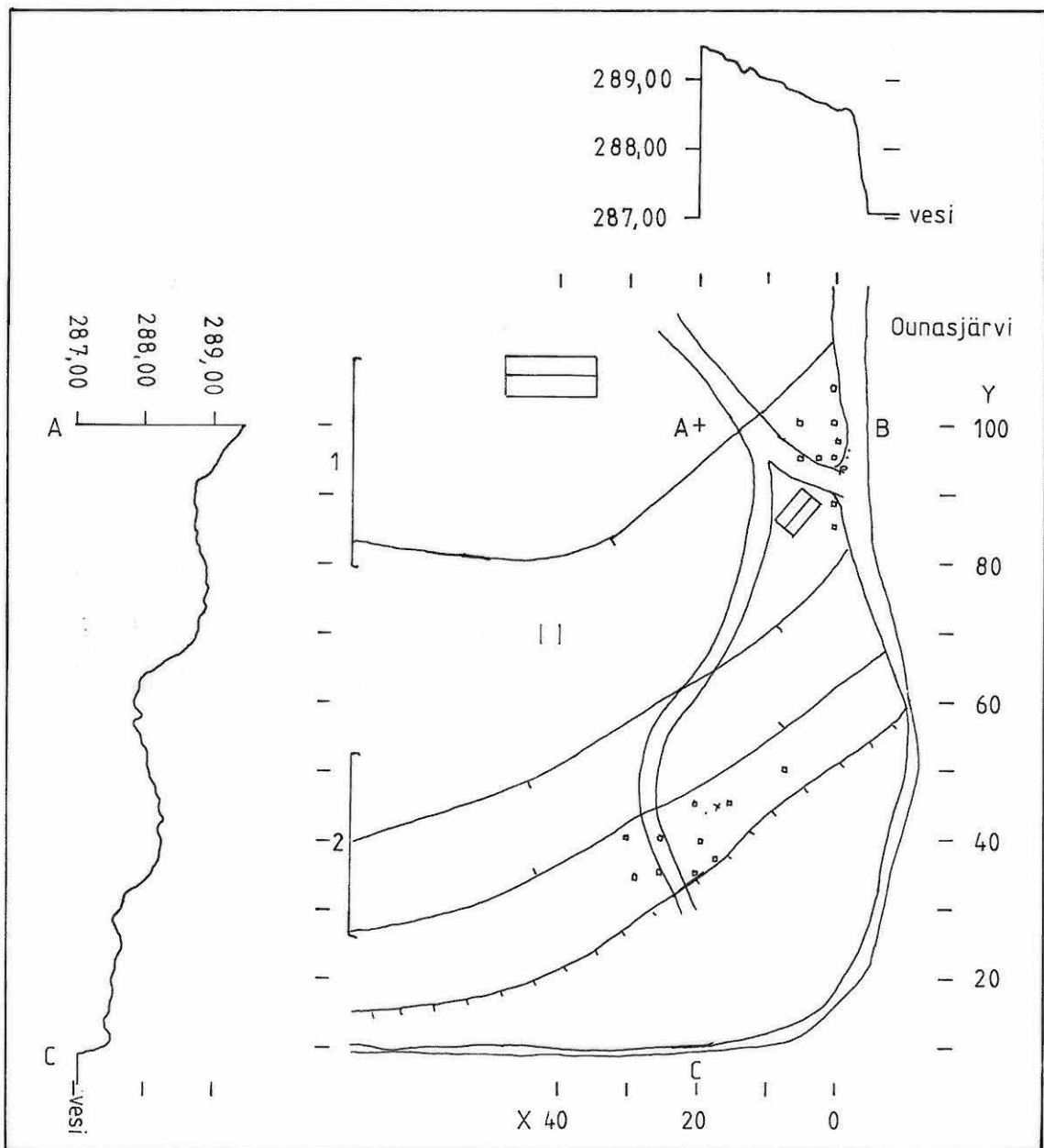
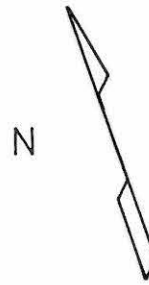
Yleiskartta

MK 1:1000

0 10 20 30

PIIRT.: P. Halinen

- kvartsi - iskos   x
- palanut kivi   ·
- palanutta luuta   p

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

P. HALINEN 1991

KOEKUOPPIEN TASOKARTTOJA

MK 1:50

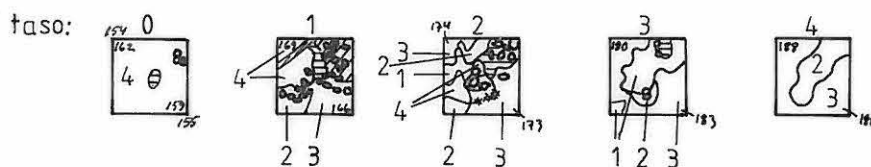
0 50 100 cm

KP=117=288,51 m

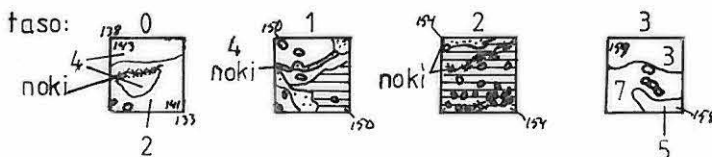
PIIRT. P. Halinen

////	likamaa	1	tumman ruskea hiekka	5	ruostehiekka
≡	punainen hiekka	2	ruskea hiekka	6	mullan sek. hiekka
*	hiili	3	vaalean ruskea hiekka	7	vaalea puhdas hiekka
∴	noki	4	huuhtoutunut hiekka	•	kivi

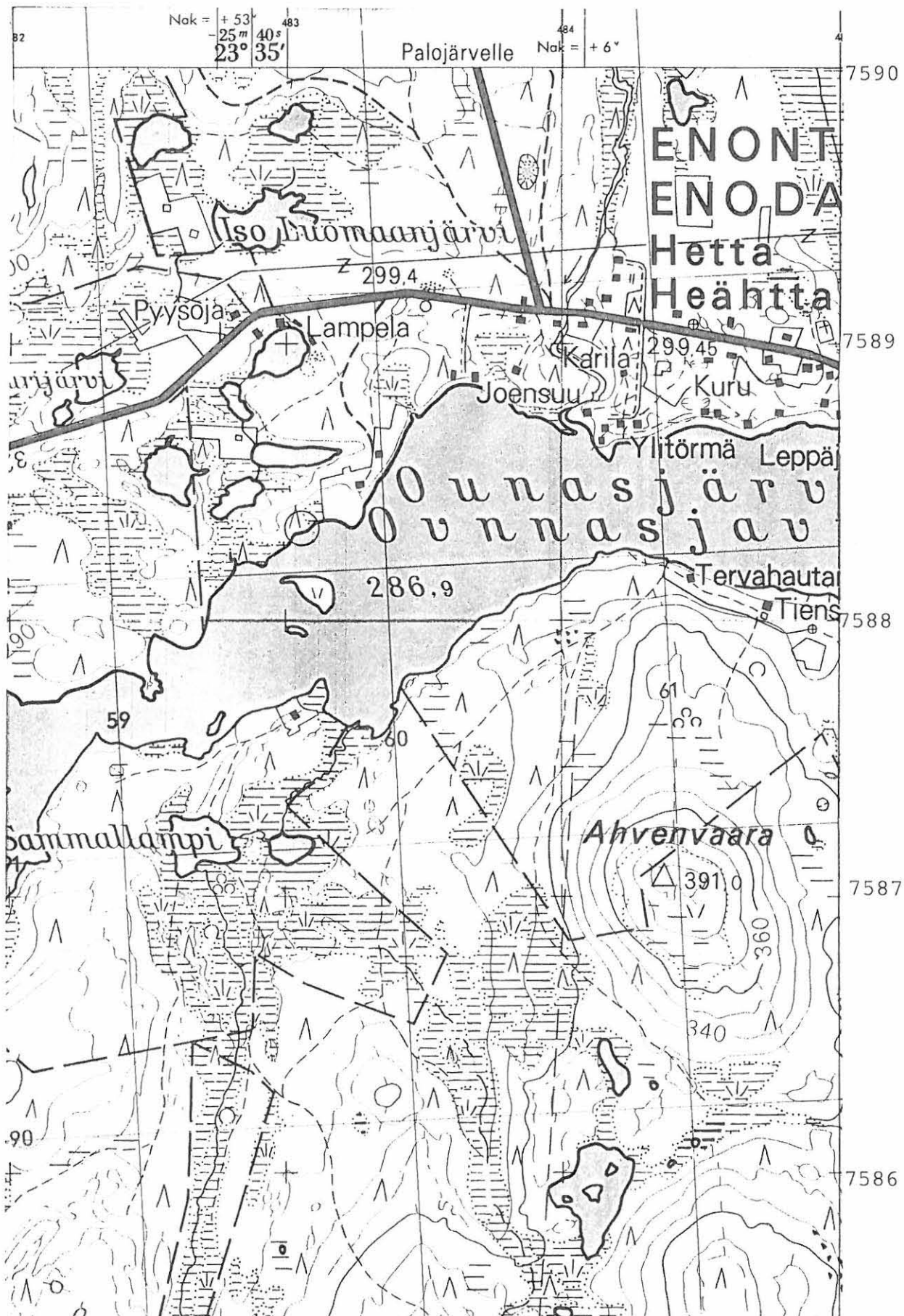
kk 0/95

kk 25/35

ENONTEKIÖ 203 OUNISTIEVA

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 203 OUNISTIEVA

P. HALINEN 1991

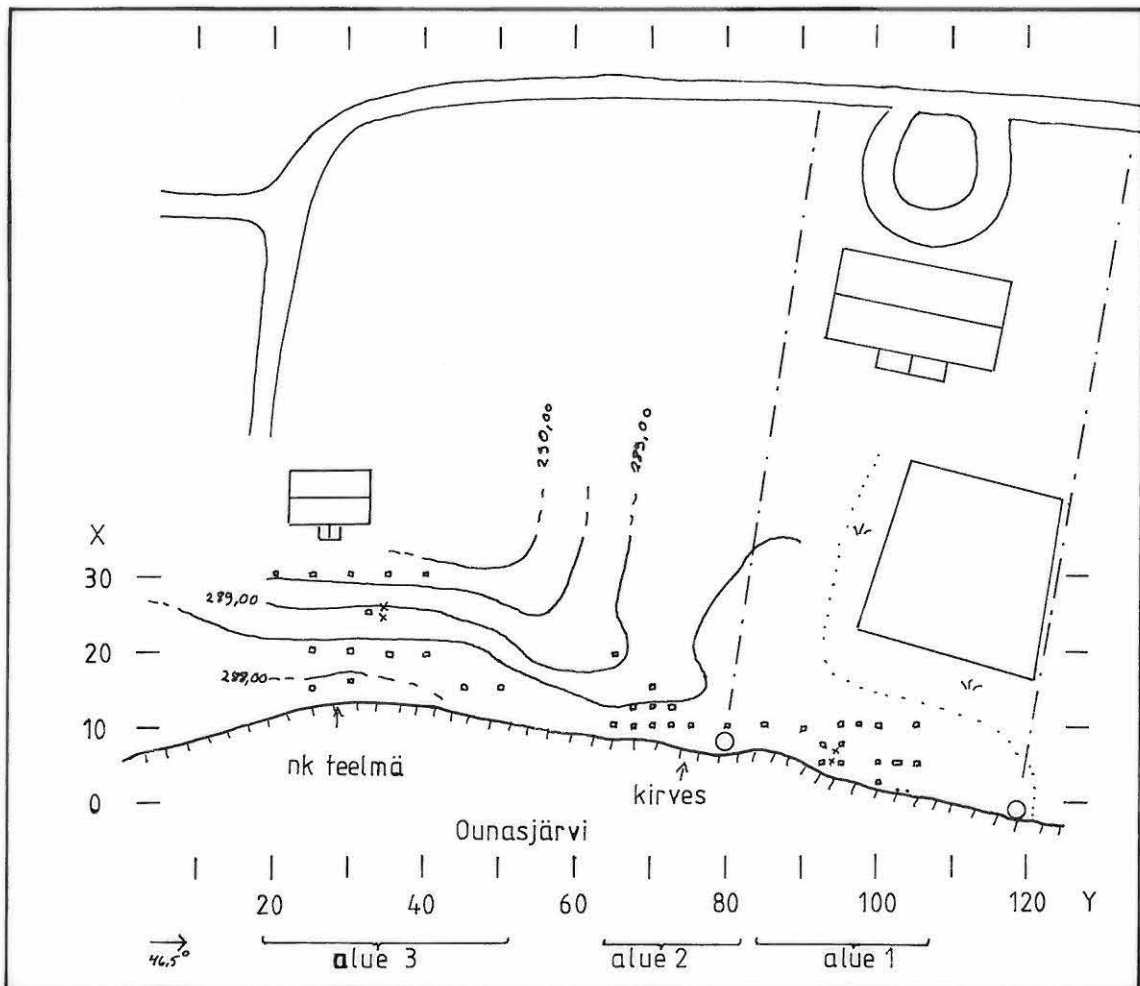
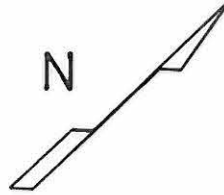
Yleiskartta

MK 1:1000

Piirt.: P. Halinen

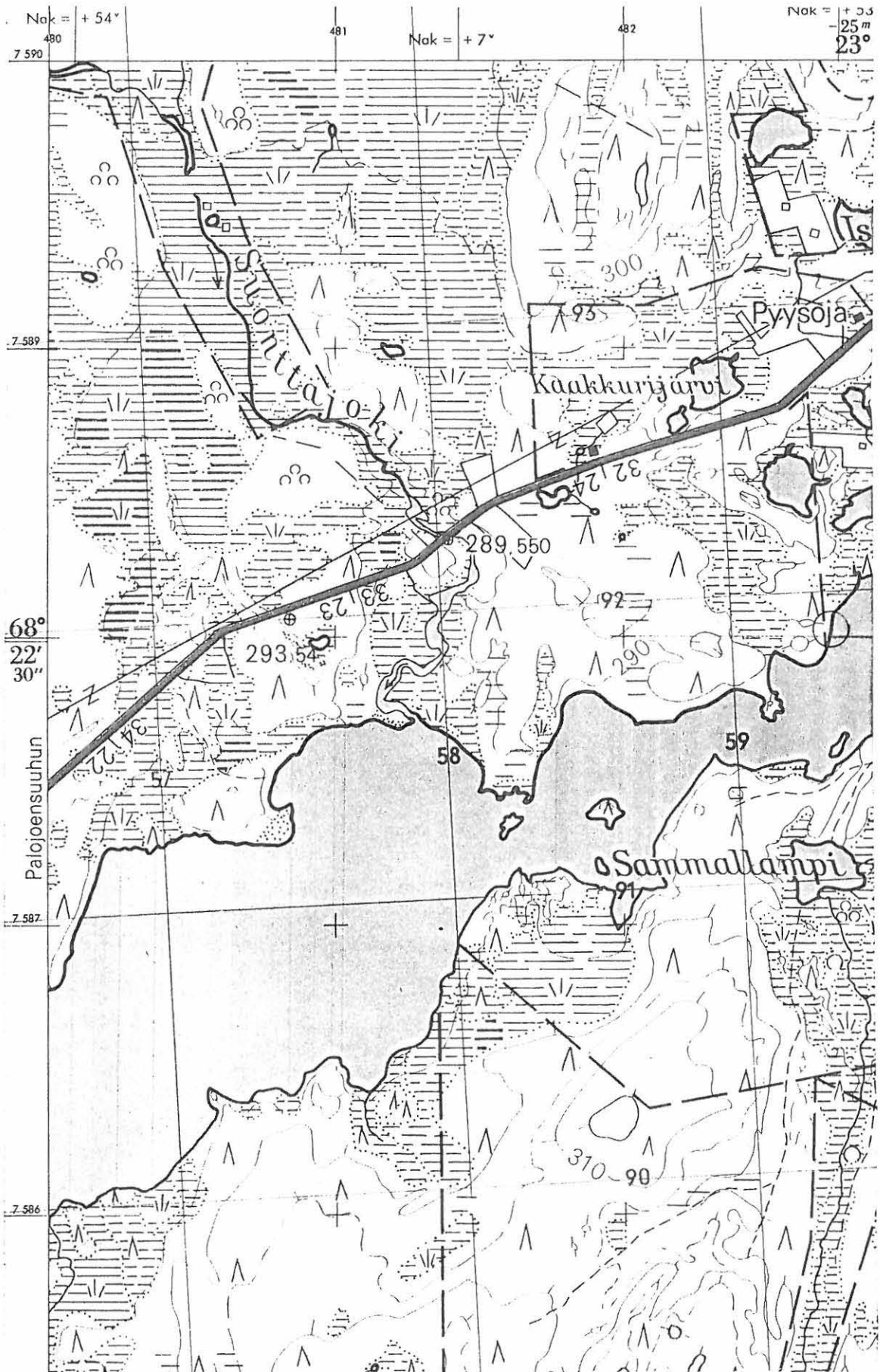
0 10 20 30 m

kvartsi-iskos   x
 palanut kivi   ·
 palanutta luuta   p

ENONTEKIÖ 204 SAHANIEMI

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

ENONTEKIÖ 204 SAHANIEMI

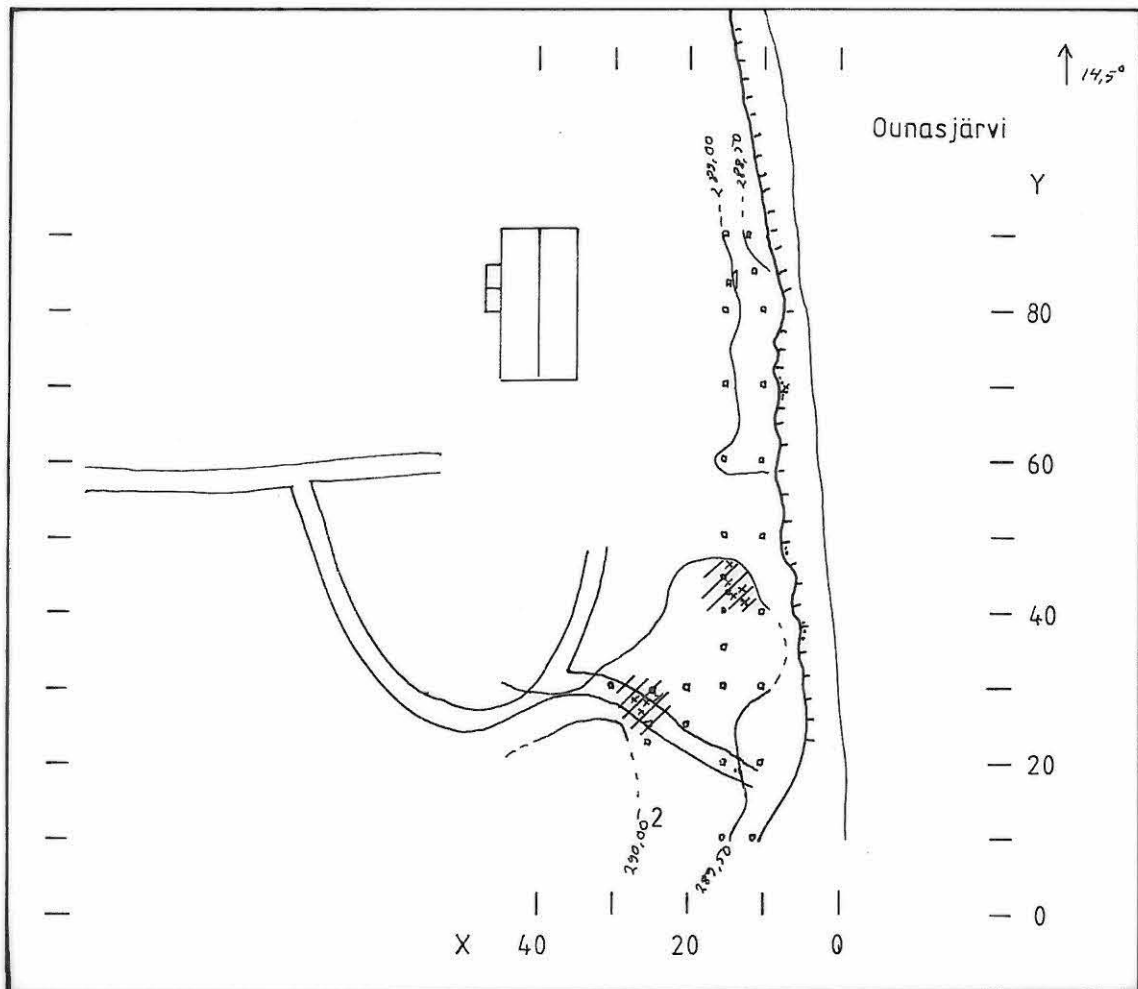
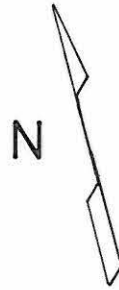
P. HALINEN 1991

Yleiskartta

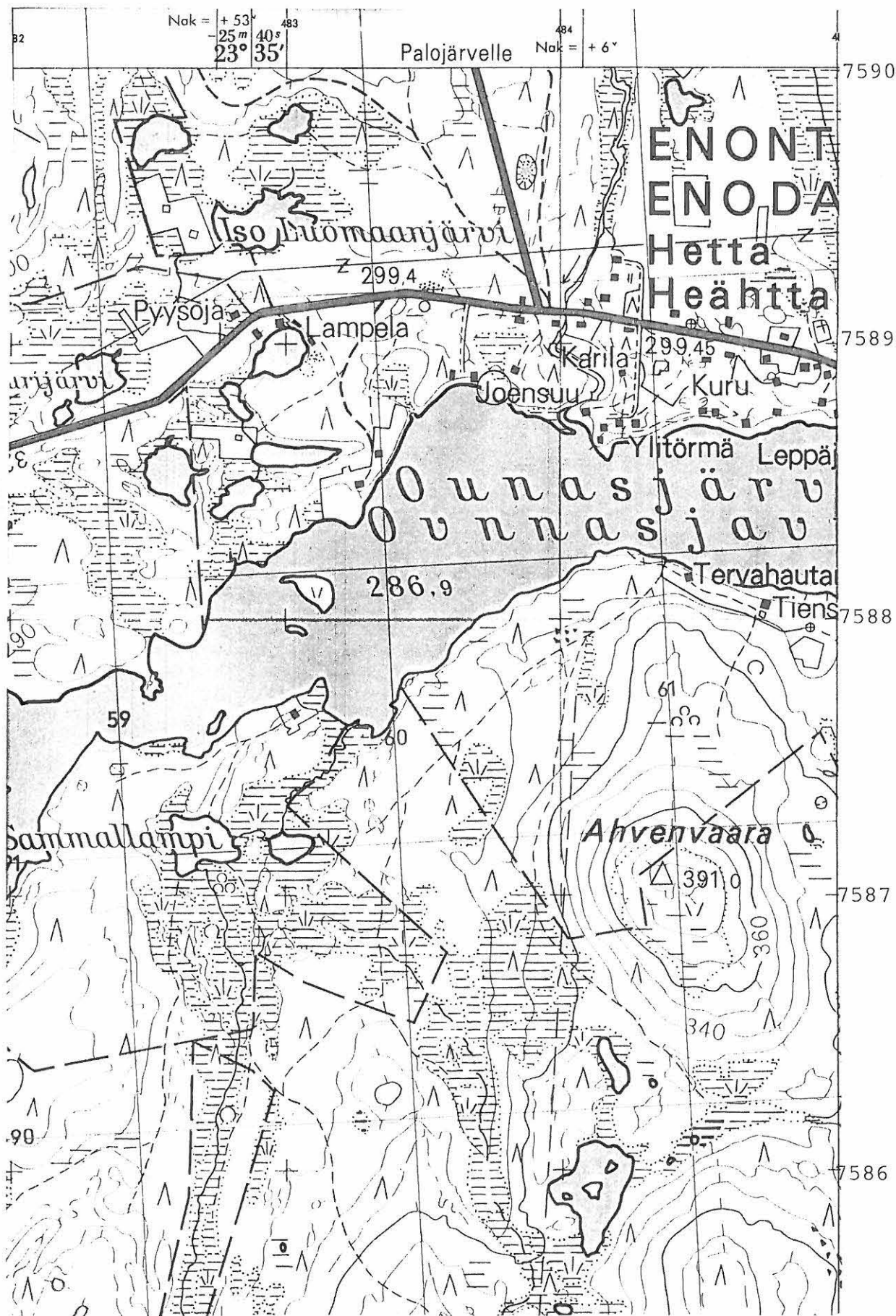
MK 1:1000 PIIRT.: P. Halinen

0 10 20 30 m

kvartsi-iskos	x
palanut kivi	.
palanutta luuta	p
koekuoppa	□
kivikautinen löytöalue	////
tulisija	1-2

ENONTEKIÖ 205 AHKUTIEVA

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
kohde

ENONTEKIÖ 205 AHKUTIEVA

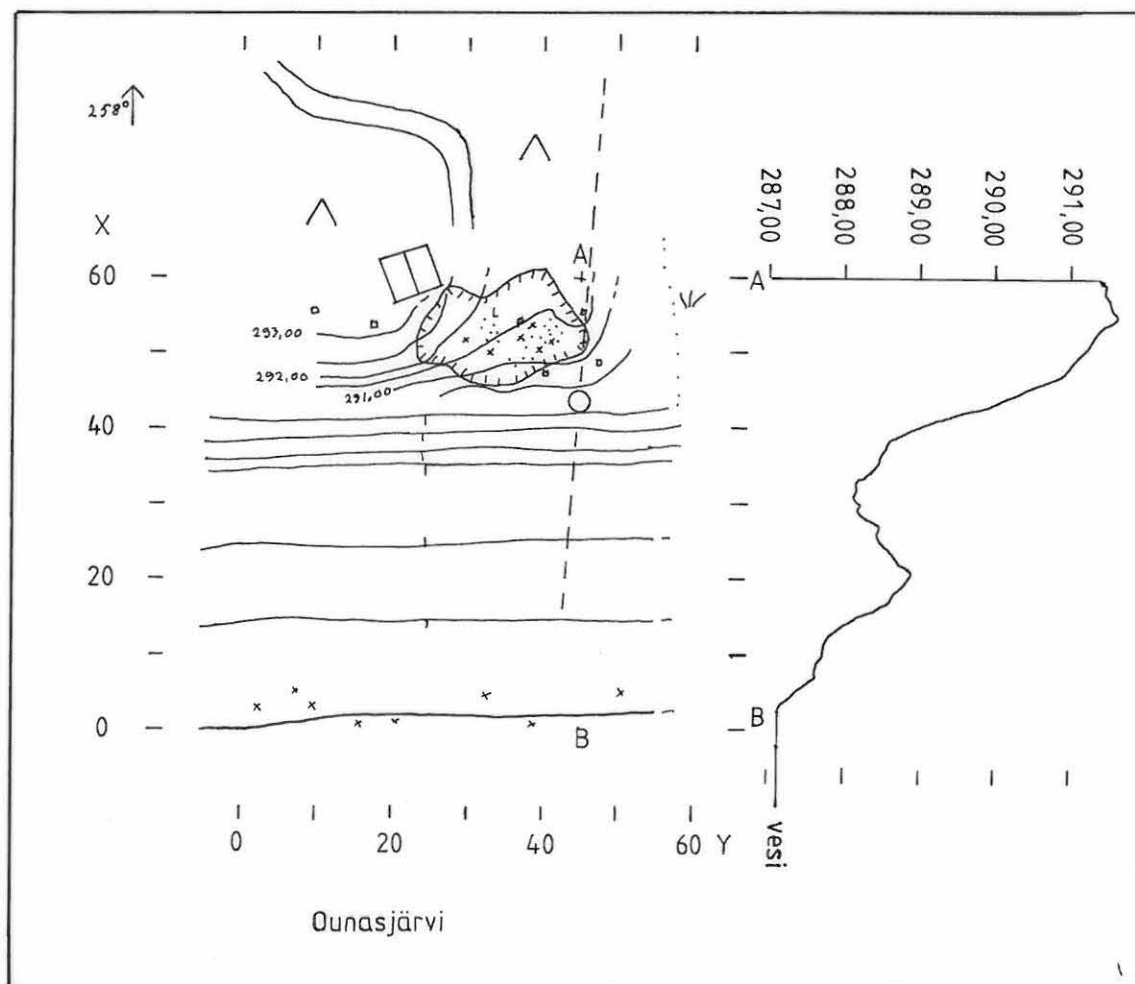
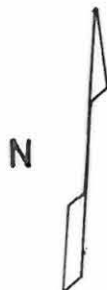
P. HALINEN 1991

Yleiskartta
MK 1:1000

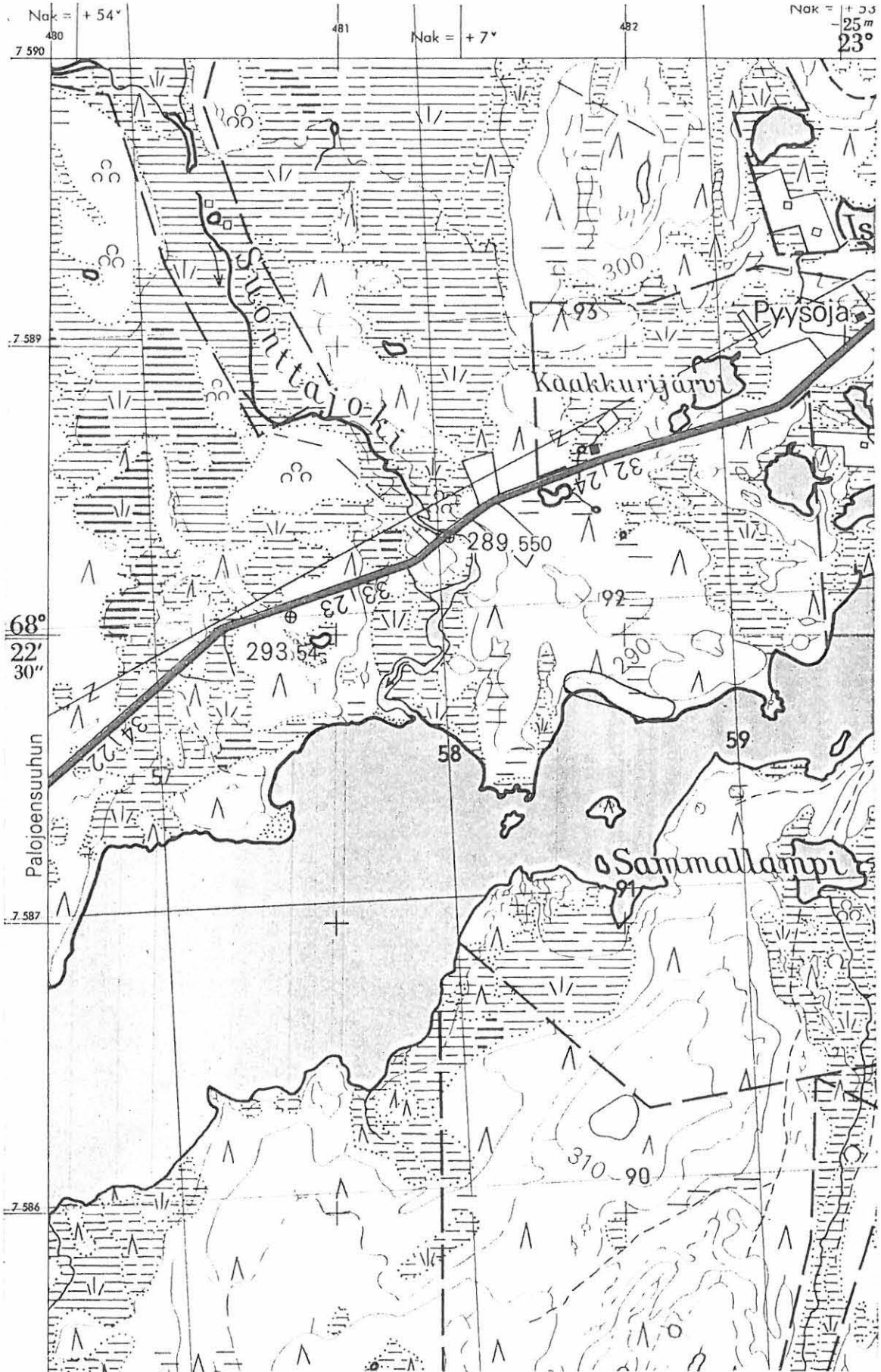
0 10 20 30

- x kvartsia
- palanut kivi
- p palanutta luuta
- L liuskefalta
- ▣ koekuoppa

ENONTEKIÖ 206 AITTALAHTI

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
○ kohde

ENONTEKIÖ 206 AITTALAHTI

P HALINEN 1991

Yleiskartta

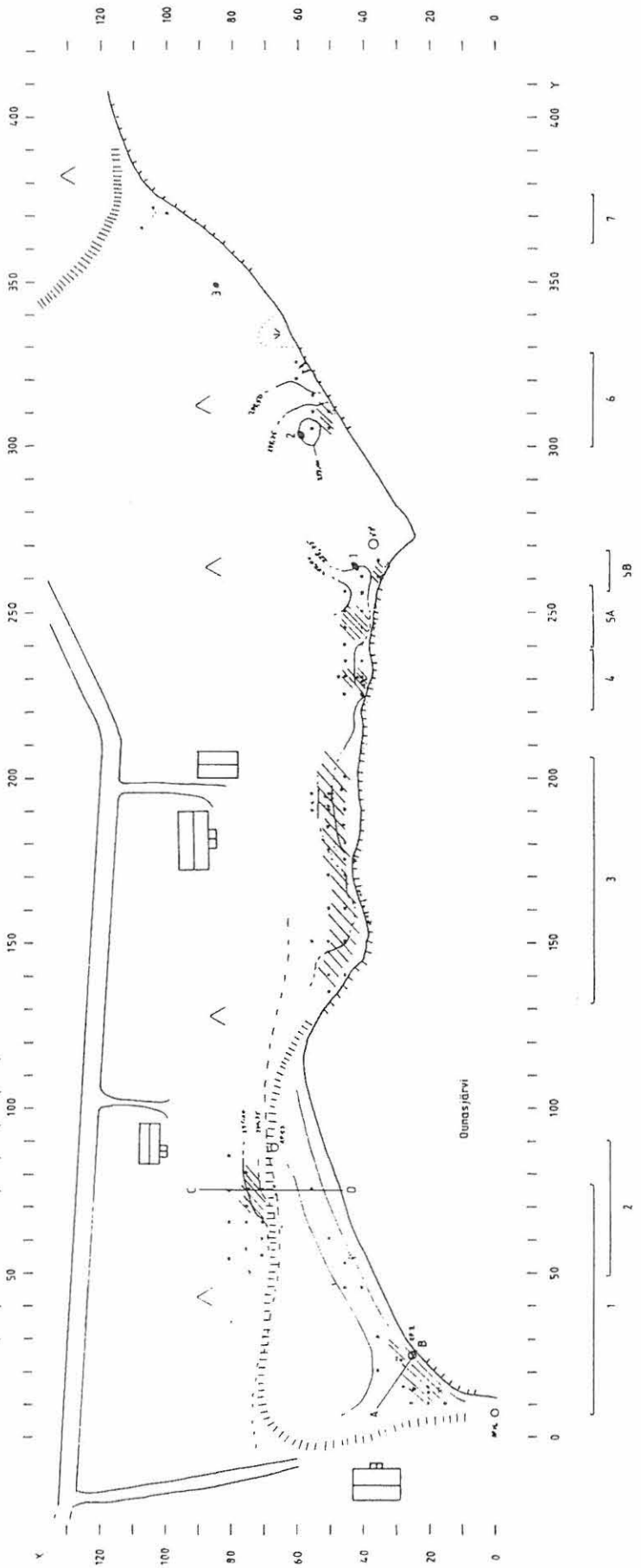
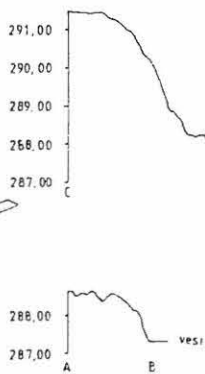
MK 1:1000

0 10 20 30

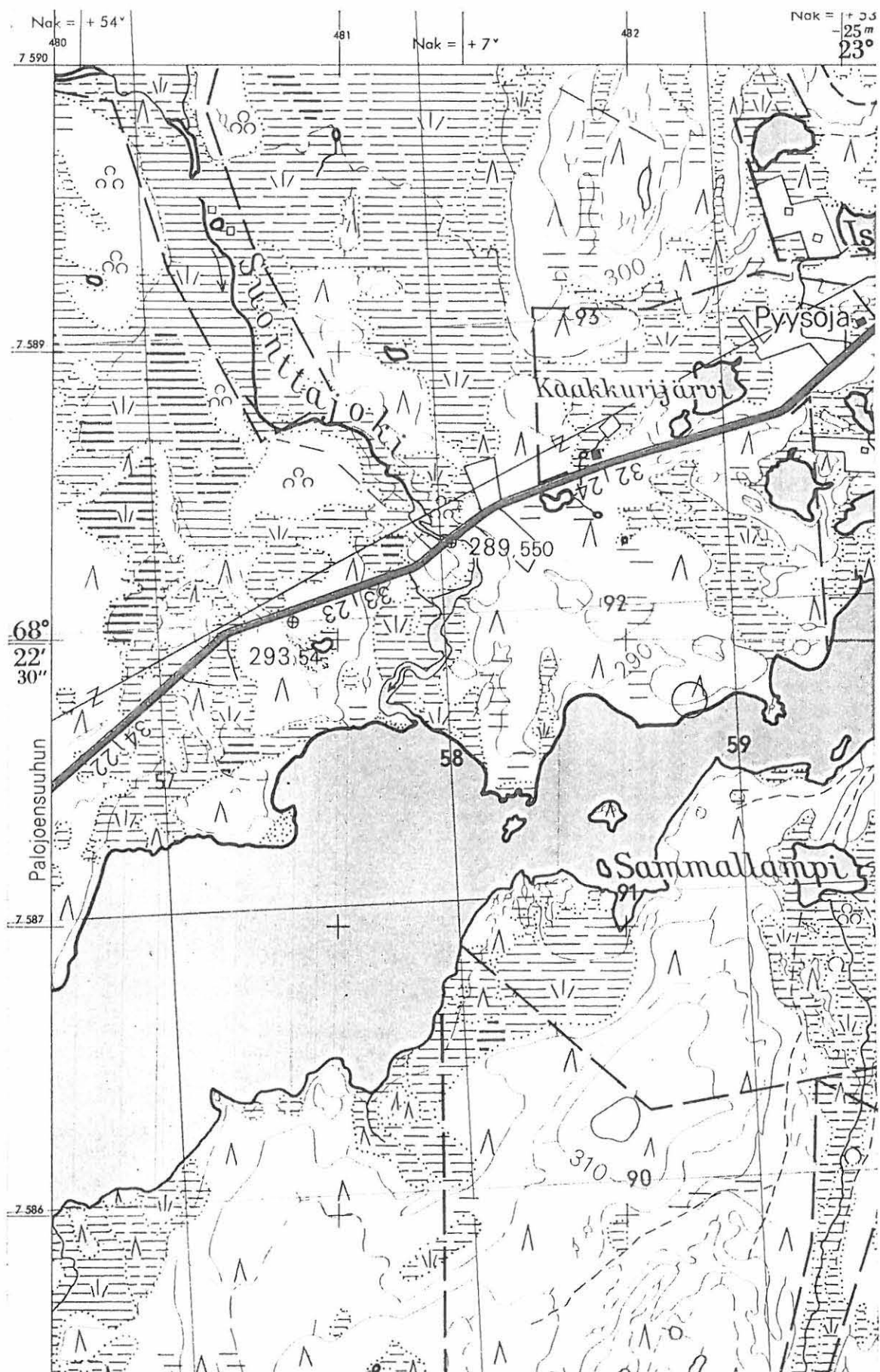
PIIRIT: P.Halinen

- x kvarteria
- p palamurta luufa
- palanut kivi
- kaakurapaa
- /// kivikautinen löytöalue
- |||| terassin raja

2115*

ENONTEKIÖ 207 SALMENKORVA

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 ○ kohde

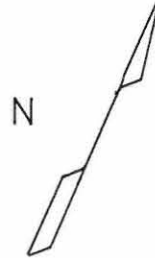
ENONTEKIÖ 207 SALMENKORVA

P. HALINEN 1991

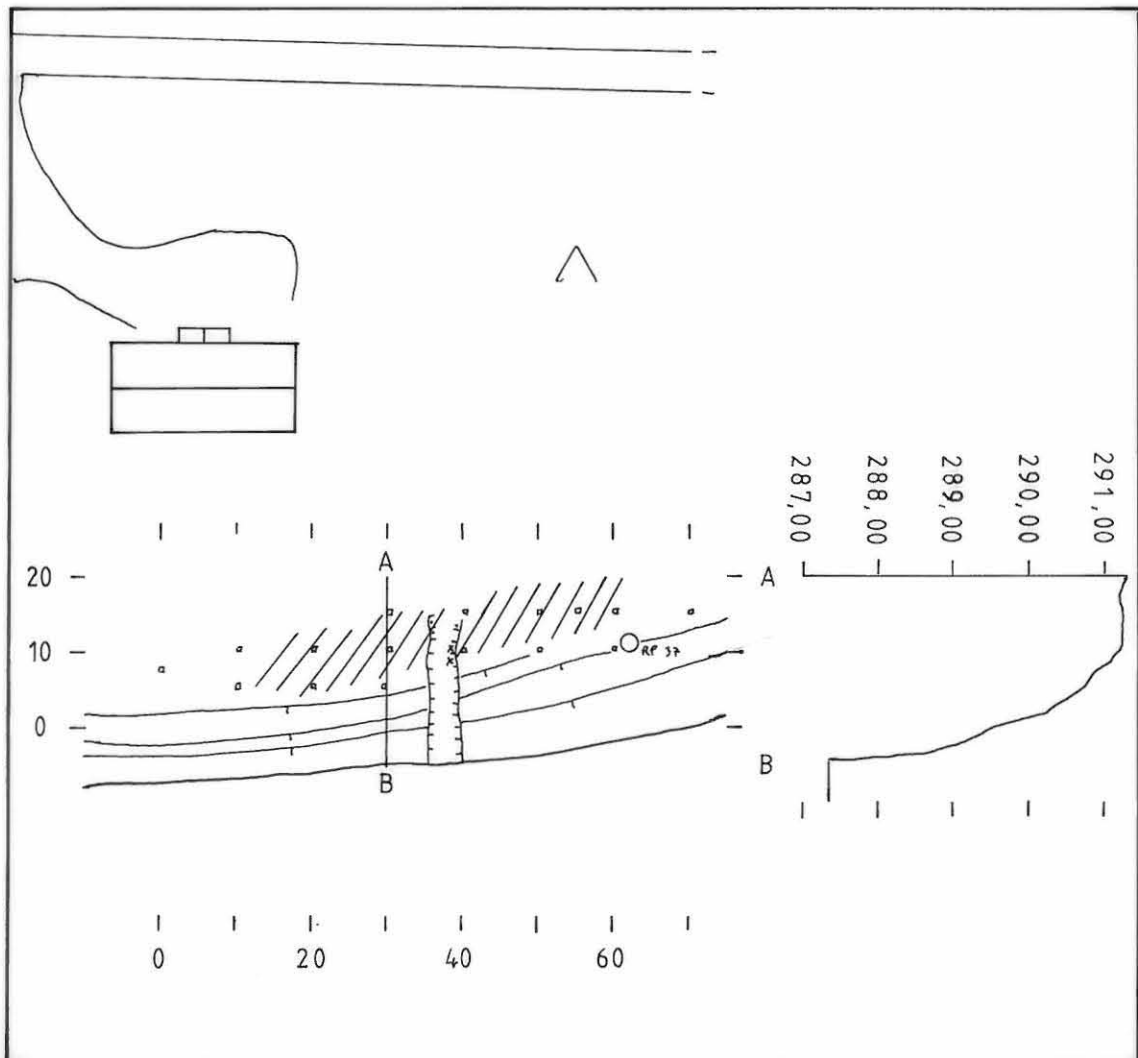
Yleiskartta
MK 1:1000

0 10 20 30

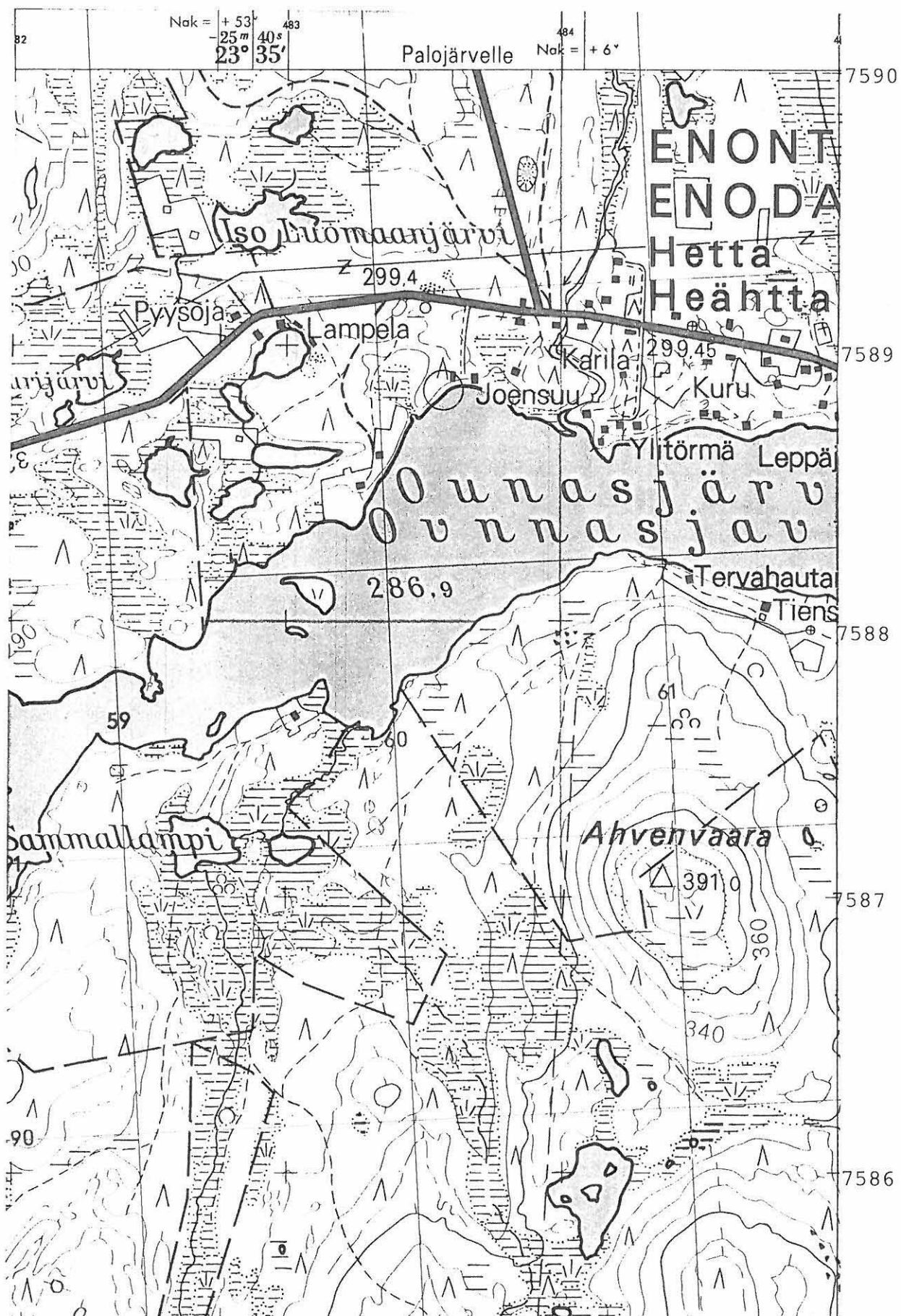
- x kvartsia
- palanut kivi
- ◻ koekuoppa
- /// kiviautinen löytöalue

↑114°

ENONTEKIÖ 208 VALKEAJÄRVI E

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969

kohde

ENONTEKIÖ 208 VALKEAJÄRVI E

P. HALINEN 1991

Yleiskartta

MK 1:1000

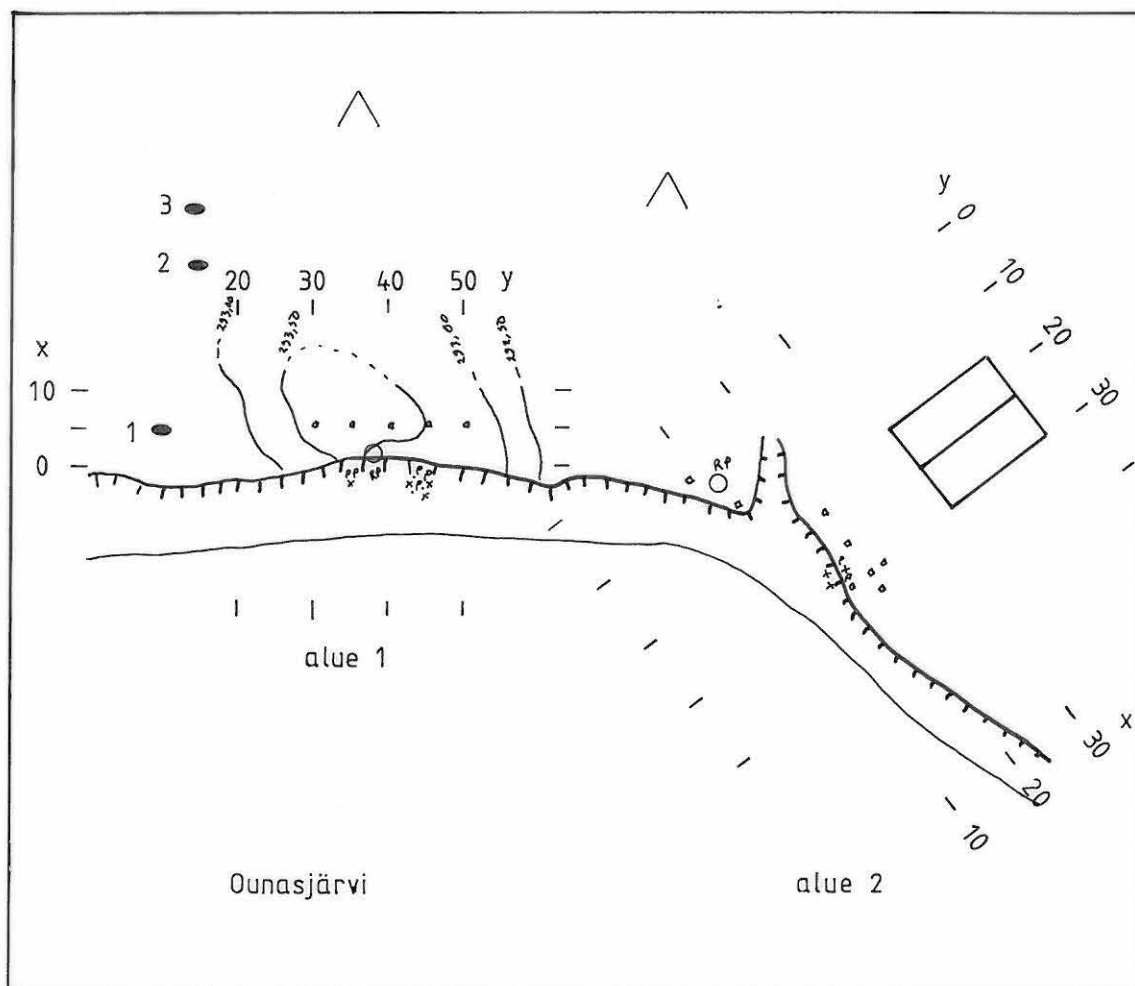
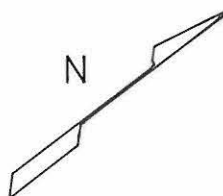
0 10 20 30

PIIRT. P. Halinen

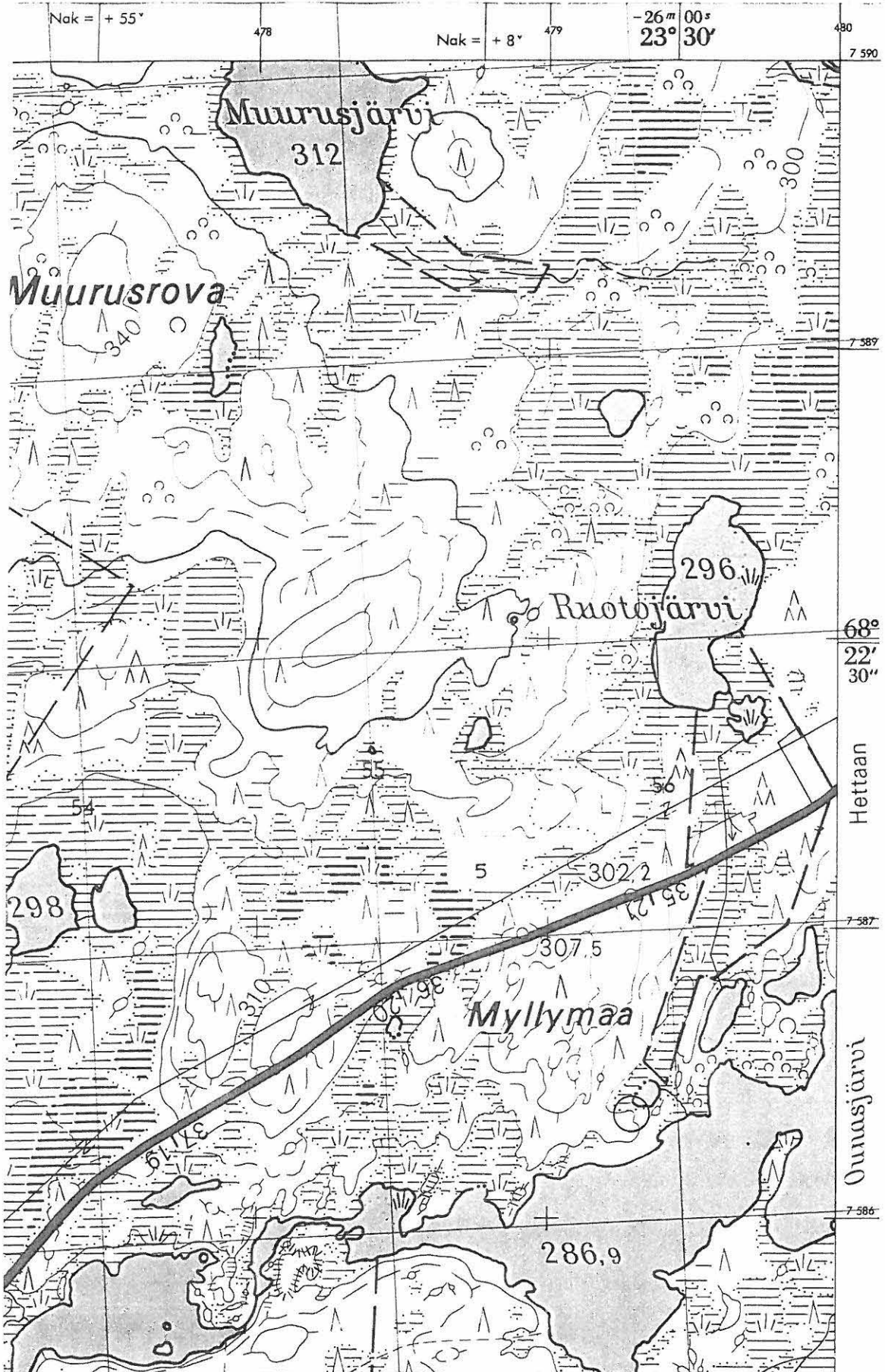
- x kvartsia
- p palanutta luuta
- palanut kivi
- koekuoppa
- pyyntikuoppa 1-3

↑ 307°

↗ 0,5°

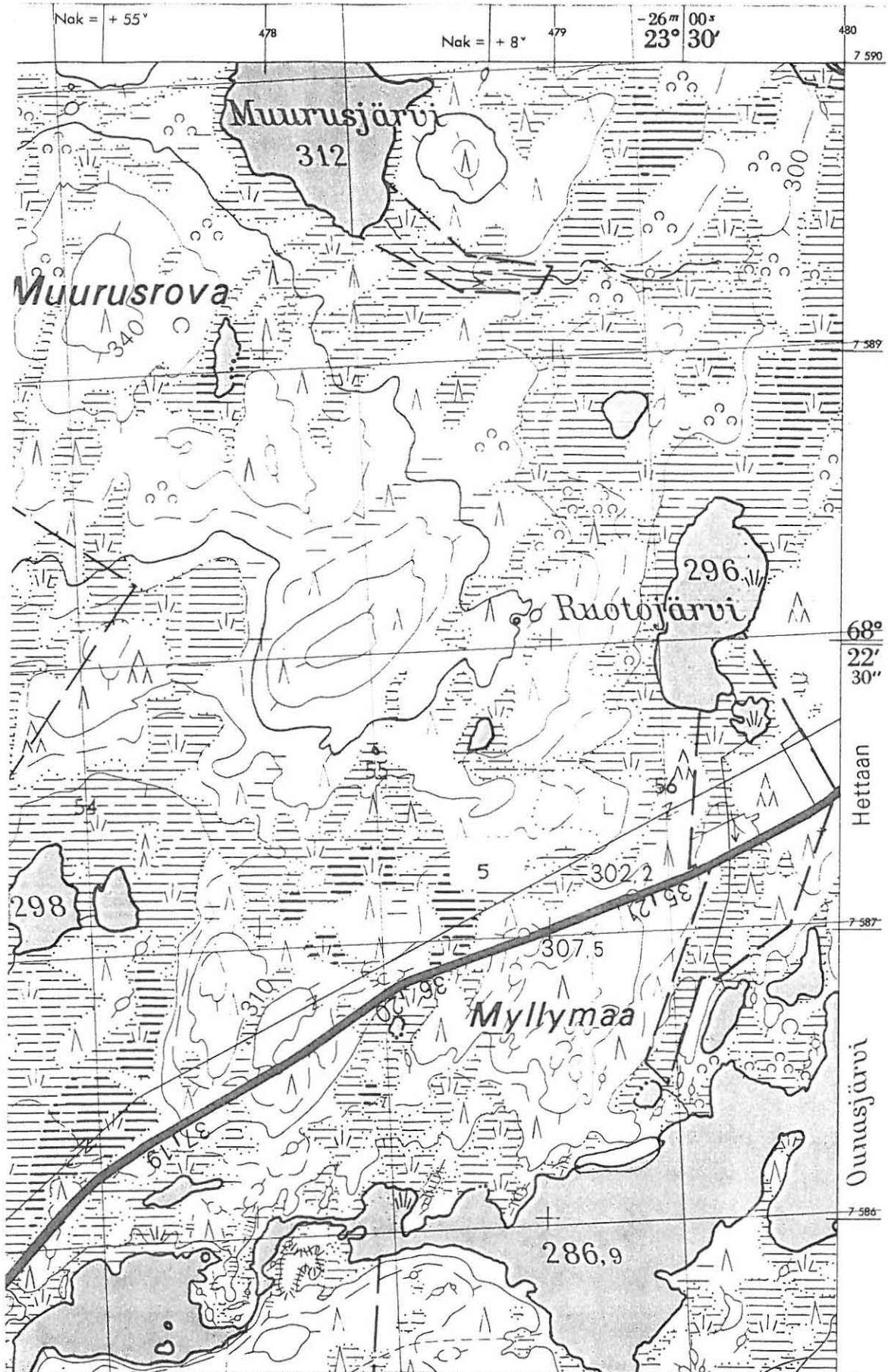

ENONTEKIÖ 209 MYLLYMAA 1

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 04 MUOTKAJÄRVI, Helsinki 1969
○ kohde

ENONTEKIÖ 210 MYLLYMAA 2

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 04 MUOTKAJÄRVI, Helsinki 1969
 ○ kohde

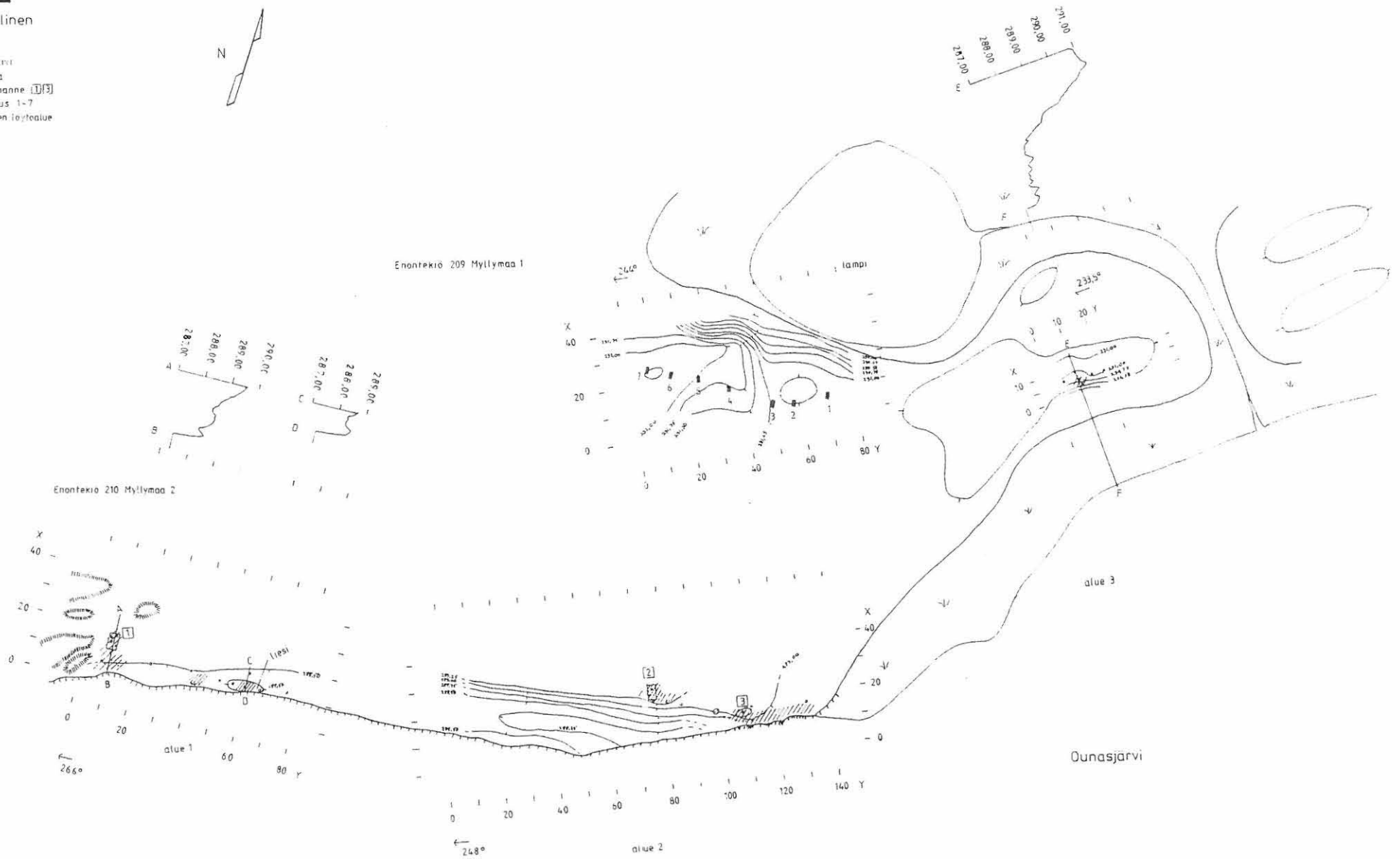
ENONTEKIÖ 209 MYLLYMAA 1
210 MYLLYMAA 2

P HALINEN 1991

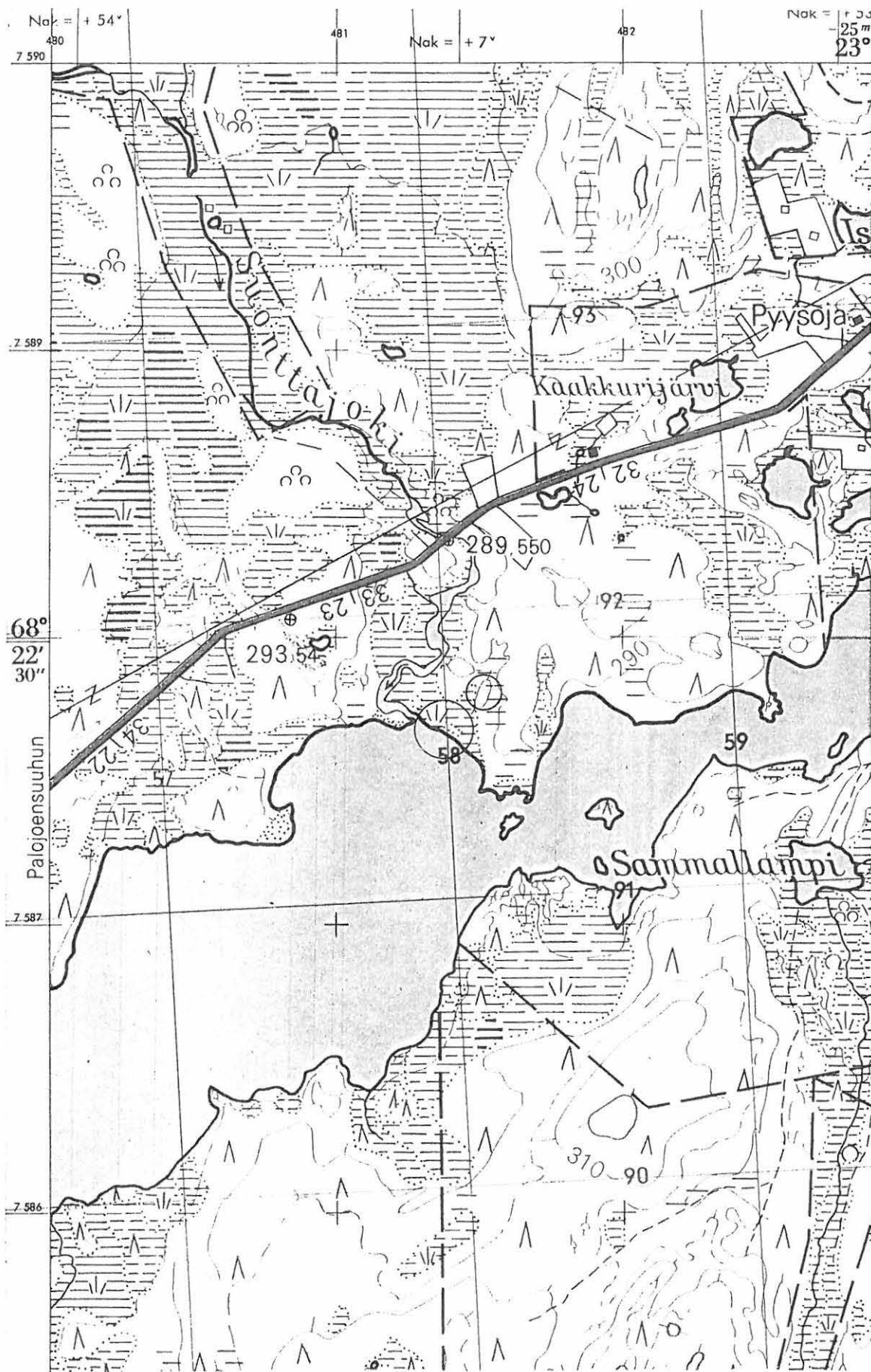
Yleiskartta
MK 1:1000
0 10 20 30 m

PIIRT. P Halinen

- x kvartssia
- palanut kivi
- keekuoppa
- asuinpaikka 1-3
- kivilatomus 1-7
- //// kivilatomus löylyalue

ENOTEKIÖ 211 SUONTTAJOENSUU E

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969

○ kohde

ENONTEKIÖ 211 SUONTTAJOENSUU E

P. HALINEN 1991

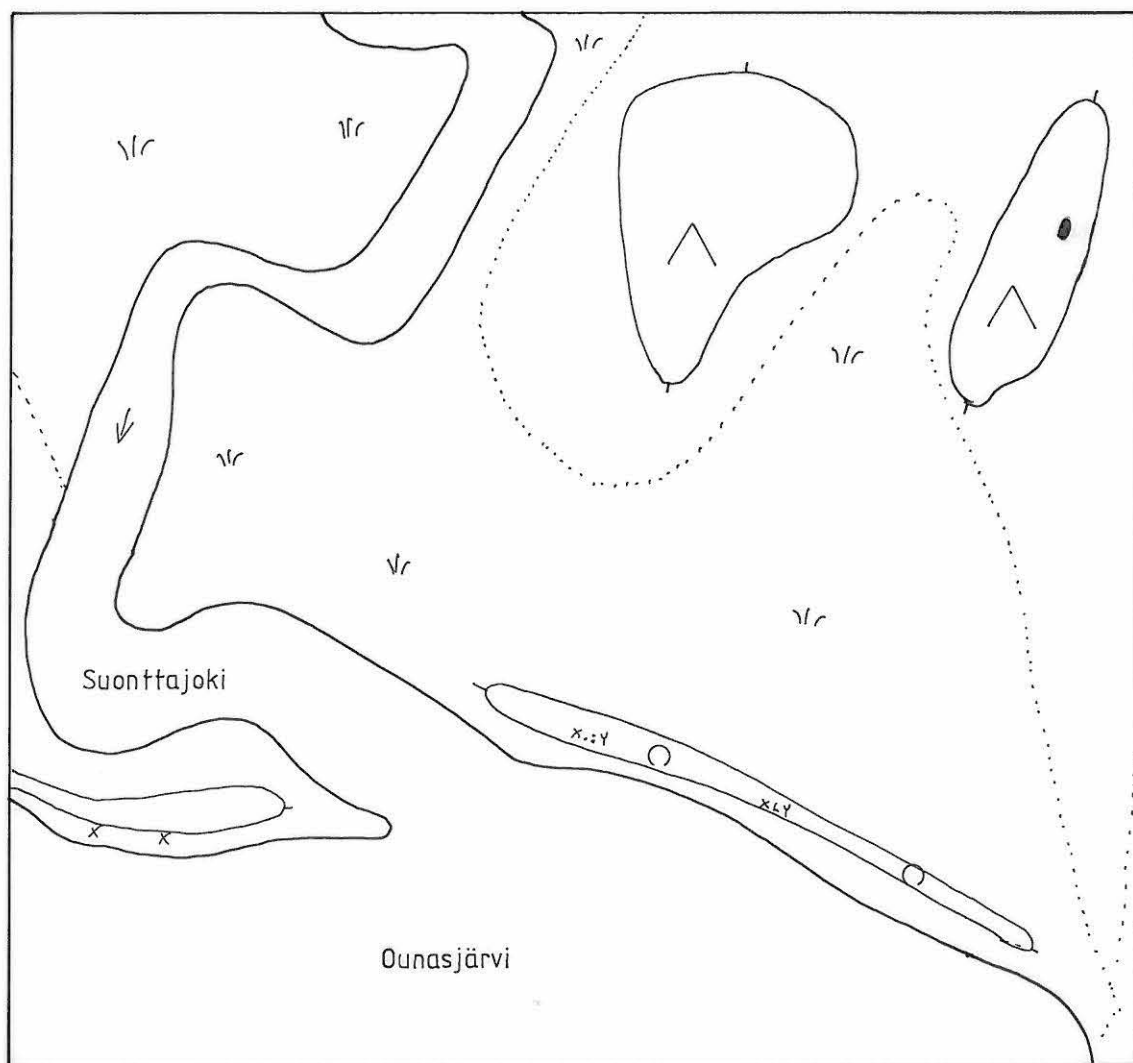
YLEISKARTTALUONNOS
MK 1:2000

0 20 40 60 m

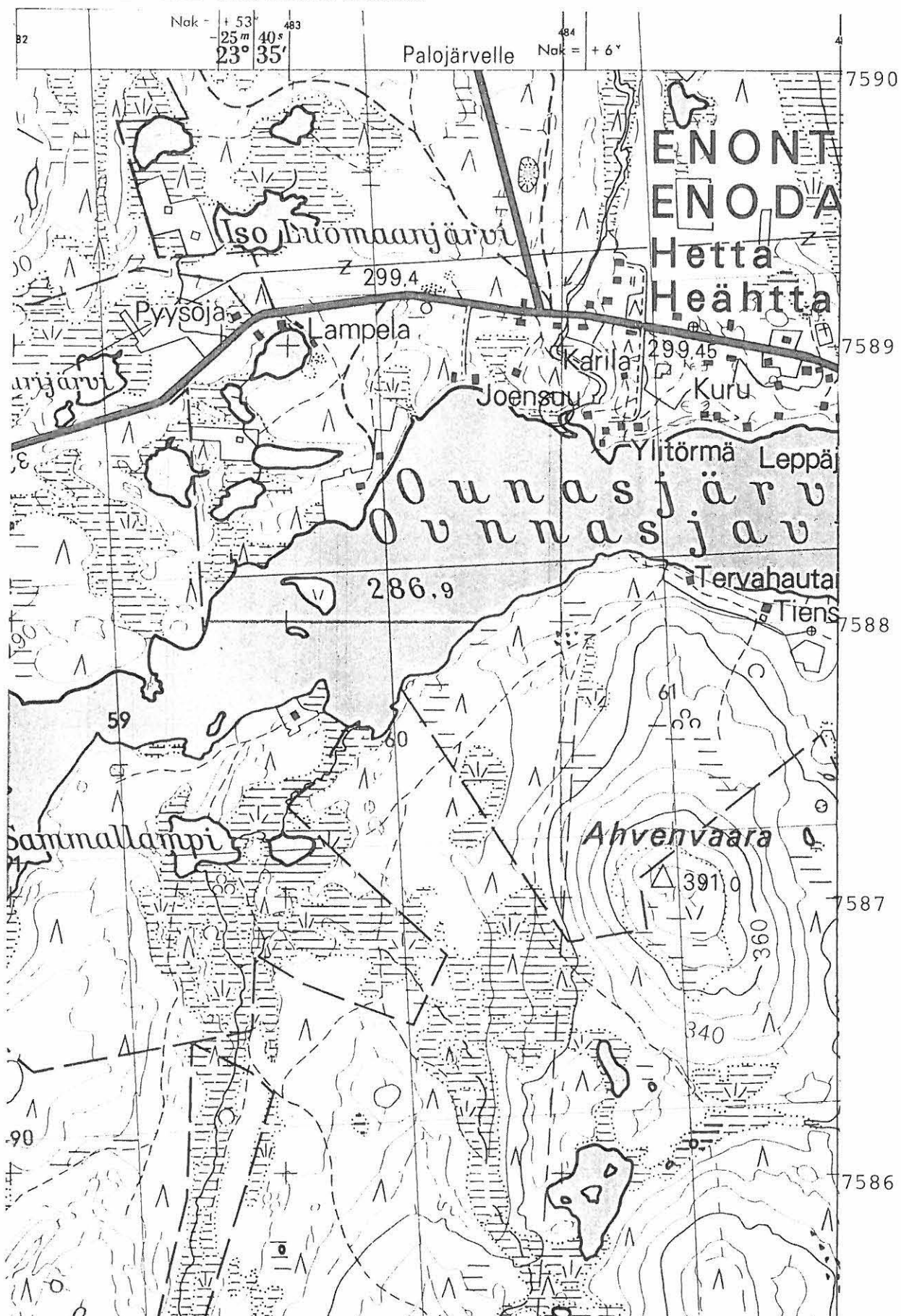
PIIRT. P. Halinen

- x kvartsia
- palanut kivi
- pyyntikuoppa
- y kvartsiittia
- L liusketta

ENONTEKIÖ 212 NÄRPISTÖJOENSUU

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 kohde

ENONTEKIÖ 212 NÄRPISTÖJOENSUU W

P. HALINEN 1991

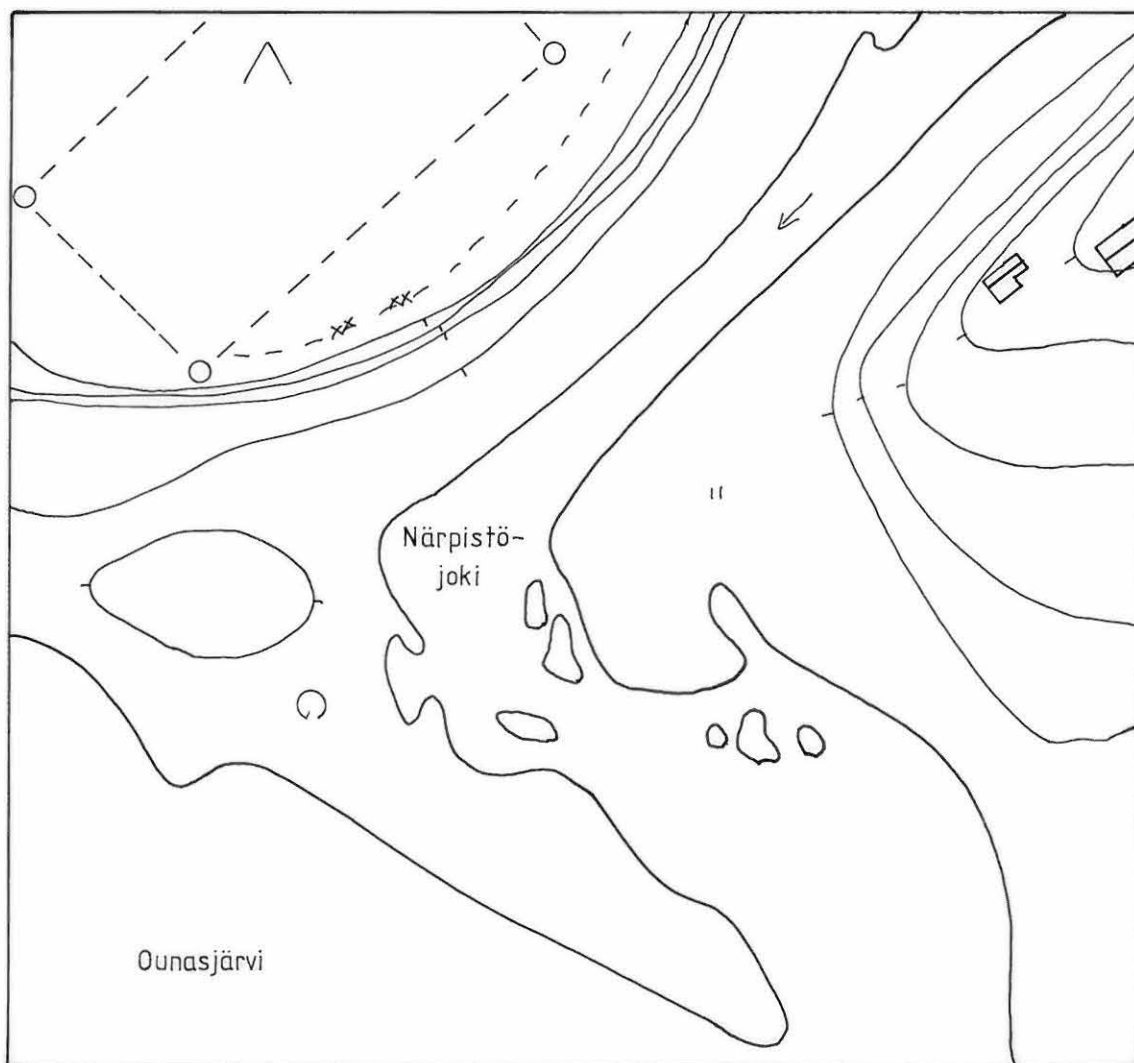
YLEISKARTTALUONNOS

MK 1:1000

0 10 20 30 m

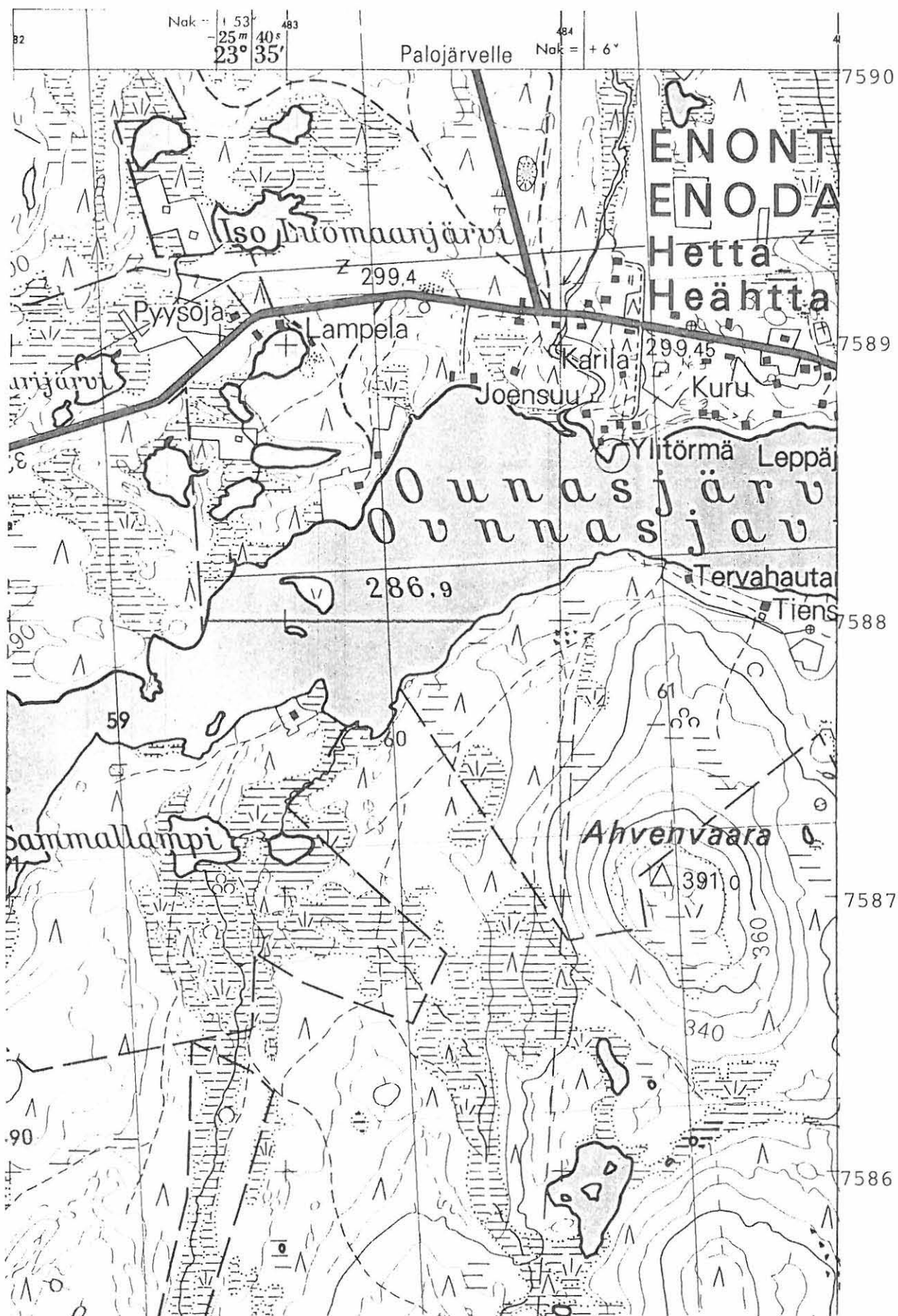
PIIRT. P. Halinen

x kvartsia

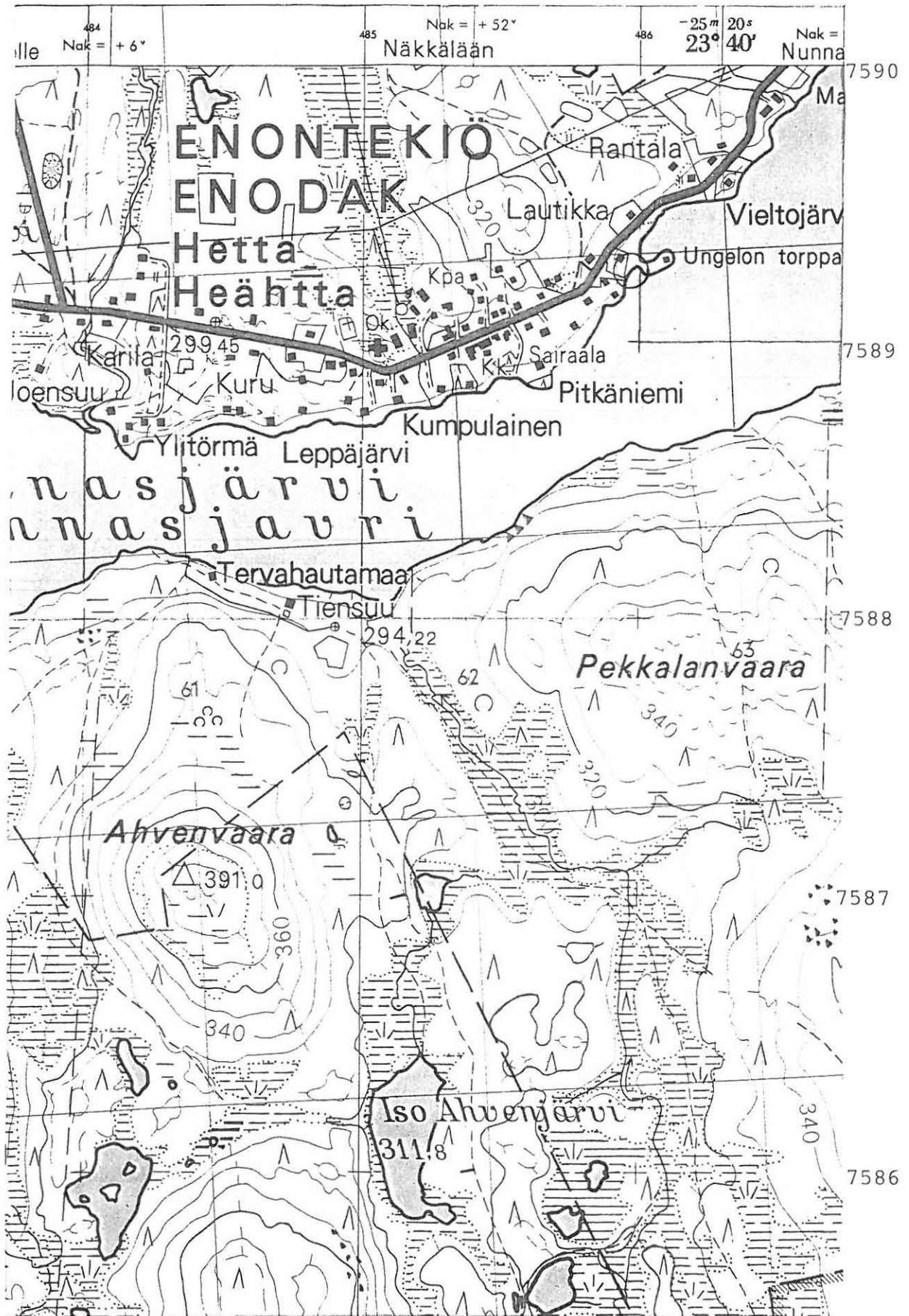

ENONTEKIÖ 77 NÄRPISTÖNNIEMI

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969
 kohde

ENONTEKIÖ 213 UNGELO W

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969

○ kohde

ENONTEKIÖ 213 UNGELO W

P.HALINEN 1991

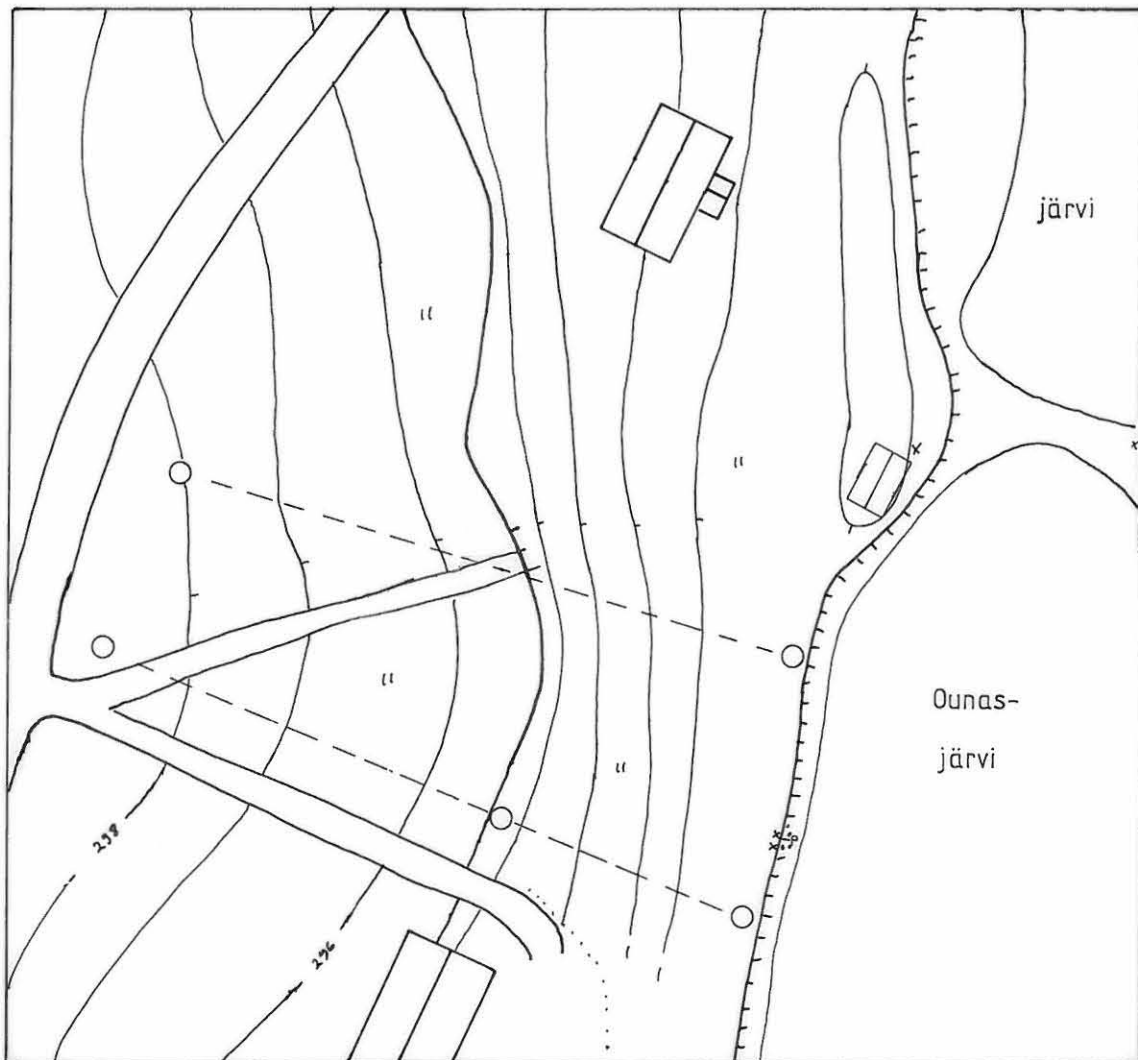
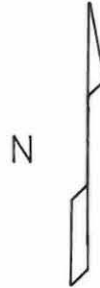
YLEISKARTTALUONNOS
MK 1:1000

0 10 20 30

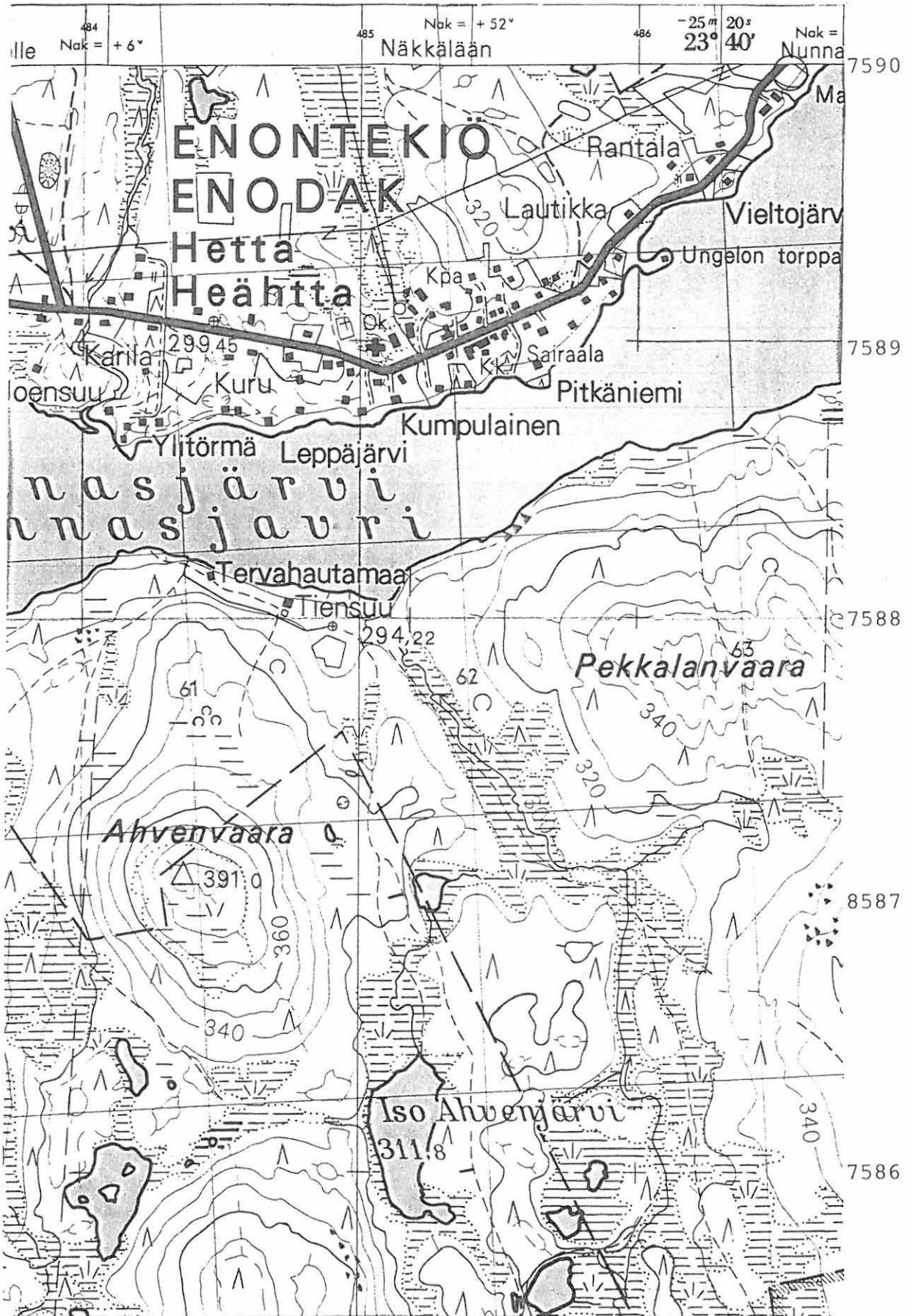

PIIRT. P.Halinen

- x kvartsia
- palanut kivi
- p palanutta luuta

ENONTEKIÖ 214 MATKAILUHOTELLI N

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 07 ENONTEKIÖ, Helsinki 1969

○ kohde

ENONTEKIÖ 214 MATKAILUHOTELLI N

P. HALINEN 1991

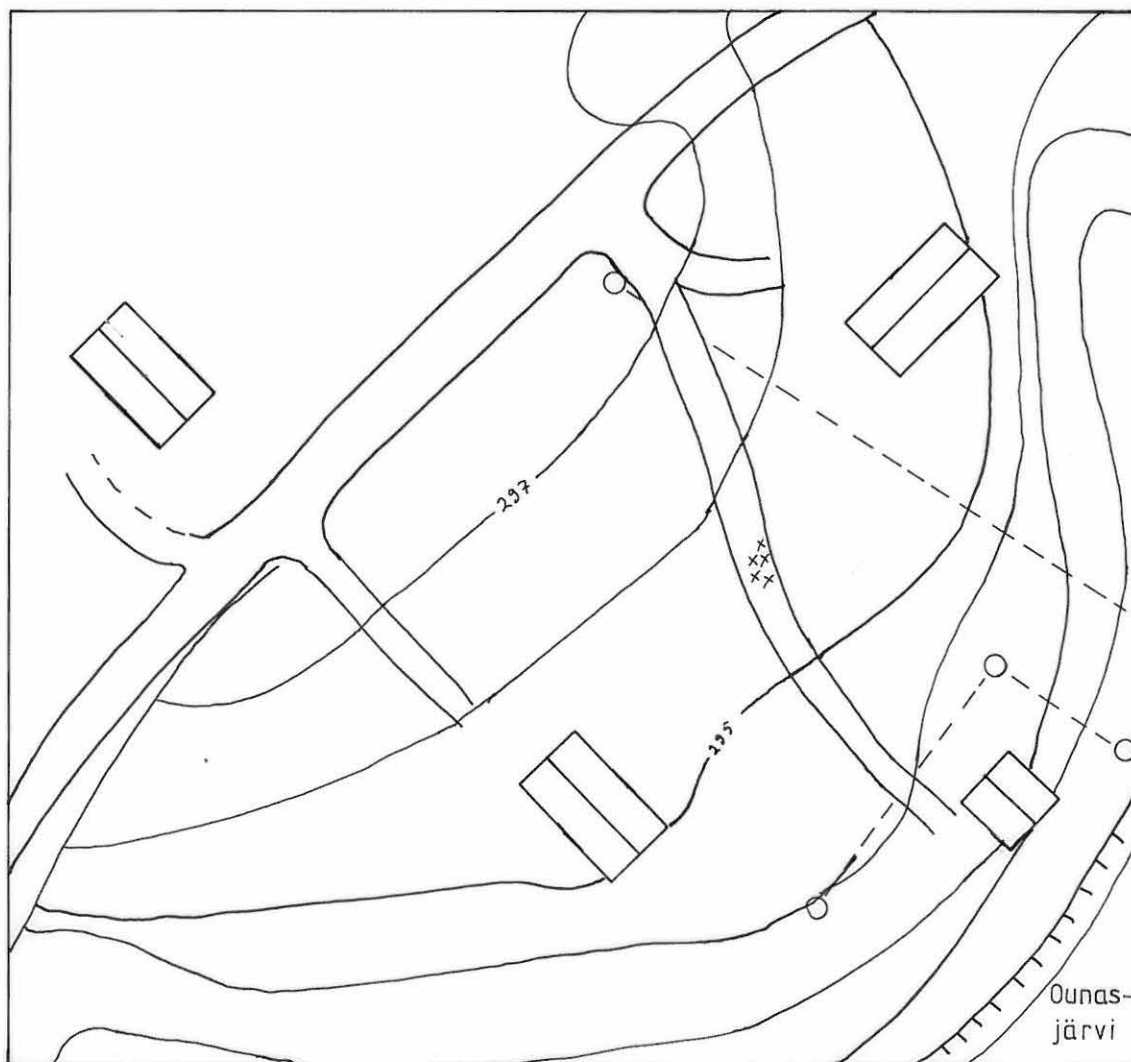
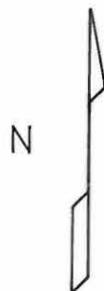
YLEISKARTTALUONNOS

MK 1:1000

0 10 20 30 m

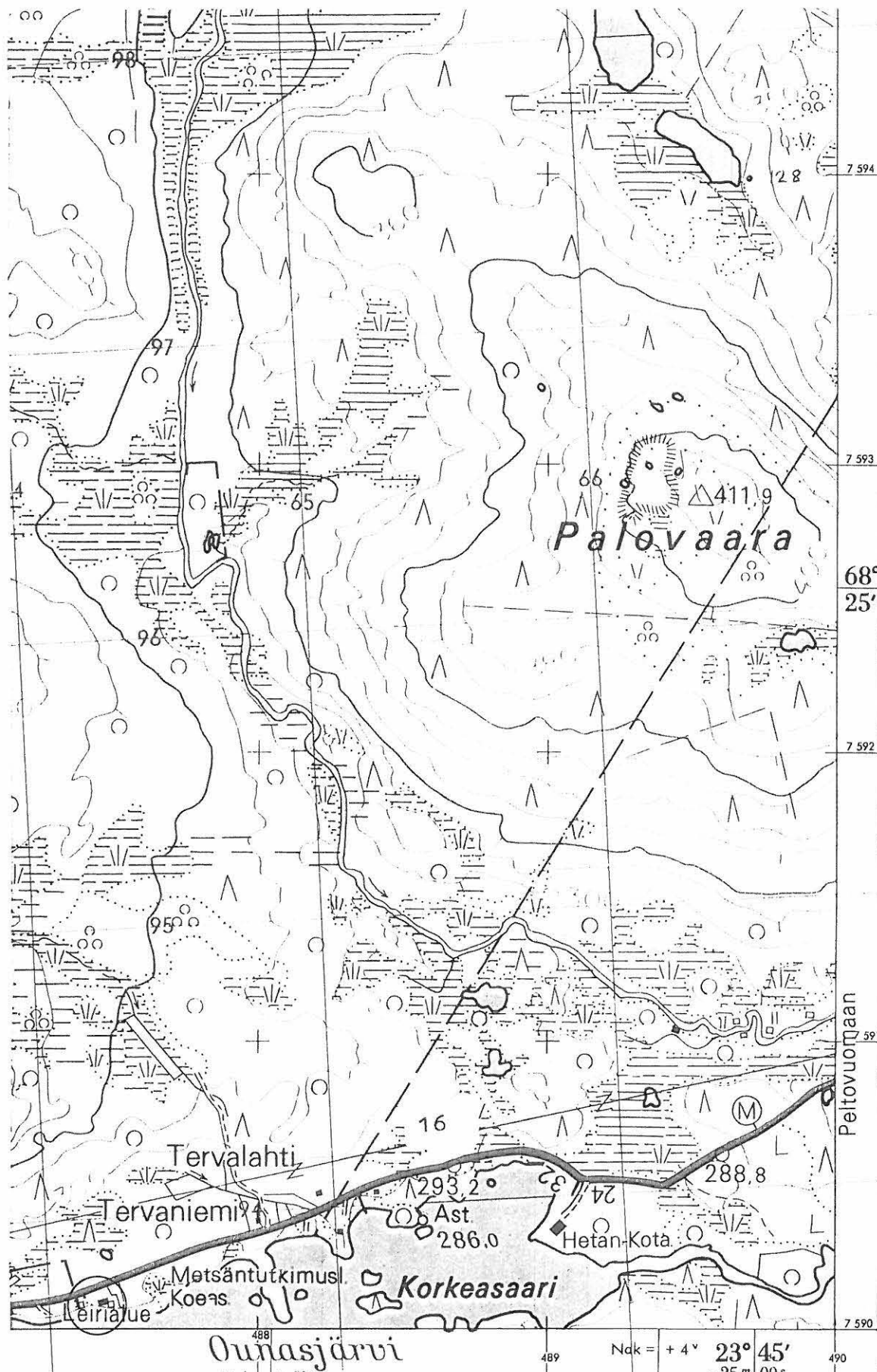
PIIRT. P.Halinen

x kvartsia

ENONTEKIÖ 215 KOTATIEVA

Ote top. kartasta 1:20 000, 2813 08 JYPPYRÄ, Helsinki 1969
 kohde

ENONTEKIÖ 215 KOTATIEVA

P. HALINEN 1991

YLEISKARTTALUONNOS

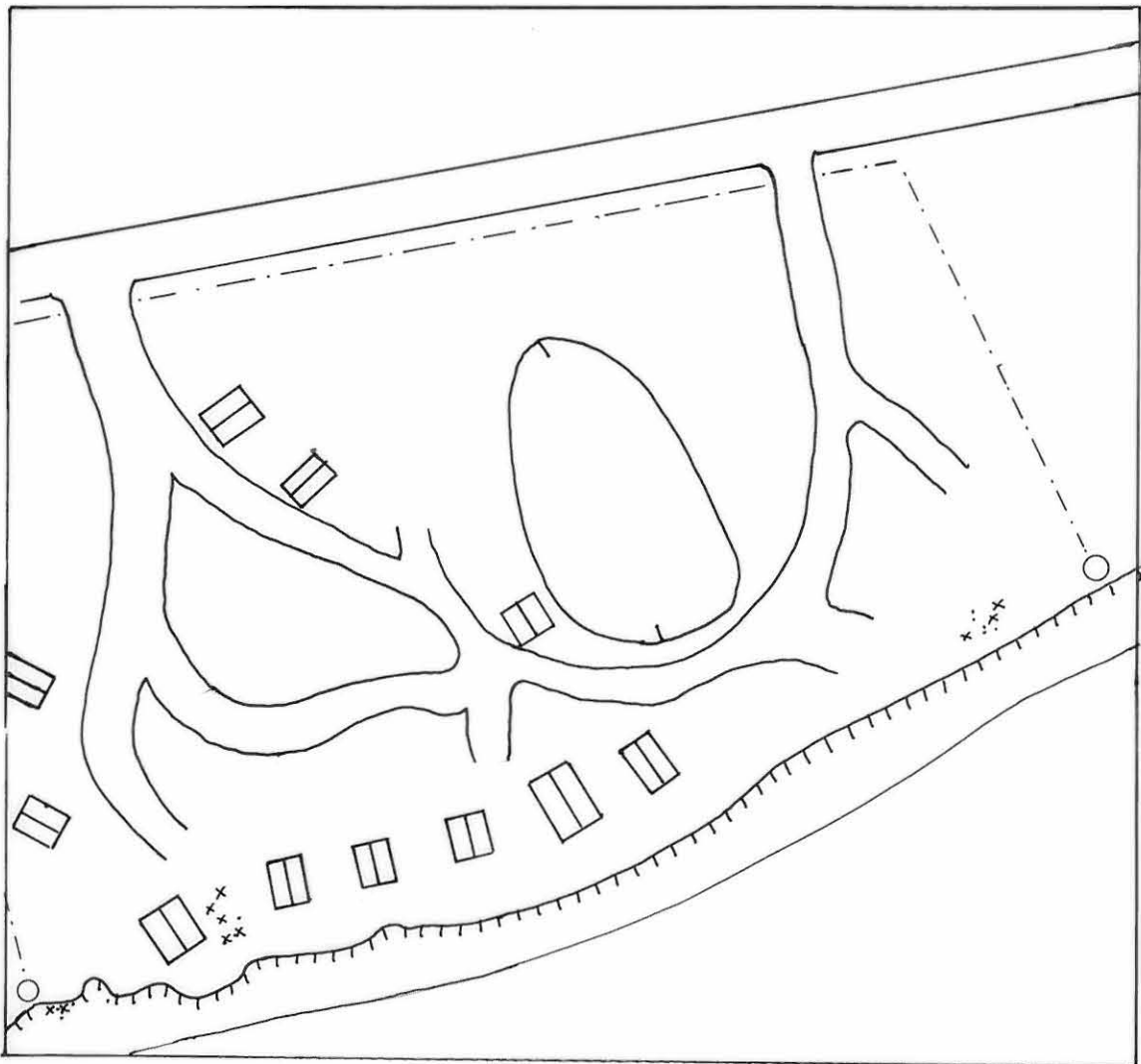
MK 1:1000

0 10 20 30

PIIRT. P.Halinen

- x kvartsia
- palanut kivi

N

ENONTEKIÖN INVENTOINTI JA KOEKAIVAUS 1991

NEGATIIVI- JA DIALUETTELO

NEG	DIA	AIHE	SUUNTA
Kohde: 198 Suonttajoki W 1			
87768	24175	kk 30/60	ENE
87769	24176	kk 30/60, taso 3	päältä
87770		liesi 1	S
87771		liesi 2	S
87772	24177	kk 30/60, profiili	W
87773	24178	kk 30/60, profiili	S
87774	24179	kk 30/60, profiili	E
87775	24180	kk 30/60, profiili	N
87776		kk 30/60, profiili	W
87777		kk 30/60, profiili	S
87778		kk 30/60, profiili	E
87779		kk 30/60, profiili	N
	24181	kk 32,5/25, liesi 1, 1 taso	E
	24182	kk 32,5/25, liesi 1, pohjataso	E
Kohde: 199 Suonttajoki W 2			
87780	24183	yleiskuva alueelta 1	E
87781	24184	pohjoisprofiili kk 10/30,	S
87782		alue 2	E
Kohde: 200 Suonttajoki W 3			
87783	24185	eroosiotörmän reunaS	
Kohde: 201 Majava			
87784	24186	yleiskuva asuinpaikalta	E
Kohde: 202 Majava SW			
87785	24187	yleiskuva alueelta 2	N

87786 24188 yleiskuva alueelta 1 W

Kohde: 203 Ounistieva

87799-800 yleiskuva läntisestä alueesta SW

87801 yleiskuva itäisestä alueesta SW

Kohde: 204 Saunaniemi

87788-89 yleiskuva asuinpaikalta NNE

Kohde: 206 Aittalahti

87790 24189 yleiskuva alueelta 5A ESE

87791 yleiskuva alueelta 2 E

Kohde: 205 Ahkutieva

87821-2 maisemakuva Ahkutievan ranta-alueelle, kuvattu Valkeajärvi E:n asuinpaikalta W

Kohde: 208 Valkeajärvi E

87792 yleiskuva alueelta 1 NE

87820 24190 yleiskuva kaivauksen jälkeen NE

87793 profiilikuva törmän reunasta, koord. 0/45 SE

87794-5 yleiskuva alueelta 2 W

Kohde: 209 Myllymaa 1

87796-7 yleiskuva alueelta ESE

87798 yleiskuva latomuksista ESE

Kohde: 210 Myllymaa 2

87802 alueen 2 suorakait. muot. painanne SW

87803-4 alueen 2 suorakait. muot. painanne N

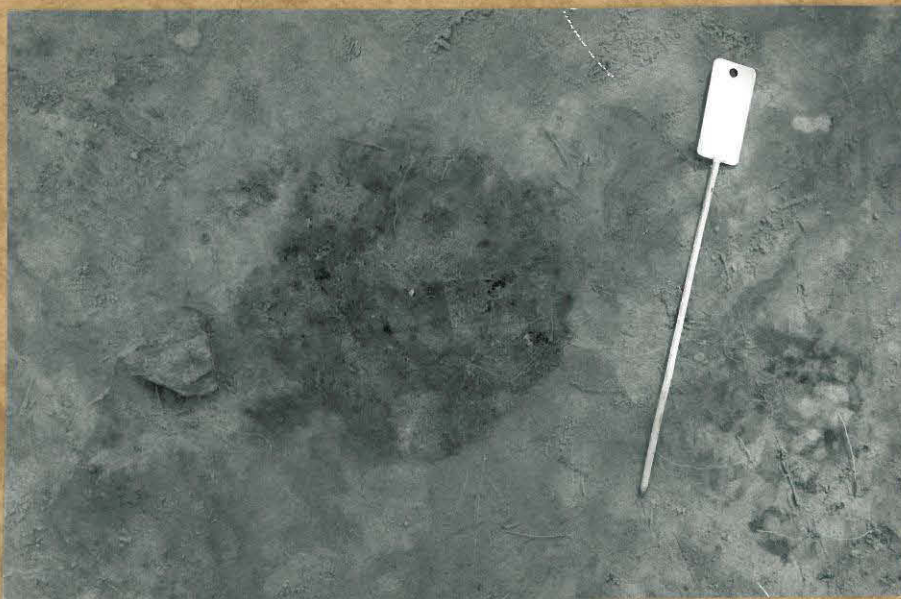
87805-6 alueen 1 suorakait. muot. painanne SW

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

87768

Kk 30/60 ENE

87769

Kk 30/60, taso 3 päätä

ENONTEKIÖ 198 SUONTTAJOKI W 1

87773

Kk 30/60, profiili S

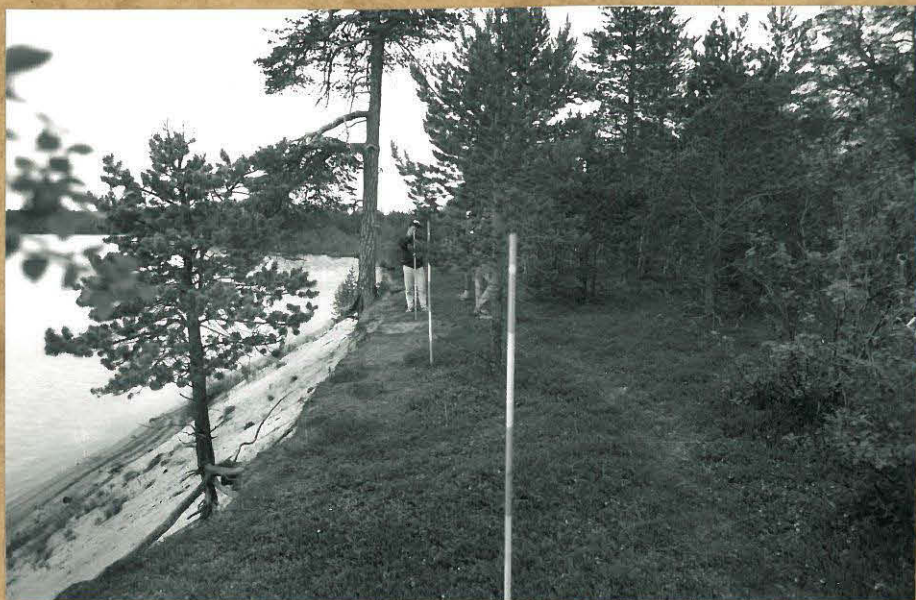

87770

Liesi 1 S

ENONTEKIÖ 199 SUONTTAJOKI W 2

87780

Yleiskuva alueelta 1
E

87781

Pohjois profiili
kk 10/30 S

87782

Alue 2 E

ENONTEKIÖ 200 SUONTTAJOKI W 3

87783

Eroosioförmän reuna

ENONTEKIÖ 201 MAJAVA

87784

Yleiskuva asuinpaikasta E

ENONTEKIÖ 202 MAJAVA SW

87785

Yleiskuva alueelta 2 N

87786

Yleiskuva alueelta 1 W

ENONTEKIÖ 203 OUNISTIEVA

87799 - 87800

Yleiskuva läntisestä alueesta SW

87801

Yleiskuva itäisestä alueesta SW

ENONTEKIÖ 204 SAHANIEMI

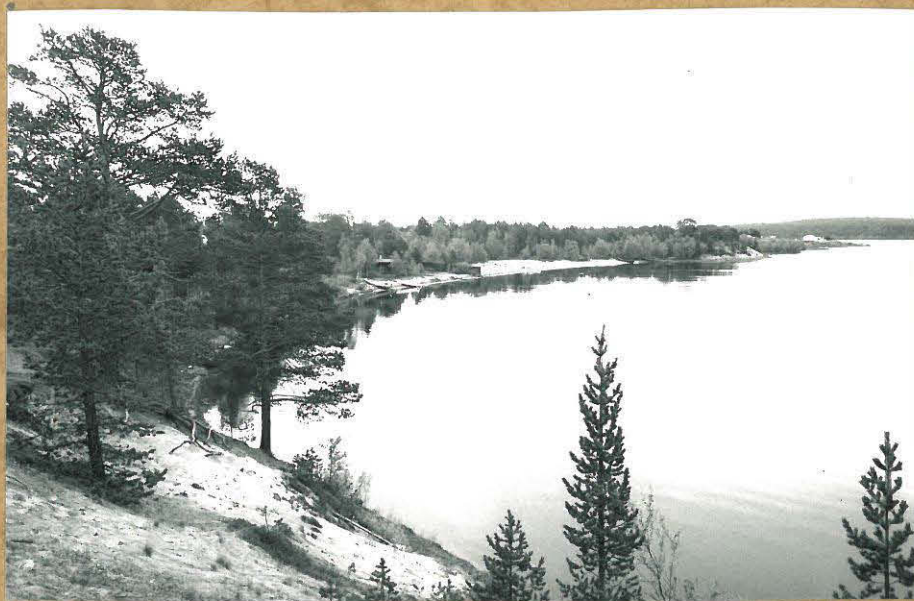

87788

Yleiskuva asuinpaikalta NNE

ENONTEKIÖ 205 AHKUTIEVA

87821

Maisemakuva Ahkutievan ranta-alueelle, kuvattu
Valkeajärvi E:n asuinpaikalta W

ENONTEKIÖ 206 AITTALAHTI

87790

Yleiskuva alueelta 5A ESE

87791

Yleiskuva alueelta 2 E

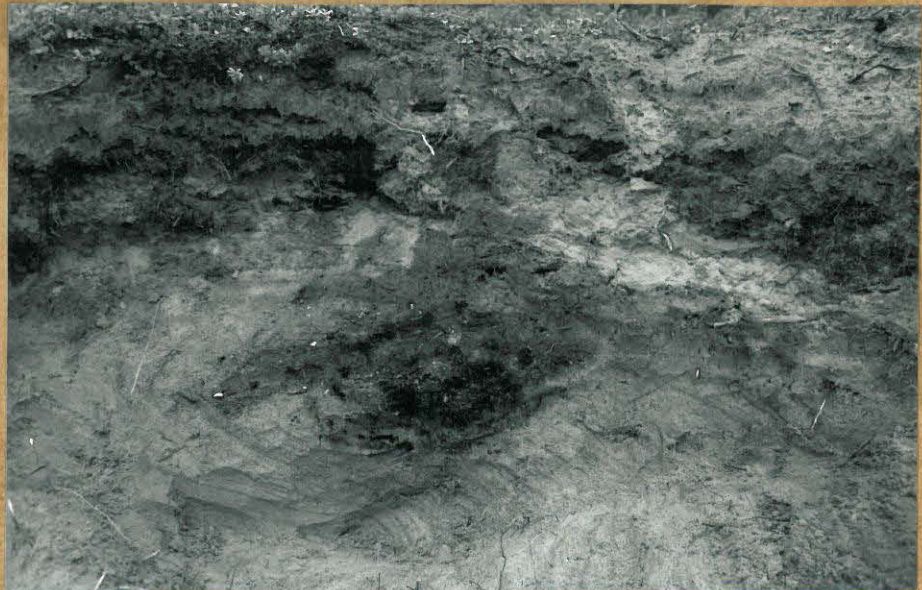

ENONTEKIÖ 208 VALKEAJÄRVI E

87792

Yleiskuva alueelta 1 NE

87793

Profiilikuva törmän reunasta,
koord. 0/45 SE

87794

Yleiskuva alueelta 2 W

ENONTEKIÖ 209 MYLLYMAA 1

87796 - 87797

ψleiskuva aluetta ESE

ENONTEKIÖ 210 MYLLYMAA 2

87805
Alueen 1 suorakaiteen muotoinen
painanne SW

87802
Alueen 2 suorakaiteen
muotoinen painanne
SW

87803

Alueen 2 suorakaiteen muotoinen painanne N